Donderdag 27 oktober 1988 - 33ste jaar - Nr. 43 - 33 fr.

Vlaams Nationaal **Wij** Weekblad

Met boekenbijlage

Bezinning

Terwijl de regeringstop zich dezer dagen doorheen het moeilijke ontwerp van de financieringswet wringt en tevens afspraken poogt te maken over de verdere timing voor de staatshervorming, kijken de overige burgers met groot verlangen uit naar de enkele dagen vrijaf van het nakende en verlengde weekeinde. De chartervluchten met zonnige bestemmingen zitten volgeboekt en zelfs voor de thuisblijvers wekt het zacht-zoete herfstweer heerlijke verwachtingen op. Ook nogal wat politici zullen hun uitpuilend dikke bundels een korte wijle onaangeroerd op de tafel laten liggen om zich even te verpozen.

Wie een blik werpt in de agenda van de machthebbers zal trouwens meteen erkennen dat sommigen best een rustpauze kunnen gebruiken. Het helse tempo van de afgelopen weken is uiteindelijk voor iedereen onhoudbaar en helemaal niet bevorderlijk voor de kwaliteit van het uit te voeren werk. Dit geldt overigens niet enkel voor de individuele politici, maar evenzeer voor de georganiseerde groepen waarin zij aktief zijn.

Niemand zal loochenen dat in het biezonder de Volksunie aan een diepgaande evaluatie toe is. De ongelukkige verkiezingsuitslag — een reeks positieve uitschieters niet te na gesproken — is hiertoe de direkte aanleiding. Het verlies van oktober 1985, het status quo van december 1987 en de achteruitgang van drie weken geleden nopen tot bezinning. Het mag echter niet bij verstandig nabeschouwen blijven, er dient vooral gekeken naar de opdracht van de Volksunie in het Vlaanderen en de wereld van de negentiger jaren. Gelukkig besloot de partijleiding reeds voor de gemeenteraadsverkiezingen tot het houden van een groots programmatisch kongres over deze brandend aktuele tematiek in de eerste helft van 1990. Toch kan men niet zo lang wachten om nu al enkele bakens te verzetten.

De situatie is immers biezonder, ja uitzonderlijk. Voor de tweede keer in haar 34-jarige geschiedenis maakt de Volksunie deel uit van een Belgische regering en dit is voor Vlaamsnationalisten altijd een vreemde, zeg maar moeilijke ervaring. Het speciaal partijkongres van 5 mei was, naar onze mening terecht, van oordeel dat de VU niet langs de zijlijn kon blijven staan. Niet alleen was er het feit dat het nieuwe parlement grondwetgevende bevoegdheid kreeg, maar daarenboven onderschreven de twee grootste partijen het VU-adagium dat er geen ernstig sociaal-ekonomisch herstelbeleid mogelijk is indien niet tegelijkertijd de hervorming van de eenheidsstaat wordt doorgevoerd. Niettemin worstelt een deel van de achterban met twijfels over het nut en de te betalen prijs.

Dat de Volksunie — als initieel ontwerper van het federale koncept — nu ook bijgetreden wordt door sommige notoire unitaristen, stemt anderzijds hoopvol. Wie zondagochtend de RTL-konfrontatie met PSC-voorzitter Gerard Deprez bekeek en hoorde dat ook deze man zich voortaan een „federaliste convaincu" noemt, dreigt zelfs euforisch te worden. De politieke realiteit van elke dag leert echter dat dit wel eens als het strooien van zand in de ogen zou kunnen zijn, waardoor men blind dreigt te worden voor het mollenwerk van de belgicisten. Naar verluidt zijn deze laatsten hoogst aktief, zelfs in wat ooit Vlaamse bastions heetten te zijn...

Wie objektief gade slaat wat thans bezig is in dit land, moet erkennen dat er zich een gigantische omwenteling voordoet. Na tientallen jaren van geweldloze strijd en zonder dat de meeste mensen het eigenlijk beseffen, wordt nu een wezenlijk stuk van de droom van de Fronters stilaan werkelijkheid. Als deze omvorming tegen de zomer van volgend jaar rond zal zijn, dan is Vlaanderen inderdaad niet volledig zelfstandig. Maar toch al voor het grootste deel en tevens moet men beseffen dat de ontketende federale dynamiek onstuitbaar verder zal gaan. Het is de verdienste van de Volksunie dat zij deze revolutie niet alleen heeft veroorzaakt, maar vermoedelijk ook nog zal doen lukken.

Het is evenwel een illusie te geloven dat men kan voortbouwen op alleen maar knappe palmaressen, net zoals het gek zou zijn te hopen dat de kiezer zijn elektorale dank zal betuigen omwille van de geleverde politieke prestatie. Vanzelfsprekend is dit niet de ultieme aanpassing van de staatsstruktuur en zal er blijvende druk van nationalisten vereist zijn om het echte einddoel te bereiken. Maar iedereen voelt en weet dat het onafwendbaar wordt om, naast een moderne vertaling van het volksnationalisme, ook grote aandacht te besteden aan de andere wezenlijke onderdelen van het rijke Vlaams-nationale gedachtengoed.

Het komt ons niet toe vooruit te lopen op de resultaten van de evaluatie en bezinning. Wij willen slechts stem zijn van wat er leeft en beweegt binnen die boeiende partij. En vooral betrouwen wij erop dat zij die verantwoordelijkheid dragen behoedzaam en toch doortastend, bewogen en toch intelligent naar duidelijke antwoorden zoeken op de uitdagende vragen. Misschien kan het herlezen van enkele merkwaardige historische geschriften tijdens deze Allerheiligendagen daartoe een bijdrage betekenen.

WIJ

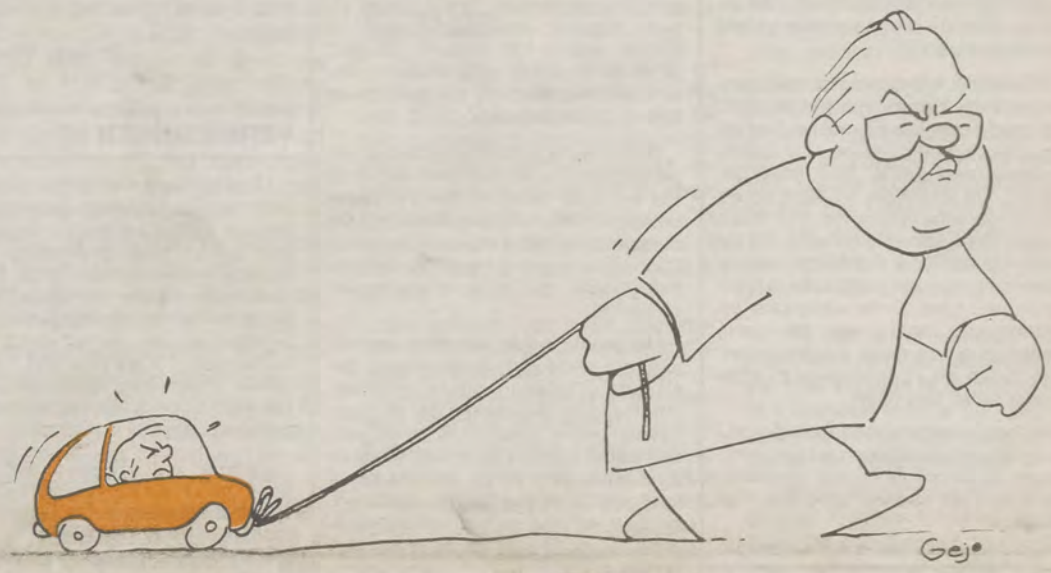

Geen overhaaste beslissingen

De SSTilte doorbroken

Afgezien van de Bistelkraak van het jaar werd het weekendnieuws voornamelijk beheerst door de verrassende mededeling dat minister van Verkeerswezen J.L. Dehaene zijn Franse, Duitse, Nederlandse en Luksemburgse kollega's de principiële deelname van België aan de ontwikkeling van het Europees geïntegreerd snelle treinennet heeft toegezegd.

ZAL er morgen een SST door Vlaamse tuinen en dorpskernen flitsen? Voor de VU kan hier geen sprake van zijn. De principiële deelname betekent niet meer of minder dat België doorgang zal verlenen aan de sneltrein. Hoe dat in de praktijk wordt omgezet ligt niet vast. Het regeerakkoord bepaalt dat de gewesten beslissen welk trajekt de SST zal volgen. De VU en gemeenschapsminister Johan Sauwens zullen deze beslissingsmacht in geen geval van Vlaanderen laten afsnoepen.

MER gewenst!

De VU betreurt dat de milieu-effektrapportering inzake de SST nog steeds niet voorhanden is. Elke beslissing dient afhankelijk te worden gemaakt van deze MER, die bovendien door onafhankelijke studiebureaus moet worden uitgevoerd. Hierover bestaan de grootste twijfels. Vast staat dat de MER voor het Waals trajekt in handen wordt gegeven van Tractebel, het studiebureau van de Generale, die via Acec samen met de Franse Suezdochter Alstdun-Atlantique ook deelneemt aan de industriële verwezenlijking van het projekt. Het Waals-Vlaams deel zou onder de milieu-loep worden genomen door Agro-technic, het studiebureau van de Boerenbond. In Brussel is Stratec in de running, het plannenmakers-bureau voor de Brusselse bouwlobby.

Vlaanderen wikt

Voor de VU is dit reden genoeg om te twijfelen aan de onafhankelijkheid van de bestelde MER's. Minister Johan Sauwens loopt daarom met het idee om zelf een Vlaamse MER uit te laten voeren.

De VU is trouwens van oordeel dat het SST-dossier vanaf nu binnen de Vlaamse regering en de Vlaamse raad thuishoort. Het is bijgevolg noodzakelijk dat vooral deze laatste inzage krijgt. Het stiekeme gedoe achter de schermen moet in het Vlaanderen van morgen teruggeschroefd worden. Ten gronde zal de VU zich blijven verzetten tegen een nieuwe bedding voor de SST. Het projekt moet maksimaal aangepast worden in de bestaande struktuur.

Vlaanderen beschikt

Het SST-projekt is als het ware een test-case voor de nieuwe federale beslissingsstrukturen in dit land. In binnen- en buitenland is dit uiteraard even wennen. Pluspunt is dat de aanleg van de SST door België een belangrijke positieve impakt heeft op de rendabiliteit van het projekt in onze buurlanden. In die zin is het vrij duidelijk dat we enig begrip voor onze eigen gewestelijke beslissingsformule kunnen en moeten vragen.

J.L. Dehaene is, als medebouwer van de federalisering, goed geplaatst om dit aan z'n buitenlandse kollega's duidelijk te maken. Vandaar dat de VU niet zal aanvaarden dat er in dit dossier overhaaste beslissingen worden genomen.

Stefan Ector

Betaalt Europa te weinig aan de Navo?

(lees blz. 6)

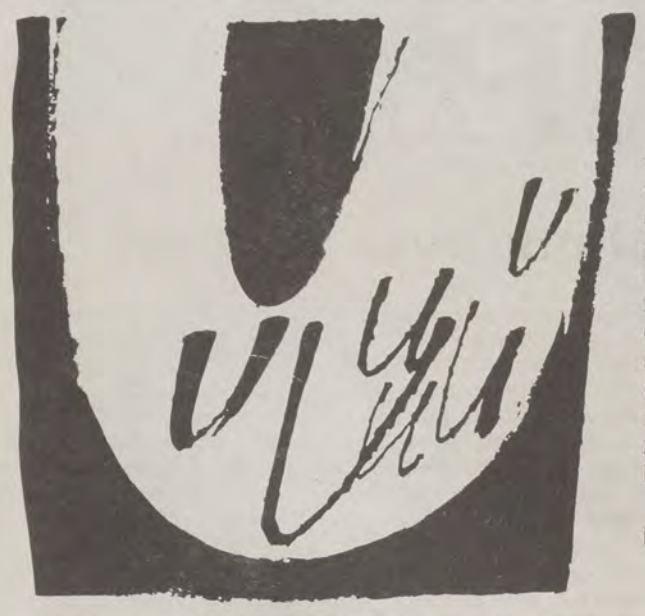

... en WIJ

De redaktie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken.

De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van

De redaktie

RANGEN SLUITEN?

In ,,WIJ'' van 20 oktober verneem ik uit een paar lezersbrieven dat sommigen wensen dat de Volksunie en het Vl. Blok de rangen sluiten en dat de twisten uit zijn.

Ik betwijfel niet dat veel simpatisanten en zelfs kiezers van het Vl. Blok het goed bedoelen. Er moet echter op gewezen worden dat de VU steeds verdraagzaam het Vl. Blok heeft gespaard. Dit terwijl het Vl. Blok op de meest gemene wijze de VU heeft aangevallen. Karel Dillen zette nog de kroon op het werk tijdens de laatste uitzending van zijn partij vóór de verkiezingen. Laat al de weifelaars en kritiekasters maar voor die partij stemmen en ze meer macht geven. Dan zullen we vaststellen of zij alles zoveel beter kan doen.

Ik hoop ondertussen dat de VU geen rangen zal sluiten met die partij, waarin geen ruimte is voor verdraagzaamheid en eerbied voor álle Vlamingen.

Inderdaad, in het Vlaanderen dat het Vl. Blok ons voorhoudt wens ik niet te leven.

Margriet Vandamme, Oostende

VERKIEZINGEN (1)

Er zal zeker een studie gewijd worden aan de uitslag van de verkiezingen in Antwerpen. Aansluitend bij een degelijk artikel daarover in Knack, waarin het element ,,angst'' bij de eenvoudige, opgeschrikte mensen werd vermeld als van zeer groot belang bij deze uitslag.

Buiten de opgefokte gevoelens van persoonlijke wrok en wrevel tegen de VU en haar mensen, heeft Vlaams belang minder doorgewogen. De meeste stille VB-kiezers zullen niet kunnen uitleggen waarom ze hebben meegedaan aan deze stemmenverschuiving.

Het grootste deel van die kiezers is naar het stemlokaal gestrompeld, geslenterd of gesleurd omdat ze moesten. Hadden ze geweten dat ze geen gevaar liepen door thuis te blijven, dan waren ze thuis gebleven. Maar ze moesten kiezen en zij, die niet dachten ,,foert'' en die blanko stemden, hebben slogans gelezen of gehoord, die aasden op hun angst of op hun lagere gevoelens.

Wordt het geen tijd dat we Ierland alleen laten met zijn stemplicht en dat we ons demokratisch beperken tot ,,stemrecht''.

We weten het: één op drie kiezers zal in bed blijven liggen, maar de twee anderen zullen toch ongeveer weten waar Abraham de mosterd haalt.

J.O. Vos, Vilvoorde

VERKIEZINGEN (2)

U publiceert met grote zelfzekerheid alsof er praktisch geen verband bestaat tussen verlies VU en opgang van het Vl. Blok te Antwerpen. De meetbare werkelijkheid is zo, dat sedert 1978 tussen de uitslagen van beide partijen een korrelatie kan aangetoond worden, zo nationaal als te Antwerpen. Daarenboven beantwoordt u de vraag niet waarheen de vroegere kiezers van de VU dan wel gebleven zijn?

Jammer dat u besluit met: ,,Het heeft geen zin te blijven kankeren over het geleden verlies'' (zie WIJ 13 oktober. j.l.). Ik betwijfel zeer of uw opvatting over deze harde werkelijkheid biezonder nuttig is voor Vlaanderen.

S. De Bruyn, Düsseldorf

VERKIEZINGEN (3)

In WIJ (20 okt. j.l.) vindt lezer F. Ooms uit Wemmel de vergelijking tussen Vl. Blok en Le Pen ,,smeerlapperij''.

Wie deze zomer met vakantie in Frankrijk was kon de parallellen lezen tussen de Vl.B.-slogans en deze van het Front National!

Waarom verschonen dat wij Le Pen onheus vinden en mensen ook als zijn zij van eigen volk niet?

En hoe noemt dhr. Ooms de TV-uitlating van de Vl.B.-voorzitter in de Zevende Dag als zou Vic Anciaux een gewezen Vlaams-nationalist zijn? Dat neem ik niet!

P.L., Hofstade

VERKIEZINGEN (4)

Het sukses van het Vl. Blok heeft één voordeel: eindelijk wordt er werk gemaakt van het migrantenbeleid. Dat is dan ook het enige voordeel. De beide TV-konfrontaties met Annemans en Dillen hebben me duidelijk gemaakt dat die partij geïsoleerd staat en een blok aan het been is van een zelfstandig Vlaanderen. Waar haalt Dillen het recht om Vic Anciaux ,,ex''-nationalist te noemen? Zulke taal noem ik platvloers, laag bij de grond en indroef! Wat het Vl. Blok wil bereiken is op een demokratische manier onmogelijk. Ik steun tenvolle de deelname van de VU aan de beide regeringen, zonder met alles akkoord te zijn, integendeel. Maar ik ben ervan overtuigd dat dit de enige weg is naar het einddoel: een zelfstandig Vlaanderen! Hugo Schiltz verricht met zijn groep rond het tijdschrift ,,Vlaanderen Morgen'' heel wat denkwerk. Ook dat moet onze bekommernis zijn: Welk Vlaanderen willen wij?

Ik hoop dat we over alle partijgrenzen heen hierover nadenken en er werk van maken!

W. Rosiers, Neeroeteren

VERKIEZINGEN (5)

Laten we er geen doekjes om winden. Een flink deel van de Antwerpse VU-aanhang is ingegaan op de holle Vl. Blok-slogans, ten opzicht van het inderdaad bestaande vreemdelingen probleem. Oplossingen die eenieder kunnen bevredigen werden door geen enkele partij naar voor gebracht. En zeker niet door het Vl. Blok.

Toch is het betreurenswaardig te moeten vaststellen, dat de kiezer zich weinig of geen moeite getroost heeft, om kennis te nemen van het uitgebreid, sinds maart bestaande VU-werkstuk. Intussen degelijk verwerkt in het programma: ,,Vreemd in Antwerpen'' Buitenlander??? — Medelander???

Situering van het vreemdelingenprobleem — konkrete wrevelpunten — valse oplossingen — het falend beleid en dan vooral het stadsbeleid — het onderwijs — het geloof — gezondheidszorg — de woonomgeving en zelfs oplossingen werden niet uit de weg gegaan.

Wellicht is de VU-Antwerpen ook hier weer te braaf geweest. En heeft nagelaten het grote klokkezeel te gebruiken.

Maar als dit zo is, hoe erg het ook mag zijn, dan heb ik liever 4 zetels, welllicht tijdelijk, te moeten prijsgeven wegens die domme nalatigheid, dan 5 meerderheidszetels te verliezen zoals SP en CVP, en dit wegens afkeuring door de burger van het totaal versleten en reeds gevoerde beleid.

Wilfried Willockx, Antwerpen

ELZAS

Uw artikel ,,Blinde vlek voor de Elzas'' van de hand van Karel Jansegers kan ik volledig bijtreden (WIJ van 20 okt. j.l.).

De houding van de Bonds-Duitsers ten opzichte van hun eigen taal en kultuur in de Elzas is verbazingwekkend.

Of is dit het resultaat van de grote hersenspoeling die de Duitsers na 1945 hebben ondergaan?

Wat 400 jaar vijandschap tussen Frankrijk en Duitsland niet heeft kunnen bewerkstelligen wordt nu na 40 jaar vriendschap wel tot stand gebracht namelijk de verdwijning of de dreigende verdwijning van alle Duitse kultuur in de Elzas.

Nog is het niet te laat ondanks alleFranse kultuurimperialisme.

Het is wel vijf voor twaalf.

Indien wij niet de getuige willen zijn van de verdwijning van een oude Germaanse kultuur dan zouden wij dringend de weinigen in de Elzas die de moed hebben om hun taal te verdedigen moeten steunen.

Ik weet dat Willy Kuijpers zich daarvoor aktief inzet.

P. Doevenspeck, Antwerpen

lepel & vork

Café Zaal Hotel
"Cambrinus"
kloosterstraat 3 3690 Bree
on/ 47 28 37

Abdijkaas
Affligem

RESTAURANT KAPELLEKESHOEF
Kapelstraat 1
Tongerlo-Westerlo
Tel. 014-54.40.07
Maandag gesloten
Rustieke sfeer

Een advertentie?
02/219.49.30
of
02/380.04.78

Dortmunder Thier-Braü-hoven
Beringen, Markt 17 - 011/43.20.51
Hulste, Brugse stwg 1 - 056/71.15.36
Kontich, Kon. Astridlaan 85 - 034/57.30.32
Leuven, 1. Dortmunder Thier Braü Hof, Tervuursevest 60 - 016/22.86.72
2. Bierkelder, Oude Markt - 016/22.68.69
3. Pallieter, Oude Markt 7
Torhout, Stwg nr. Lichtervelde - 051/72.28.22
Grote parkeerterreinen, zalen vrij voor feesten, banketten e.a. Duitse specialiteiten: Dortmunder Thier van 't vat, Levende Water Tonissteiner Sprudel, goed en goedkoop eten.

Industriële
brood- en banketbakkerij
Roomijs
WILFRIED BLANCQUAERT
Grote Kouter 47
Uitbergen
Tel. 091-67.57.12

Banketbakkerij
ANTWERPIA
JOOST GOSSYE
Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9328 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie

Brood- en Banketbakkerij
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2730 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

RESTAURANT-HOTEL OVEREINDE
Salons Raymond
— banketzalen tot 300 personen
— specialiteiten bruiloften en banketten
Overeinde 8 AS
Tel. 011/65.73.05 - 65.89.40

AFSPANNING-HERBERG TOMBERG
Afspanning Tomberg gelegen in een stukje ongerepte natuur!
Specialiteiten:
Pannekoeken — Spaghetti
Oudebrusselbaan 4
1681 LENNIK
Tel. 02/532.09.40

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom - Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

Herberg Viking
Sinds 15 jaar Vlaams-nationaal trefpunt in het hartje van Brussel.
Guido Dossogne
Arduinkaai 5 (KVS)
1000 Brussel
02/218.01.27

ZOEKERTJE
□ 26-jarige germaniste: ervaring met tekstverwerking, vlotte daktylografie, thuis in de verzekeringswereld, spreekt vloeiend Engels. Voor info sekr. volksvertegenwoordiger Daan Vervaet, tel. 02/519.86.94.

Wij

Vlaams-Nationaal Weekblad

Uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Johan Artois
Tom Serkeyn
Pol Van Den Driessche
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilda De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van ,,WIJ'', Barrikadenplein 12, 1000 Brussel. (Tel. 02-219.49.30)

Jaarabonnement	**1.200 fr.**
Halfjaarlijks	**700 fr.**
Driemaandelijks	**400 fr.**
Losse nummers	**33 fr.**

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel.

Publiciteitschef:
de h. Karel Severs, tel. 02-219.49.30, toestel 19 ('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 41b, 1512 Dworp. Tel. 02-380.04.78.

Dehaene: tegen kar van de jongeren

Rijbewijs

Minister van Verkeer Jean-Luc Dehaene maakte een aantal ophefmakende voorstellen bekend om het aantal verkeersslachtoffers te beperken. Dehaene heeft het hier vooral op de jongeren gemunt: een rijverbod tijdens weekendnachten, het verbod om de autowegen te gebruiken, een beperking van het aantal passagiers en een voorlopig rijbewijs gedurende 2 jaar.

Statistieken tonen inderdaad aan dat jongeren een belangrijk deel van de verkeersongevallen mogen opeisen. In 1986 noteerde men bij het aantal dode en ernstig gewonde autobestuurders 2000 jongeren van 18 tot 24 jaar op een totaal van 6.904. Van die 6.904 verongelukte bijna de helft tijdens het weekend.

Veel jongeren zijn niet te spreken over de voorstellen van Dehaene. De minister gaat immers voorbij aan de oorzaak van het probleem: overdadig alkoholgebruik tijdens het weekend. En daar zijn niet alleen de jongeren schuldig aan.

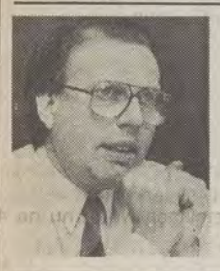

Willockx: liever burgervader

Willockx...

Tijdens de algemene ledenvergadering van de SP-afdeling in Sint-Niklaas kondigde minister van PTT Freddy Willockx aan dat hij de nieuwe burgemeester wordt van de Wase stad. Deze beslissing houdt in dat Willockx bij zijn benoeming als burgemeester ontslag zal nemen als minister van PTT.

De minister van PTT kon een afwijking van de kumulafwijking lospeuteren, waardoor hij de funktie van burgemeester een tijd mag kombineren met die van volksvertegenwoordiger.

Wie Willockx als minister van PTT op zal volgen is nog niet duidelijk. Vermoedelijk zal deze zoveelste wijziging van de nationale bewindsploeg weer een hele stoelendans in werking zetten. Er wordt bvb gesuggereerd dat de jonge Turk Frank Vandenbroucke staatssekretaris zou worden voor Wetenschapsbeleid, en dat de huidige staatsstekretaris, Colla, naar PTT zou verhuizen.

Afgezien van het feit dat de toch uitzonderlijk vaak voorkomende stoelendansen in de uitvoerende organen en partijstrukturen in dit land de afkeer voor het politieke bedrijf en haar akteurs bij de publieke opinie niet doet afnemen, kan men zich de vraag stellen wat een man als Willockx, bepaald geen ondeskundige zonder toekomstvisie wat PTT betreft, beweegt om een nationaal mandaat in te ruilen voor een burgemeesterssjerp.

...burgemeester

Wat hier ongetwijfeld een rol in speelt is de grotere zekerheid die een beroepspolitikus krijgt door de 6-jarige ambtstermijn. Zeker wanneer je burgemeester kunt worden van een niet onbelangrijke gemeente speelt ook het persoonlijk aanzien een grote rol bij zo'n beslissing. Want iedereen kent de burgemeester, maar zeldzaam zijn zij die elke volksvertegenwoordiger, senator, staatssekretaris of minister van het eigen arrondissement kunnen opnoemen. Een burgemeester heeft ook meer voldoening van zijn werk, hij ziet zijn plannen verwezenlijkt worden. Dit kan niet altijd gezegd worden van ministeriële beslissingen.

De redenen om de stap naar het schepenkollege te zetten zijn dus waarschijnlijk minder idealistisch dan wel persoonlijk. Deze en andere politieke stoelendansen geven het al zo gehavende beeld van de politikus met een hogere roeping knauw op knauw.

Schoonbroodt

Diep verborgen in de Oostkantons ligt het vredige dorpje Steffeshausen. Daar ligt de parochie van pastoor Schoonbroodt, een priester die halstarrig de oude kerkelijke ritus wil blijven volgen. Daarvoor werd hij reeds herhaaldelijk op de vingers getikt. Verleden week kreeg de 55-jarige *Pfarrer* verbod om nog langer de mis op te dragen in zijn parochie.

Schoonbroodt legde zich daar echter niet bij neer en kwam zondag om 10 uur met de woorden „In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Introibo at altare Dei..." toch de bomvolle kerk binnen.

De meerderheid van de gelovigen is echter niet afkomstig uit Steffeshausen. Traditionalisten uit België, Duitsland, Nederland en Luxemburg komen 's zondags met de auto naar Steffeshausen afgezakt om daar volgens de oude ritus eucharistie te vieren. Net als de Franse monseigneur Lefebvre dreigt Schoonbroodt nu ook geëkskommuniceerd te worden.

Volgens Lefebvre en Schoonbroodt is het gebruik van de volkstaal in de mis ongepast. Het doet een beetje denken aan een Belgische bisschop die indertijd het Vlaams ook geen geschikte taal vond om de Vlaamse universiteitsstudenten in te onderwijzen...

Maandag raakte bekend dat de opstandige pastoor van Steffeshausen door de bisschop van Luik geëkskommmuniceerd werd.

6 jonge Vlaamse mode-ontwerpers debuteerden met brio in het Parijse modemekka. An Demeulemeester, Dries Van Noten, Walter Van Beirendonck, Dirk Van Saene, Marina Yee en juwelenontwerpster Karen Hendrix laten er Vlaanderens beste kunnen bewonderen.
(foto Marc Cels)

VIJF VRAGEN AAN...

Bert Anciaux over Brussel

▪ Niets wees er na de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober op dat de VU mee in de Brusselse koalitie zou stappen. Vanwaar dan die plotselinge ommezwaai van de onderhandelingen?

„Geen haar op ons hoofd zou eraan gedacht hebben, voor 9 oktober, dat de VU inderdaad nu een koalitieakkoord zou ondertekend hebben. De andere partners hebben het trouwens ook niet voor onze schone ogen gedaan.

Door een zeer onhandig maneuver van Spaak en Lagasse werd het FDF gekoppeld aan de PRL van De Donnea. Hierdoor kwam de VU als het ware in een „wip"-positie te zitten daar de twee zogenaamde blokken PS, PSC-CVB en BON enerzijds en PRL-PVV, FDF en ECOLO anderzijds elk 23 zetels hadden op de 47. Bij PRL en FDF was er zeker niet de politieke wil aanwezig een belangrijk deel van het VU-programma mee uit te voeren. Het ECOLO daarentegen was evenmin scheutig met deze groep mee te marcheren.

Indien we de historische kans grepen moest het met PS, PSC-CVB en BON gebeuren. Deze handen stonden natuurlijk grijpklaar open..."

▪ U wordt waarschijnlijk de eerste Vlaams-nationale schepen in de geschiedenis van de hoofdstad (op de uitzonderingen tijdens de oorlogsjaren na). Wat is het belang hiervan voor de Vlamingen in Brussel?

„Het is onze eerste taak te waken over de belangen van onze Vlaamse mensen in Brussel. Voor het eerst moet dit vanuit de meerderheid kunnen gebeuren. De verdoken en veelvuldige pesterijen en diskriminaties moeten aan de wortel uitgeroeid worden. De Vlamingen moeten voor het eerst echt het gevoel krijgen als volwaardige gemeentenaren mee te participeren in hun buurt, in hun wijk, in hun stad.

Bovendien zou deze aanwezigheid in de meerderheid moeten uitmonden in het vanzelfsprekend erkennen van andere landen, binnen en buiten Europa, dat Brussel echt de hoofdstad is van twee volksgemeenschappen. Brussel kan en moet de spreekbuis van Vlaanderen kunnen worden naar de wereld toe.

Maar dit vereist ook heel wat inspanningen van Vlaanderen voor Brussel en onze mensen hier. Die politieke wil is veel te vaak afwezig! Ook dit voel ik als een taak aan, onze Vlaamse gemeenschap terug doen verliefd worden op haar hoofdstad."

▪ Is het niet raadzamer om in Brussel vanuit de oppositie te werken? Bestaat het gevaar niet dat U genegeerd gaat worden in deze meerderheid?

„Dit is een vraag waar ikzelf en onze ploeg ook mee worstelen. Nu ook ECOLO toegetreden is zijn we niet echt meer de onmisbare partner. Dit is duidelijk een verzwakking van onze positie. Nochtans zijn we ervan overtuigd dat juist de Volksunie op één plaats de meeste redenen heeft om mee aan het roer te staan: juist in Brussel.

We kunnen niet in de toekomst kijken, nochtans zal het spoedig duidelijk worden of we ook als volwaardige partners meetellen in de meerderheid. Indien dit niet zo mocht zijn zal ik geen moeite hebben mijn veilig en luidruchtig plekje in de oppositie in te nemen. Voorlopig hebben we geen reden om het woord van de partners in twijfel te trekken. Maar natuurlijk week ik ook dat ik als neofiet tussen sluwe vossen zit. Ik zal dus zeker op mijn tellen moeten passen.

Het werk dat me de eerste drie jaar wacht is echter zo uitdagend..."

▪ Welk schepenambt zou U willen?

„De eerste drie jaar wordt ik belast met de sociale huisvestingsmaatschappij van Brussel. Als voorzitter van deze oudste en grootste foyer van het land zal ik me moeten waarmaken. De uitdaging is enorm. Een financieel bankroet, enorme ellende en armoede, verkrotting... 2600 woningen met ongeveer 5000 huurders terug opkrikken. Als je ons programma erop naleest zul je weten welk belang we hechten aan dit probleem. Het is een prachttaak om Brussel weer een stuk leefbaar te maken.

Daarnaast word ik de „waakhond", zoals sommige kommentatoren schreven, van VdB. Als onder-voorzitter van de Internationale Jaarbeurs en de Eeuwfeestpaleizen is dit gigantisch projekt een uitdaging om als Vlaming aanwezig te zijn bij de internationale en nationale kontakten. Bovendien zullen we kunnen toezien ot alles open en eerlijk verloopt.

Na drie jaar word ik schepen van Juridische Zaken en de Technische diensten van Brussel, indien ik tenminste op dat ogenblik niet liever bij mijn sociale huisvestingsmaatschappij blijf. Een eis van ons is echter ook om zes jaar een stevige vinger in de pap te hebben betreffende kultuur en jeugdbeleid..."

▪ 29 jaar en al schepen van de hoofdstad van Vlaanderen en Europa. Hoe verwerk je dit persoonlijk; hoe reageert men in uw familie en kennissenkring, wat denkt men ervan in politieke middens?

„Nu ja, vanzelfsprekend is dit even wennen. Veel tijd om bij stil te staan is er echter niet. Vanzelfsprekend wil ik deze taak met twee handen aanpakken. Het is een gedroomde opdracht. In de familie is men natuurlijk blij en zelfs een tikkeltje fier, alhoewel dit voorbarig is. In de politieke middens zijn er die me van harte gelukwensen en die het echt ook menen. Anderen wensen me geluk en menen het geenszins. Daar moet je dan maar mee leren leven..."

MENSEN IN HET NIEUWS

IRA van de buis

De Britse minister van binnenlandse zaken Douglas Hurd heeft maatregelen afgekondigd om leden van het Iers Republikeins Leger (IRA), zijn politieke vleugel Sinn Fein en van de radikale protestantse organisaties van het televisiescherm te weren. Hurd's bedoeling is om daders van terroristische aanslagen te verhinderen propaganda voor hun zaak te maken. De omroepen blijven evenwel vrij om de inhoud van verklaringen van de betrokken organisaties door te geven.

In een officiële verklaring stelde Sinn Fein dat de Britse regering moord en brand zou schreeuwen als in een Oosteuropees land een wettige politieke partij, met vertegenwoordigers in het parlement, niet op de televisie zou mogen komen.

Dat men op die manier het terrorisme in Noord-Ierland zal oplossen is zeer de vraag. Als daardoor bovendien de persvrijheid beknot wordt moet men zich vragen gaan stellen.

John Kennedy

De Amerikaanse schrijver Steve Rivele en de Britse regisseur Nigel Turner hebben een televisiedokumentaire gemaakte over hun onderzoek naar de moord op de Amerikaanse president Kennedy in 1963.

Volgens het tweetal werd Kennedy vermoord door drie Franse gangsters in opdracht van een Amerikaans misdaadsyndikaat. Twee van de drie *killers* zouden nog in leven zijn.

John Kennedy werd op 22 november in Dallas doodgeschoten in zijn rijdende auto. Lee Harvey Oswald werd in staat van beschuldiging gesteld maar zelf twee dagen later neergekogeld. Door de jaren heen zijn er talloze verhalen en geruchten geweest over de moord op Kennedy.

Volgens Rivele en Turner waren John Kennedy en diens broer Robert, de toenmalige minister van Justitie, een plan aan het uitwerken om de georganiseerde misdaad op te rollen. En dat zou niet iedereen even prettig gevonden hebben.

Kennedy: toch de maffia?

CCC

De 4 CCC-leden Pierre Carette, Bertrand Sassoie, Pascale Vandegeerde en Didier Chevolet werden dan toch veroordeeld tot levenslange dwangarbeid. De 2 Frappers kwamen er met 5 jaar brommen van af.

Na meer dan 13 uur beraadslagen hadden de 12 juryleden de 303 vragen met ja of nee beantwoord. Dat antwoord was slechts een twintigtal keren ngegatief (niet schuldig). Vooral aan de aanslag van 1 mei tegen het VBO, die het leven kostte aan 2 brandweerlieden, werd zwaar getild. Nochtans had het proces uitgewezen dat de rijkswacht de dodelijke afloop van de aanslag had kunnen verhinderen.

De goegemeente kan terug op beide oren slapen: geen verstorende bommen meer tegen Amerikaanse bedrijven, Navo-pijpleidingen, PVV- of CVP-gebouwen. Om, zoals openbaar aanklager Jaspar zei, het evenwicht in hun leven terug te vinden, zullen de terroristen uit het publieke leven worden weggehouden.

België bewees met het CCC-proces tegenover het buitenland niet te kunnen lachen met terroristen die het vigerend maatschappelijk bestel op de helling willen zetten. De CCC-ers verklaarden hun hongerstaking en de strijd verder te zullen zetten in de gevangenis.

Kernwapens

Minister van Defensie Coëme zal op de vergadering van de nukleaire plangroep van de Navo niet instemmen met het rapport over de modernisering van de kernwapens voor korte afstand. De Belgische regering wil wel voldoen aan het verzoek van de Verenigde Staten om in ons land een aantal legerdepots op te richten. In deze depots zullen een chemische noch nukleaire wapens opgeslagen worden maar wel uitrustingen en materieel. De Amerikaanse depots zouden een honderdtal burgerbetrekkingen opleveren.

België keurde eveneens de basisfilosofie van het rapport over de modernisering van de korte afstandwapens af. Dat rapport stelt immers duidelijk dat ook in de toekomst kernwapens van korte afstand noodzakelijk zijn. Instemmen met deze formule, betekent een uitsluiting van de ''derde nuloptie''. Minister van Buitenlandse Betrekkingen Tindemans waarschuwde er reeds voor dat België zich binnen de Navo niet mag isoleren.

Het Vlaams Aktiekomitee tegen Kernwapens (VAKA) betuigde van zijn kant zijn steun aan minister Coëme. Het VAKA vraagt dat de Belgische regering zich ekspliciet uitspreekt voor een derde nuloptie, als een volgende stap in de richting van een kernwapenvrij Europa.

(Zie ook de bijdragen in de Amerika-reeks over het ''burdensharing'' debat en de toekomst van de Navo)

De Westduitse bondskanselier Helmut Kohl is momenteel op bezoek in de Sovjet-Unie. Dit bezoek is vooral ekonomisch gericht. Een legertje zakenmensen vergezelde de Westduitse kristendemokraat oostwaarts. De hervormingen in de USSR bieden immers unieke kansen voor de westerse bedrijven. Kohl probeerde ook de hereniging van Duitsland en de Berlijnse kwestie aan te kaarten, maar botste voorlopig nog op een kordaat njet van Gorbatsjov.

Volgens Sacharov, het nieuwe politieke uithangbord van Moskou, zijn de mensenrechten in de USSR verbeterd.

Waalse röntgenfoto's

Niet alleen inzake klinische biologie scheert Wallonië merkelijk hogere toppen dan Vlaanderen, ook voor de röntgendiagnose stijgen de 4 Waalse provincies en Brabant ver boven het landsgemiddelde uit.

Ook hier is Henegouwen de absolute koploper met tweemaal zoveel uitgaven als de duurste Vlaamse provincie (Antwerpen).

Het gemiddeld bedrag aan röntgendiagnose, voorgeschreven door de huisartsen, bedroeg in 1985 354,5 fr. per inwoner. In Henegouwen was dat 600 frank, in Namen 522, in Luik 500, in Luxemburg 382 en in Brabant 379 fr. Dan pas komt Antwerpen met 275 fr., Oost-Vlaanderen met 246 en Limburg met 221 fr. West-Vlaanderen sluit de rij met 152 fr. per inwoner.

Waar voor de uitgaven inzake klinische biologie vooral Henegouwen en Luik uit de band sprongen, kennen álle Waalse provincies een hogere konsumptie aan röntgendiagnosen dan de Vlaamse. Kijk eens goed in eigen boezem, Wallonië!

MensBeeld

De boekenbeurs in het Antwerpse Bouwcentrum is ongetwijfeld een jaarlijks terugkerend hoogtepunt voor iedereen die belangstelling heeft voor het boekenvak in Vlaanderen. Wie echter nauw betrokken is bij het Vlaamse boekenwereldje is nogal pessimistisch gestemd over onze leeskultuur. Vooral de opkomst van de audiovisuele media zou verantwoordelijk zijn voor een afnemende boekenliefde.

Het sociologisch onderzoek naar het leesgedrag in Vlaanderen staat nochtans nog in de kinderschoenen. Uit een algemeen vrije tijdsonderzoek verricht door de Studiegroep voor Kultuurbevordering van de K.U. Leuven uit 1983 bleek dat bijna de helft van de Vlaamse bevolking in het voorgaande jaar geen enkel boek ter hand nam. 55% van de vrouwelijke bevolking en 51% van de mannelijke bevolking leest wel eens een boek.

Het leesgedrag is sterk leeftijdsgebonden: jongeren onder de 20 jaar lezen het meest: 70% vind je regelmatig met een boekje in een hoekje (in welke mate dat boekje verplichte schoollektuur was werd niet onderzocht). Boven de 50 jaar leest nog slechts 35% af en toe een boek. Zoals wel te verwachten valt stijgt het leesgedrag met het opleidingsnivo: meer dan 75% van de hoogstgeschoolden leest regelmatig boeken tegenover 37% van de laagstgeschoolden.

Vlaanderen komt met deze cijfers nog goed uit de leesverf: in Italië bvb. leest 60% van de bevolking nooit een boek en een recent Frans onderzoek onthulde dat tweederden van de ondervraagden op dat moment geen boek aan het lezen was. In Nederland bedroeg de groep van de nietlezers in '87 ruim 26% van de totale bevolking.

Bijna 1.200.000 Vlamingen, waarvan tweederden volwassenen, waren in 1986 ingeschreven in een *bibliotheek*. De bibliotheekkonsument ontleent in Vlaanderen 29 boeken per jaar (de Nederlandse bibliotheekbezoeker 43!). Ondanks het bibliotheekdekreet was er einde '86 in 100 van de 208 Vlaamse gemeenten nog geen erkende openbare bibliotheek.

De *boekenproduktie* daarentegen zit duidelijk in de lift: 95 Vlaamse uitgevers tekenden in 1987 voor 2.858 titels, dat is een stijging met 9% tegenover het jaar voordien. Jeugdlektuur (978) en leermiddelen (602) vormden de dominante genres.

Uit recente gegevens van de *boekenklubs* blijkt dat van de in totaal bij ECI en NBC aangesloten leden (meer dan één miljoen), bijna 350.000 Vlamingen staan geregistreerd. Bij de boekenklubs vormden de historische, familie- en damesromans het grootste segment: 29%. Het belangrijkste genre voor de boekhandel, nl. literaire romans en gedichten (25%), betekent voor de boekenklubs 15% van de omzet.

Naar aanleiding van het Antwerpse boekenfeest pende de WIJ-redaktie voor alle boekenminnaars naar jaarlijkse gewoonte een boekenbijlage bij elkaar.

Moord op TV

Het Franse weekblad *Le Point* onderzocht even hoe gewelddadig de 6 Franse zenders wel zijn. Met een resultaat van 670 moorden, 15 verkrachtingen, 20 seksscènes en 27 martelingen doen de Franse televisiezenders het niet slecht. Het weekblad wijt het vele geweld op televisie aan de slag om de kijkcijfers. Een druppeltje bloed doet het immers steeds goed, is hier het motto.

De vraag die naar aanleiding van dit soort onderzoekjes steeds aan bod komt is welke relatie er bestaat tussen geweld op televisie en werkelijk gewelddadig gedrag. In dit verband werd er reeds veel geschreven en gefilosofeerd, maar bitter weinig wetenschappelijk bewezen. Leidt geweld op TV tot meer geweld in de samenleving? Kan de kijker integendeel zijn opgekropte agressie afreageren bij het kijken naar gewelddadige scènes? Verlaagt veel geweld op tv de shockeringsdrempel van de zware televisiekijkers?

De cijfers voor de openbare omroepen zijn merkelijk minder gewelddadig dan deze van de kommerciële omroepen. Alle verontruste ouders kunnen zich beginnen zorgen maken: vanaf februari '89 wordt de Vlaamse kommerciële zender VTM op ons losgelaten.

Minister André Geens na dialoog NGO's:

Statuut vrijwilligers verbeteren

Op een perskonferentie einde vorige week lichtte minister van Ontwikkelingssamenwerking André Geens enkele recente aspekten van zijn beleid toe.

EVENTJES ging de minister nog in op de hoorzittingen die hij tussen 14 en 29 september in de vijf Vlaamse provincies organiseerde. De minister trad er in dialoog met de vertegenwoordigers van de belangrijkste niet-gouvernementele organisaties. Hij sprak zijn voorkeur uit voor koncentratie van de inspanningen. Onderwijsprojekten zullen veel aandacht krijgen. Initiatieven worden overwogen om het statuut van de vrijwilligers te verbeteren.

België-Zaïre

Van 10 tot 14 oktober had de *Grote Gemengde Kommissie* met Zaïre en België plaats in het Egmontpaleis: jaarlijks wordt in deze werkgroep de ontwikkelingshulp van België aan Zaïre besproken.

Sinds enkele jaren werd het budget voor hulp aan Zaïre tot de huidige 4 miljard fr. per jaar opgetrokken. Tot nog toe werd hiervan 70 % aan onderwijs en gezondheidszorg besteed. Een selektieve benadering en een ekonomiseren van de inspanningen, vooral in de gezondheidszorg, moet dit deel tot 42 % van de te verdelen gelden terugbrengen. Daarentegen wordt meer aandacht besteed aan o.m. de infrastruktuur. Dit moet het land in staat stellen het makro-ekonomische kader te optimaliseren. Pas dan zijn de voorwaarden vervuld voor meer doeltreffende ontwikkelingsakties.

Het grote tekort op de betalingsbalans, en de enorme schuldenlast van het land hypotekeren de normale ekonomische ontwikkeling van hetland. Minister Geens is persoonlijk in Washington gaan pleiten opdat het land kan meegenieten van een speciaal hulpprogramma vanwege het *Internationaal Monetair Fonds* en de *Wereldbank*.

De hulpmiddelen moeten vooral geïnvesteerd worden in projekten die op zo kort mogelijke termijn rendabel worden. Het kreëren van arbeidsplaatsen in arbeidsintensieve sektoren moet de sociale mistoestanden helpen rechttrekken.

Minister van Ontwikkelingssamenwerking André Geens is persoonlijk in Washington gaan pleiten opdat Zaïre zou kunnen meegenieten van een speciaal programma ontworpen door de Wereldbank en het IMF.

Koncentratie

Ook hier benadrukte de minister de koncentratie van de interventies in Zaïre. Het versnipperen van de inspanningen gaat ten koste van het effekt. Geopteerd werd voor groepering van de projekten in ontwikkelingspolen, waar samenwerking tussen de sektoren wederzijds voordeel zou opleveren. De armsten van de bevolking, vooral de kleine boeren in het binnenland, zullen hiervan de vruchten moeten plukken. De maatregelen die in Zaïre aan de basis genomen worden, moeten een aanvulling betekenen bij de schuldenherschikking van het land. De drie modellen die hiervoor uitgewerkt werden, zullen anders ontoereikend blijken. De financiering van ontwikkelingsprojekten met interesten die Zaïre in lokale munt terugebetaalt zal de ekonomische heropleving stimuleren.

F.S.

Newcomer

Newcomer is een magazine voor engelssprekende buitenlanders die voor een tijdje hun tent in België opslaan. Het blad geeft deze nieuwkomers naast toeristische en kulturele informatie ook enkele handige tips over het leven in België. De verplichte identiteitskaart, de wet op de orgaantransplantatie, de ademhalingstest, reglementering van de huiszoeking, gezondheidsvoorzieningen, een auto kopen, voorrang van rechts, betaalkaarten, een huis huren, godsdienst, schoolkeuze, winkelen, Engelse boekhandels, televisie kijken,... je kan het zo gek niet bedenken of Newcomer informeert.

Op het eerste gezicht niets verdachts te bespeuren dus. Tot men iets dieper graaft...
Bij de aanbevolen scholen (een veertigtal, waaronder meer dan de helft internationale scholen) wordt er juist geteld één nederlandstalige vernoemd (de Nederlandse School Prinses Juliana).

Heel de publikatie ademt het bekende geurtje uit van ''o ja, er bestaan ook Vlamingen in België'' en er wordt zowaar ook Nederlands gesproken. Het lijstje van (meestal franstalige) instellingen waar onze engelssprekenden Nederlands kunnen leren wordt voorafgegaan door de waarschuwing dat tweetaligheid in België voor veel jobs een absolute vereiste is.

Door deze opmerking daar te zetten en niet vóór de instellingen waar men Frans kan leren, wordt weer eens de indruk gewekt dat de Belgische ''crème de la crème'' in hoofdzaak franstalig is, maar dat men toch niet uit het oog mag verliezen dat België een belangrijk gedeelte nederlandssprekenden kent. Er wordt wel op gewezen dat de Nederlandse taalkursussen vol zitten met franstaligen die hun Nederlands willen verbeteren...

VU-senator Blanpain wil

Afschaffing stempelkontrole en sociale zekerheidskaart

De jongste maanden is er heel wat te doen geweest rond de dagelijkse stempelkontrole. Terecht wordt deze als een mensonterende straf ervaren. Ook het regeerakkoord voorzag een ,,humanisering'' van de kontrole. VU-senator Blanpain wil evenwel verder. Hij diende een wetsvoorstel in tot afschaffing ervan. België is immers nog het enige land ter wereld waar een dagelijkse fysische kontrole van de werkloze nog verplichtend is.

PROF. BLANPAIN vindt deze kontrole niet alleen menselijk vernederend, maar ook kostelijk inefficiënt op het stuk van het bestrijden van zwartwerk. Zols uit de feiten blijkt kan het zwartwerk op die wijze niet efficiënt bestreden worden. De stelling van sommige verdedigers van het dagelijks kontrolesisteem dat de uitkeringen in België in tegenstelling tot andere landen onbeperkt zijn is niet ter zake: de kontrole bedoelt zwartwerk te bestrijden en is op dat stuk niet efficiënt.

Onvriendelijk

In Frankrijk is de kontrole vervangen door de informatika, die om de 14 dagen de werklozen aan huis een brief bezorgt, die dan dient ingevuld en waarbij de werkloze dient te verklaren dat hij geen werk heeft. In Nederland dient een dergelijk briefje om de week ingestuurd. Een en ander wordt opgevolgd door effektieve kontrole op de werkplaatsen.

De sociale zekerheidskaart, die elke werknemer in bouw en diamant dient bij te hebben en bij werkloosheid aan het gemeentebestuur dient overhandigd is evenmin een sukses. In de bouw willen zowel werkgevers als vakbonden de afschaffing ervan.

Een relatief sukses in de diamantnijverheid is niet te danken aan de kaart, maar aan efficiënte kontrole op de werkplaatsen.

Voor senator Blanpain is het bijgevolg duidelijk dat zwartwerk niet efficiënt bestredenwordt, noh door stempelkontrole, noch door de sociale zekerheidskaart. Zij zijn daarenboven niet mensvriendelijk en zeer duur. Ook mogelijke aanwezigheidsregisters zijn in de praktijk voor heel wat ondernemingen niet praktisch realiseerbaar. De enige afdoende methode tot bestrijden van het zwartwerk is een efficiënte kontrole door de sociale inspektie op de werkplaatsen.

Onvriendelijk en duur noemt senator Blanpain de stempelkontrole en de sociale zekerheidskaart. Best afschaffen is zijn voorstel. **(foto Zafar)**

Wij

Amerika na Reagan (3)

Navo: betaalt Europa te weinig?

Na 2 ontmoetingen met hogere VS-militairen begint het je al de strot uit te komen. Maar er is geen ontsnappen aan: op de Charleston Naval Base, in het Pentagon te Washington, in het Alameda Naval Air Station in San Francisco, op de Cheyenne Mountain Air Force Base in Colorado Springs of in de Strategic Air Command Headquarters in Omaha, overal slagen kolonels en generaals erin het ten berde te brengen. Wie ook in Europa beweert dat ''burden sharing'', de verdeling van lasten en kosten voor onze verdediging, geen onderwerp is dat hoog op de Amerikaanse agenda staat, vergist zich.

IN militaire kringen wordt de *burden sharing* zeker en vast als een probleem ervaren, en het mag dan geen belangrijk diskussiepunt vormen bij de presidentsverkiezingen, het ligt steeds op de loer om onverwachts toe te slaan. Het brengt de modale Amerikaan niet direkt in vervoering, maar hij heeft er zich wel een idee over gevormd. En dat idee belooft niet veel goeds voor ons, de Europese bondgenoten.

Opiniepeiling

Volgens een opiniepeiling van *Gallup* einde 1987 vindt 53% van de Amerikanen dat de Westeuropese uitgaven voor de Navo te laag zijn. Maar anderzijds vinden slechts 26 Amerikanen op 100 dat de VS teveel spendeert aan de Navo.

Burden sharing is steeds een terugkerend onderwerp geweest in de naoorlogse Amerikaanse politiek. Maar de aanwijsbare oorzaken om nog eens met het probleem voor de pinnen te komen zijn nu wel erg duidelijk. De Amerikanen kampen immers met een enorm handelstekort, de Amerikaanse regering krijgt de jongste tijd veel tegenwind als het om overheidsuitgaven gaat, en Amerika kijkt een beetje huiverend naar wat zich in Europa allemaal op ekonomisch vlak aan het afspelen is. Vooral de nakende éénmaking van de Europese markt in 1992 baart de Amerikanen zorgen. De New York Times van 22 augustus jl. vreest de geboorte van een *fortress Europe*. Dit zou dan vooral de Amerikaanse ekonomische invloed in Europa doen afnemen, of in ieder geval voor een verhevigde konkurrentieslag met Europese bedrijven zorgen.
De Amerikaanse gedachtengang is dus vrij duidelijk: na de tweede wereldoorlog was Europa hulpbehoevend en kon het niet teveel geld spenderen aan zijn defensie. De Amerikaanse hulp was toen niet alleen welkom, maar broodnodig. Die situatie is nu veranderd. Europa is ekonomisch terug een welvarend kontinent en volgens de Amerikanen wordt het tijd dat Europa ook meer gaat betalen voor het Navo-bondgenootschap.

Noorwegen

De hamvraag is hier wat dan wel een redelijke verdeling van de lasten heet. Tabel 1 toont aan dat de Europese bondgenoten en Japan inderdaad veel minder uitgeven aan defensie dan de VS. België geeft bvb. per hoofd slechts 30% uit aan verdediging van het bedrag dat Amerika hoofdelijk aan defensie spendeert. Verrassend in deze tabel is dat Noorwegen de Europese koploper is in per capita defensie-uitgaven.

Maar deze cijfers vertellen natuurlijk slechts een deel van het verhaal. Want men kan ook eens naar het groeiritme van de defensie-uitgaven gaan kijken, en dan krijgt men een heel ander beeld. Volgens tabel 2 zijn de uitgaven van de Europese bondgenoten tijdens de periode 1970-1987 met 34% gestegen, en die van de VS slechts met 15%. Het is dus onmiskenbaar dat Europa met zijn ekonomisch herstel ook defensiebegrotingen kende die in een sterkere mate stegen dan die van de VS. Wanneer men de uitgaven per hoofd bekijkt, valt op dat de VS in die periode 3% minder uitgeven per inwoner terwijl Europa 24% meer uitgeeft. De tabel geeft tenslotte zware cijfers voor de evolutie van de militaire mankracht over de periode '70-'87: ook hier een Europese stijging tegenover een zware Amerikaanse daling.

Dienstplicht

Hier dient bovendien aan toegevoegd te worden dat uitgaven uitgedrukt in dollars geen akkuraat beeld geven van de inhoud van de Europese en Amerikaanse defensiebudgetten. Het hoge aantal dienstplichtigen in Europa betekent bvb. dat de Europese mankracht gemiddeld slechts de helft kost van de Amerikaanse vrijwilligerslegers.

Meer nog, men kan gemakkelijk argumenteren dat hogere defensie-uitgaven in de VS slechts het resultaat zijn van enerzijds de rol die de VS wil spelen als een supermacht met wereldwijde verantwoordelijkheden en tussenkomsten, en anderzijds zijn grotere hoofdelijke welvaart.

Het is trouwens algemeen bekend dat Europa het overgrote deel van de konventionele verdediging van Europa reeds op eigen schouders genomen heeft: De Europese bijdrage voor de konventionele verdediging van Europa bedraagt 95% van de divisies, 90% van de mankracht, 90% van de artillerie, 80% van de tanks, 80% van de gevechtsvliegtuigen en 65% van de oorlogsbodems.

Slagveld Europa

Tot daar de meetbare vergelijking wat de defensiekosten betreft. Maar er bestaan ook niet-meetbare uitgaven voor defensie. Vermits de Navostrategie gebaseerd is op de verdediging van West-Europa tegen het rode gevaar, wordt West-Europa ook bechouwd als het meest waarschijnlijk slagveld. En wie kan het voordeel meten dat de VS heeft door in het geval van oorlog geen deel uit te maken van dat slagveld?

Daar komt bij dat onze dappere Navo-soldaten ijverig ter plekke oefenen. De vertrouwdheid met het waarschijnlijke gevechtstoneel speelt immers in je voordeel, daar moet je geen militaire school voor gevolgd hebben. Dit impliceert echter dat de inwoners van enkele landen (vooral het dichtbevolkte West-Duitsland) regelmatig te kampen krijgen met hoofdzakelijk mannelijke verdedigers van de vrije wereld die krijgertje komen spelen in hun achtertuin. Wie kan er zeggen hoeveel de materiële schade en de menselijke hinder hiervan kost?

Wanneer de Europese bondgenoten echt willen, kunnen ze nog een stapje verder gaan: de uitgestrekte basissen en oefenterreinen in Europa kunnen veel meer opbrengen als ze voor andere doeleinden gebruikt worden. En, als de verdediging van de vrije wereld een basisdoelstelling is van Navo, moet de meer dan 300 miljard frank die West-Duitsland jaarlijks aan Berlijn moet spenderen dan ook niet als een deel van de *burden* beschouwd worden?

Burden sharing is dus heel wat meer dan een verschil in percentage van het BNP. En wie wat dieper graaft beseft dat Europa zijn deel van de koek heus wel betaalt. En meer dan dat.

(pdj)

Tabel 1: defensie-uitgaven per capita in 1986

	uitgaven ($)	% van VS-uitgaven
Verenigde Staten	1.155	100 %
Japan	163	14
België	346	30
Canada	308	27
Denemarken	322	28
Frankrijk	511	44
Griekenland	232	20
Italië	235	20
Luxemburg	145	13
Nederland	365	32
Noorwegen	519	45
Portugal	90	8
Spanje	113	10
Turkije	53	5
Verenigd Koninkrijk	488	42
West-Duitsland	453	39

Tabel 2: Evolutie van de defensie-uitgaven (1970-1987)

	Europese bondgenoten (zonder Spanje)	VS
totale uitgaven	+34 %	+15%
per capita	+21 %	- 3%
militaire mankracht	+ 5 %	-31%

Blijven kernwapens nodig?

De toekomst van de Navo

De ''North Atlantic Assembly'' gaf dit jaar een rapport uit over de Navo in de negentiger jaren. Deze organisatie van parlementsleden uit de Navo-lidstaten hield het bij een konservatieve toekomstvisie, wat eigenlijk wel te verwachten was. In het komitee van parlementsleden noch in de groep van aangezochte eksperten waren Belgen vertegenwoordigd.

VOLGENS de organisatie blijft het atlantisch bondgenootschap de beste manier om de nationale veiligheid van de VS, Canada en de Europese Navo-lidstaten te verzekeren en om een minder dreigende veiligheidsstruktuur voor Europa uit te bouwen.

De ekonomische groei van West-Europa en de politieke gevolgen daarvan wijzigden de relaties tussen Europa en de VS. Dit moet volgens het rapport zijn vertaling vinden in een meer gedeelde politieke, ekonomische en militaire verantwoordelijkheid binnen de Alliantie. De verdere uitbouw van een Europese pijler is dan ook een noodzaak. Het rapport wordt even meer konkreet als het daarvoor enkele bouwstenen opsomt, zoals een Europese divisie, een gekoördineerde Europese militaire markt en een doorgedreven specialisatie om het huidige dubbele werk te vermijden. Met andere woorden: *burden sharing*.

Saceur

Maar hoewel de roep om meer Europese verantwoordelijkheid en leiderschap in de Navo wat lippendienst bewezen wordt, zet het rapport zich eksplicit af tegen de aanstelling van een Europese *Saceur (Supreme Allied Commander Europe)*, wat nochtans door vele defensie-specialisten bepleit wordt. Aangezien het komitee ervan overtuigd is dat kernwapens gedurende de volgende tien jaar een zeer belangrijke rol zullen blijven spelen, vindt het komitee dat een Amerikaanse officier Saceur moet blijven als ,,een essentieel symbool van en een praktische verbinding met de bevoegdheid van de president van de VS om deze kernwapens te gebruiken''. Hoe kunnen de Europese kommissieleden zo duidelijk de beslissing over dood of leven, die het gebruik van kernwapens impliceert, in Amerikaanse handen laten?

Onafhankelijk van de vooruitgang in konventionele en nukleaire wapenonderhandelingen zullen kernwapens in de jaren negentig dus een sleutelrol blijven spelen in de verdediging van wat het komitee het vrije westen noemt. Kernwapens vervullen een ''onmisbaar element van militaire stabiliteit dat konventionele wapens alleen niet kunnen bieden''. De westerse kernmacht zou wel moeten evolueren naar een toename van lange afstandsraketten ten nadele van korte afstandswapens.

Konventionele herbewapening

Zoals te verwachten was vindt de Noordatlantische assemblee dat de Navo zijn konventionele verdediging gevoelig moet verbeteren indien men de nukleaire drempel wil verhogen. Waar men voor de nukleaire strategie geen eensgezindheid vraagt, doet men dit wel voor de konventionele herbewapening: ,,om de defensieve mogelijkheden van de konventionele Navo-krachten te verbeteren moeten de politieke strekkingen van verschillende overtuigingen hun ideologie terzijde leggen en pragmatisch alle mogelijkheden nagaan om deze doelstelling te bereiken.''

Het Deense parlementslid Lasse Budtz distancieerde zich van het rapport waar hij nochtans aan meegewerkt had. Volgens Budtz legt het rapport te weinig de nadruk op de mogelijkheden van ontwapening en geeft het geen prioriteit aan ontwapening en detente. ,,Het wordt noch min noch meer als een vaststaand gegeven beschouwd dat het westen onder alle omstandigheden en nog gedurende lange tijd kernwapens zal nodig hebben'', aldus de Deense sociaal-demokraat.

Het rapport staat ook negatief tegenover kernwapenvrije zones en een Europa vrij van chemische wapens, omdat dit de kohesie in de alliantie in gevaar zou brengen.

Maar waar Budtz nog het meeste last mee heeft, en wij met hem, is de uitgangsstelling van het rapport, nl. het aksioma dat om te ontwapenen, we eerst stevig moeten bewapenen, nu vooral op het vlak van de konventionele wapens.

(pdj)

Zijn de plooien gladgestreken?

Leuven Vlaams!, twintig jaar geleden

De splitsing van de Katholieke Universiteit in Leuven nu twintig jaar geleden wordt vaak afgeschilderd als de laatste grote Vlaamse overwinning. Ook als was dat niet helemaal de laatste, een belangrijke verwezenlijking was het zeker.

HET Leuvense arrondissement stond destijds mee vooraan op de barrikaden. Het is dan ook met een tevreden gemoed dat onze Leuvense mandatarissen de opening van het akademisch jaar bijwoonden. Een terugblik met Willy Kuijpers, een van de toenmalige voorvechters.

WIJ: Samen met kamerlid Luk Vanhorenbeek woonde U de openingszitting bij van het Leuvens Akademiejaar, 20 jaar na ,,Leuven Vlaams''; wat viel u op?

W. Kuijpers: *,,In dezelfde aula waar in mei '68 honderdend het burgerlijk en kerkelijk bestel deden daveren, luisterden akademici, ambassadeurs én studenten bijna twee uur en een half in stille discipline naar drie toespraken waarvan die van rektor Dillemans: ,,Wat wij wilden, wat wij werden!'' in jubeltoon en lengten bovenuit stak... Tussen hen — op de eerste rij — : de opvolger van kardinaal Suenens, de huidige kardinaal Danneels; de opvolger van eerste minister Van den Boeynants Wilfried Martens met daarnaast: Gaston Geens. Maar ook Melchior Wathelet, Charles-Ferdinand Nothomb en de rektor van de UCL!''*

70.000 adressen

WIJ: Zijn de scheidingsplooien uit '68 dan glad gestreken?

W. Kuijpers: *,,Ja en in alle richtingen. Niet alleen met Louvain-la-Neuve. Maar ook naar de politieke klasse. ,,Wij leveren politici aan vele partijen!'' zei rektor Dillemans. In feite is dat de logika van de getalsmeerderheid. Leuven levert 48,5 % van alle Vlaamse studenten; de KUL-ziekenhuizen ,,verwerken'' jaarlijks een 400.000-tal raadplegingen. Wekelijks wordt een 1000-tal nieuwe patiënten ingeschreven, waarvan 80 % van buiten de regio komt. De KU beheert 273 grote en kleine labo's in haar schoot. Haar steekkaartenbak ,,bijgehouden afgestudeerden'' telt oneveer 75.000 adressen. De eerste lekerektor, wijlen prof. Piet De Somer (binnenkort wordt naar zijn naam een spiksplinternieuwe aula geopend) heeft de sterk gesloten universitaire Leuvense ,,doos'' — intussen 563 jaar oud! — opengetrokken naar de Vlaamse maatschappij én de wereld. Ontegensprekelijk en suksesvol.''*

WIJ: Hoe moet het nu verder naar het begin van de derde milennium toe?

W. Kuijpers: *,,Om te beginnen: de oude universiteit is overleden! Diploma's betekenen eerder stapstenen en zeker geen bekroning meer. Verder: met 17 universiteiten in dit piepklein deel van Europa dat slechts 1,6 % van zijn BNP voorbehoudt aan wetenschappelijk onderzoek, voel je zo aan dat we dringend aan een herschikking van middelen en instellingen toe zijn. We maakten in 1971 het debat rond de Universitaire Expansie in de Kamer mee. Maurits Coppieters schreef er een felle brochure over. Intussen leverde die expansie duizenden bedrijfsleiders, leraars, geneeskundigen enz... op. Vlaanderen wordt (bijna!) een regio in Europa en zijn jeugd schaarser! Op 20 jaar groeide een nieuwe uitdaging voor Vlaanderen naar-de-wereld toe. Daarentegen aarzelen we nog om struktureel-sterk met Nederland en ook soms met andersdenkenden samen te werken. En ook de VLIR (de Vlaamse Interuniversitaire Raad), destijds nog door ere-senator Maurits Van Haegendoren gepromoot, kon die achterstand niet helemaal wegwerken. Vlaanderen telt nu om en bij de 150.000 studenten buiten en in het Universitair Onderwijs. De eerste tientallen ervan zullen dank zij het Euro-Erasmussamenwerkingsplan hun diploma ook gedeeltelijk in een ander kultuurgebied behalen. De konfrontatie met een andere taal dus, met andere gewoonten.''*

Niet nieuw

WIJ: Wat besluit je nu daaruit?

W. Kuijpers: *,,Dat Vlaanderen dringend werk moet maken van overleg en strategie in voorrangsgebieden. Voor mij zijn dit: 1. méér geld voor wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, geïnventarizeerd en samen-opgezet door alle belanghebbenden. 2. Meer vorming dan kennisoverdracht. Vooral dan filosofisch, geschiedkundig en sociaal-toekomstgericht. 3. Die vorming moet permanent zijn ook met de verwerving van allerlei toegepaste technieken.*

En tenslotte nog dit: de gemeenschap — ons volk in de wereld — moet voorop staan. Niet triomfalistisch, wél als dienstbaar gegeven. De tijd van de standen, mét hun belangen én vooroordelen moet wijken voor het goed-van-heel-het-volk.''

WIJ: Onze nationalistische belijdenis klinkt niet zo nieuw...

W. Kuijpers: *,,Inderdaad, de Volksunie, met haar visie over samenhorigheids- en rechtvaardigheidspartij, heeft dat steeds beklemtoond. Voor 55 jaar vatte dr. Hendrik Elias dat reeds samen bij de inleiding van zijn boek: ,,Onze wording tot natie''.*

Hij schreef het ongeveer zo: een nationale beweging is o.m. het besef van gemeenschappelijke belangen. En ook de wil deze te bevorderen doorheen de verschillende tijdsinvloeden.

Zijn natievormende visie was geen nostalgie, laat staan konservatieve visie. Integendeel...''

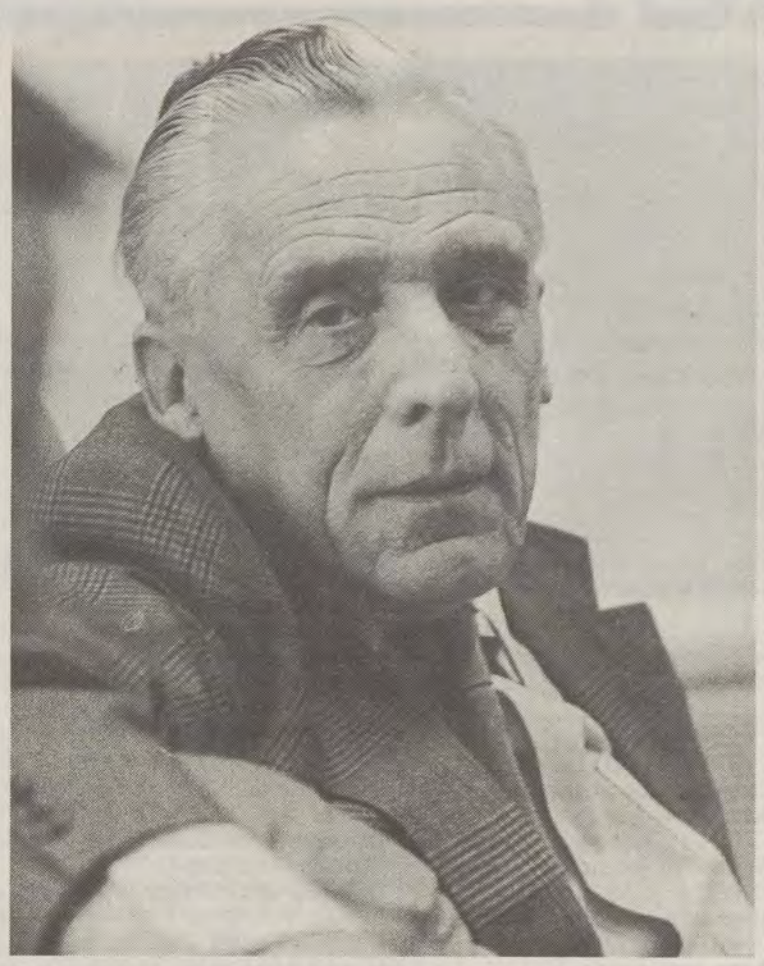

Eerste KUL-rektor Pieter De Somer, weldra de naam voor een nieuwe aula... **(foto P. Van den Abeele)**

KVHV organiseert taalwedstrijd

Nederlandse alternatieven voor Engelse leenwoorden

LEUVEN — Ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van ,,Ons Leven'' organiseert het Katoliek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV) een taalwedstrijd. De wedstrijd kreeg de naam ,,Simon Stevinpenning'' mee en geniet de bescherming van de Koninklijke Akademie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde. De opdracht bestaat erin Nederlandse alternatieven te bedenken voor Engelse leenwoorden.

ONS LEVEN, oudste en jongste studententijdschrift der Nederlanden, werd gesticht door *Alfons Hendericx*. Het eerste nummer verscheen op 15 oktober 1888, nu precies een eeuw geleden. Honderd jaar later biedt *Ons Leven* een indrukwekkend overzicht van een eeuw Vlaamse studentenbeweging.

Eeuwfeest

Naar aanleiding van het eeuwfeest wordt gewerkt aan een jubileumboek, waarvan de publikatie gepland is voor eind april '89.

De eveneens ter gelegenheid van dit eeuwfeest opgezette taalwedstrijd is toegankelijk voor een breed en heterogeen publiek. Er werden twee leeftijdskategorieën voorzien: de twaalf- tot zestienjarigen en de zeventien- tot vijfentwintigjarigen. De opdracht bestaat erin een goed Nederlands alternatief te bedenken voor Engelse leenwoorden. Dit alternatief moet dan wel origineel zijn, alternatieven die in een woordenboek terug te vinden zijn worden niet aanvaard. Tevens moet de keuze van het alternatief worden gemotiveerd.

Simon Stevin

De organisatoren hebben de wedstrijd genoemd naar *Simon Stevin*, een wiskundige uit de zestiende eeuw *,,aan wie het Nederlands een aantal woorden dankt die uniek zijn binnen het geheel van de westerse talen''*. Zo is het door Stevin gelanceerde Nederlandse woord *wiskunde* een unicum in het Westeuropese talenspektrum. De overige taln gebruiken allen een of andere variant van de (Griekse) term *mathematica*.

Als antwoord op de opwerping dat assimilatie van vreemde kultuurgoederen een kenmerk is van elke open samenleving, stelt het inrichtende KVHV de wedstrijd te willen laten verlopen *,,in een geest die het midden houdt tussen fierheid om de eigen kultuur enerzijds en openheid voor wat vreemde kulturen ons te bieden hebben anderzijds''*. Het KVHV wil met dit initiatief het gebruik van vreemde, en met name vooral Engelse, woorden om louter snobistische redenen veroordelen. Men hoopt dan ook dat er een brede maatschappelijke diskussie kan ontstaan over de betekenis, de zin en de onzin van het gebruik van vreemde woorden in de Nederlandse taal.

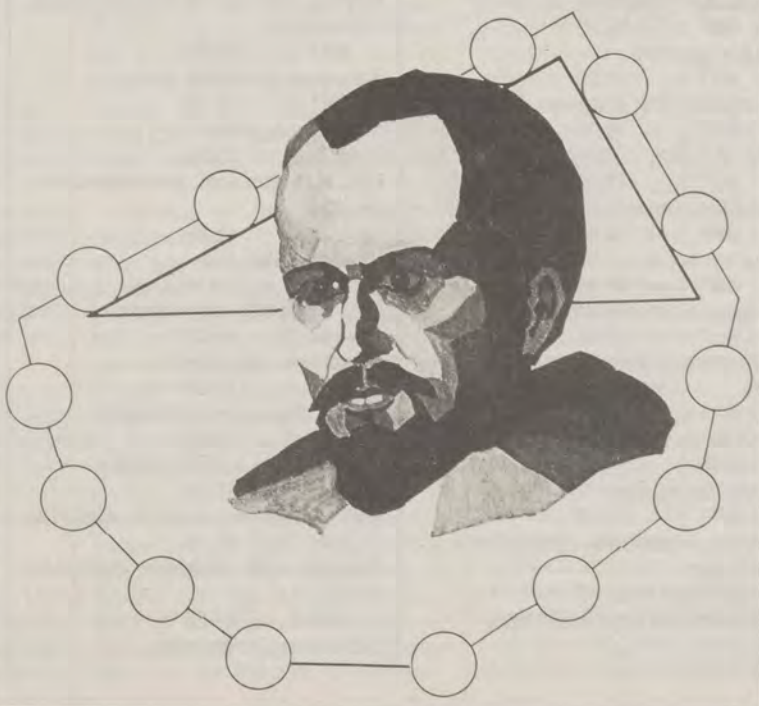

Wegvindertje

Het wedstrijdformulier vermeldt alvast een voorbeeld: zo kan het Engelse *roadbook* worden vervangen door *wegvindertje*, wat dan moet staan voor de beschrijving van het parcours dat uitgestippeld werd voor, bijvoorbeeld, een wielerwedstrijd.

Andere te vervangen woorden zijn walkman, public relations, baby, leasing, checken,...

Deelnemingsformulieren kunnen worden bekomen bij alle filialen van de ASLK en in de meeste openbare biblioteken, alsook bij het KVHV.

De wedstrijd wordt afgesloten op 1 maart 1989. De prijsuitreiking (ruim 200.000 frank prijzen) is voorzien op 29 april '89. Deelnemingsformulieren moeten worden terugbezorgd aan het KVHV-sekretariaat, Krakenstraat 13 te 3000 Leuven (tel. 016/22.90.98).

N.M.

Wij

door-de-weeks

Kijken

Van dag tot dag

Zaterdag 29 okt.

☐ BRT 1 - 15.30
Filmspot, filmaktualiteit
☐ BRT 1 - 16.00
Kolossale Flater, film
☐ BRT 1 - 18.20
Rondomons, jeugdmagazine
☐ BRT 1 - 19.05
Boeketje Vlaanderen, toeristisch magazine
☐ BRT 1 - 20.20
De aangifte, TV-film
☐ BRT 1 - 21.55
Terloops, een aparte kijk op de wereld
☐ BRT 1 - 22.40
Sport op zaterdag
☐ BRT 1 - 23.05
De vereffenaar, aktieserie
☐ Ned. 1 - 15.25
Prettig geregeld, komische reeks
☐ Ned. 1 - 16.45
Dit is Disney, tekenfilmmagazine
☐ Ned. 1 - 19.18
Prettig geregeld, serie
☐ Ned. 1 - 21.40
A different world, komische reeks
☐ Ned. 1 - 22.40
St. Elsewhere, ziekenhuisserie
☐ Ned. 2 - 17.30
Dynasty, serie
☐ Ned. 2 - 18.15
Top 40, Nederlandse Top 40
☐ Ned. 2 - 21.45
Beauty & the Beast, serie
☐ Ned. 2 - 22.35
T.A.G. The assassination game, film
☐ Ned. 2 - 0.15
Under fire, film

Zondag 30 okt.

☐ BRT 1 - 11.00
De zevende dag, praatcafé
☐ BRT 1 - 12.45
Sunday Proms, Cello-concerto in c opus 66 van Miaskovski
☐ BRT 1 - 17.00
De onkreukbaren, politieserie
☐ BRT 1 - 18.20
Van Pool tot Evenaar, toeristische kwis
☐ BRT 1 - 20.00
Kijk uit, verkeerstips
☐ BRT 1 - 20.05
Sportweekend
☐ BRT 1 - 20.40
Klein Londen, klein Berlijn; serie
☐ BRT 1 - 21.30
De jaren zestig, dok.
☐ BRT 2 - 15.00
Stadion, 3 uur sport
☐ Ned. 1 - 15.31
Merijntje Gijzens jeugd, serie
☐ Ned. 1 - 19.07
Flying doctors, serie
☐ Ned. 1 - 19.54
Laat maar zitten, komische reeks
☐ Ned. 1 - 22.25
De octopus, misdaadserie
☐ Ned. 2 - 20.10
Van Kooten & De Bie's keek op de week, satirisch programma
☐ Ned. 2 - 20.52
De vijfde generatie, 3-delige TV-thriller
☐ Ned. 2 - 21.52
New York-Batavia, drama-dokumentaire

Maandag 31 okt.

☐ BRT 1 - 15.00
Zonen en dochters, serie

Angie Dickinson wordt achternagezeten door een psychopatische moordenaar in ,,Dressed to kill''. Vrijdag 4 november op BRT 1, om 23u.30.

☐ BRT 1 - 18.10
Kameleon, doe-programma voor kinderen
☐ BRT 1 - 18.35
Willem Tell, jeugdserie
☐ BRT 1 - 19.00
Allemaal beestjes, natuurmagazine
☐ BRT 1 - 20.15
Buren, serie
☐ BRT 1 - 20.40
Fanklub, nieuw talent
☐ BRT 1 - 20.45
Labyrint: De Beeldenstorm, info
☐ BRT 1 - 23.00
De man die zijn haar kort liet knippen, film
☐ BRT 2 - 18.35
Bijleren, een nieuwe kans, serie
☐ BRT 2 - 18.50
Zonen en dochters, serie
☐ BRT 2 - 19.15
Sinja Mosa, serie
☐ BRT 2 - 20.10
ECC-Tennistornooi, rechtstreekse reportage
☐ Ned. 1 - 15.30
Neighbours, serie
☐ Ned. 1 - 19.17
Volmaakte vreemden, reeks
☐ Ned. 1 - 19.52
Het zwaard van eer, dramaserie
☐ Ned. 1 - 21.20
Yes, Minister, kominsche reeks
☐ Ned. 2 - 20.29
Gloria Vanderbilt, serie
☐ Ned. 2 - 22.55
Night Court, komische reeks

Dinsdag 1 nov.

☐ BRT 1 - 14.00
30ste Volksdansfestival van Schoten
☐ BRT 1 - 15.00
Zonen en dochters, serie
☐ BRT 1 - 15.25
Supergirl, film
☐ BRT 1 - 18.20
Carlos en Co, kindermagazine
☐ BRT 1 - 18.35
Mr. Majeika, jeugdserie
☐ BRT 1 - 19.00
60-Plus, seniorenmagazine
☐ BRT 1 - 20.15
Buren, serie
☐ BRT 1 - 20.45
Argus, praatprogramma
☐ BRT 1 - 23.10
Uitgelezen: kulturele wandelingen, dok.
☐ BRT 2 - 18.50
Zonen en dochters, serie
☐ BRT 2 - 19.15
Sinja Mosa, serie
☐ BRT 2 - 20.10
ECC-tennistornooi, rechtstreekse reportage
☐ BRT 2 - 22.15
Bouwen om te wonen, serie

☐ Ned. 1 - 15.30
James Herriot, serie
☐ Ned. 1 - 17.46
De kinderen van Bolderburen, serie
☐ Ned. 1 - 19.45
De Cosby show, komische reeks
☐ Ned. 1 - 20.10
A different world, komische reeks
☐ Ned. 2 - 17.25
De avonturier, serie
☐ Ned. 2 - 18.50
Animal Crackers, komische reeks met Van Duin
☐ Ned. 2 - 19.20
Allo! Allo!, komische reeks
☐ Ned. 2 - 20.29
Onze ouwe, krimi-serie
☐ Ned. 3 - 21.21
Cobra, een opstand tegen de orde, eerste vernieuwende beweging in kunst na de WO.

Woensdag 2 november

☐ BRT 1 - 15.00
Zonen en dochters, serie
☐ BRT 1 - 16.00
Superoma, jeugdserie
☐ BRT 1 - 16.50
Nachtzeilers, jeugdserie
☐ BRT 1 - 18.10
Merlina, kinderserie
☐ BRT 1 - 18.35
Kilimanjaro, nieuwsmagazine voor jongeren
☐ BRT 1 - 19.15
Op weg naar school, programma over Unicef
☐ BRT 1 - 20.15
I.Q., kwis
☐ BRT 1 - 21.35
Moviola, fimmagazine met o.m. 50 jaar filmmuseum
☐ BRT 2 - 18.50
Zonen en dochters, serie
☐ BRT 2 - 19.15
Sinja Mosa, serie
☐ BRT 2 - 20.10
ECC-tennistornooi, rechtstreekse reportage
☐ Ned. 1 - 16.35
Lassie, jeugdserie
☐ Ned. 1 - 19.55
De Campbells, familieserie
☐ Ned. 2 - 16.35.
Crossbow, jeugdserie
☐ Ned. 2 - 17.00
Family Ties, komische reeks
☐ Ned. 2 - 17.45
Call to glory, avonturenserie
☐ Ned. 2 - 18.30
Mijn eerste keer, de eerste schooldag
☐ Ned. 2 - 20.29
Married with children, komische reeks
☐ Ned. 2 - 23.05
Hitchhiker, thrillerserie

Donderdag 3 nov.

☐ BRT 1 - 15.00
Zonen en dochters, serie
☐ BRT 1 - 15.25
Argus, praatprogramma
☐ BRT 1 - 16.35
60-Plus, seniorenmagazine
☐ BRT 1 - 18.10
Kung Fu, avonturenserie
☐ BRT 1 - 19.00
Akkordeonfestival Dilsen
☐ BRT 1 - 20.15
Hoger-Lager, spelprogramma
☐ BRT 1 - 21.05
Panorama, aktualiteitenmagazine
☐ BRT 1 - 21.55
Lorentz en zonen, kroniek
☐ BRT 1 - 22.55
De laatste droom, dok. serie
☐ BRT 2 - 19.15
Sinja Mosa, serie
☐ BRT 2 - 20.10
ECC-Tennistoernooi, rechtstreekse reportage
☐ Ned. 1 - 16.01
Neighbours, serie
☐ Ned. 1 - 19.19
De baas in huis?, serie
☐ Ned. 1 - 20.20
Zeg 'ns aaa, komische reeks
☐ Ned. 2 - 16.35
Die Schwarzwaldklinik, serie
☐ Ned. 2 - 17.20
Nature of things, natuurserie
☐ Ned. 2 - 17.45
Airwolf, avonturenserie
☐ Ned. 2 - 19.00
David, de kabouter; jeugdserie
☐ Ned. 2 - 20.29
De Dirtwater Dynastie, serie
☐ Ned. 2 - 23.15
L.A. Law, advokatenserie

Vrijdag 4 nov.

☐ BRT 1 - 15.00
Zonen en dochters, serie
☐ BRT 1 - 15.25
Hoger-Lager, spelprogramma
☐ BRT 1 - 16.10
Panorama, aktualiteiten
☐ BRT 1 - 18.20
Klim op, trendgevoelig magazine voor tieners
☐ BRT 1 - 19.15
De Vlaams-Nationale Omroepstichting
☐ BRT 1 - 20.15
Buren, serie
☐ BRT 1 - 20.55
Wereldoorlog II: het verzet; serie
☐ BRT 1 - 22.25
Premiere, nieuwe films
☐ BRT 1 - 23.20
Driften, film
☐ BRT 2 - 14.30
ECC-tennistornooi, rechtstreekse reportage
☐ BRT 2 - 19.00
Zonen en dochters, serie
☐ BRT 2 - 19.25
Comedy Capers, De jaloerse producent
☐ BRT 2 - 20.10
ECC-Tennistornooi, rechtstreeks
☐ BRT 2 - 23.30
Filmspot, filmaktualiteit
☐ Ned. 1 - 20.17
Hannay, avonturenserie
☐ Ned. 1 - 21.07
Mijn dochter en ik, komische reeks
☐ Ned. 1 - 22.40
In het holst van de nacht, politieserie
☐ Ned. 1 - 23.30
De moordenaar, TV-film
☐ Ned. 2 - 16.47
Tita Tovenaar, jeugdserie
☐ Ned. 2 - 17.12
Familie Oudenrijn, serie
☐ Ned. 2 - 18.02
T. en T., detektiveserie
☐ Ned. 2 - 19.00
The Highwayman, serie
☐ Ned. 2 - 21.20
Marblehead Manor, komische reeks
☐ Ned. 2 - 22.15
Tatort, krimiserie

Een film per dag

Zaterdag 29 okt.

Under Fire

Amerik. oorlogsfilm uit 1983 met Gene Hackman, Nick Nolte en Joanna Cassidy. De oorlogsfotograaf Russell Price raakt persoonlijk betrokken bij de strijd tussen de regering van Somoza en de Sandinisten in Nicaragua. Bovendien wordt hij gemanipuleerd door playboy Jazy, een voor Somoza werkende spion... **(Ned. 2, om 0u.15).**

Zondag 30 okt.

P.R.O.F.S.

Franse film uit 1985 met o.a. Patrick Bruel, Fabrice Luchini en Yolande Gilot. Frédéric Games is de nieuwe leraar in het ateneum. Zijn manier van lesgeven is erg ongewoon en hij krijgt dan ook spoedig tegenkanting. Maar hij heeft ook aanhangers... **(TF1, om 20u.40).**

Maandag 31 okt.

De man die zijn haar kort liet knippen

Vlaamse film van André Delvaux uit 1965 naar de roman van Johan Daisne, met o.a. Senne Rouffaer, Beata Tyszkiewicz, Luc Philips. Govert Miereveld is na een carrière als leraar griffier geworden bij de rechtbank. Na een lijkschouwing ontmoet hij toevallig Fran, een bekende aktrice... **(BRT 1, om 23u.)**

Dinsdag 1 nov.

Supergirl

Na het uiteenspatten van Krypton is er nog ,,superleven'' in Argo City. Door een onvoorzichtigheid speelt de knappe Kara een van de levensnoodzakelijke energiebronnen kwijt. Zij moet nu naar de aarde om de ,,Omegahedron'' terug te vinden... Britse avonturenfilm uit 1984 met o.a. Faye Dunaway, Helen Slater e.a. **(BRT 1, om 15u.25)**

Woensdag 2 nov.

La Gitane

Franse film van de Broca uit 1986 met o.a. Claude Brasseur, Valérie Kaprisky en Stéphane Audran. Op een dag wordt de Citroën van bankdirekteur Hubert Durieux gestolen. Het spoor leidt naar de bende van ,,Mona'', de zigeunerin. Durieux bezwijkt spoedig voor haar charmes... **(RTL-TVi, om 21u.05).**

Donderdag 3 nov.

La femme de ma vie

Simon is violist in het orkest dat geleid wordt door zijn vrouw Laura. Zo geraakt hij aan de drank... Franse film uit 1986 met Jane Birkin, Christophe Malavoy en Jean-Lousi Trintignant. **(RTBf 1, om 20u.25).**

Vrijdag 4 nov.

Dressed to kill

Amerik. thriller van De Palma uit 1980 met Michael Caine en Angie Dickinson. Kate Miller, een gefrustreerde vrouw, wordt vermoord. Politierechercheur Marino vermoedt dat de dader moet gezocht worden onder de patiënten van R. Elliott. **(BRT 1, om 23u.30)**

Huisvlijt

Er is dus ingebroken bij de eerste minister, in zijn geheugen dan nog wel. Nu, dat moest er van komen; je stopt je geheimen niet in het geheugen van een mekaniek waaraan je niets te zeggen hebt. Dat is een fout die zelfs de premier, blind voor het spel van de toetsen, zich niet heeft kunnen laten laten.

Zou ik mij wachten mijn geheimen aan een vreemd geheugen — het mag dan nog *Bistel* noemen — toe te vertrouwen.

Bah! zeg ik dan, een geheugenmachine. Wat heb je er aan? Je kunt er niet mee konverseren of kommuniceren, ook al beweren de gladde boys van de marketing van wel. Je hoeft slechts — zo beweren ze — het *paswoord* te toetsen en daar verschijnt wat je zo nodig lezen wil. Lezen, maar *kommuniceren* da's toch wat anders. Dat is een warme stem horen, een stem die uit

Het gekraakte geheugen

de diepte van een lijf komt, een stem die put uit de warme kamers van het geheugen, een stem die vloeit, een stem die stottert, die hakkelt, een stem die entoesiast is of verdrietig. Een stem die jong is, of moe is, een stem die nijdig is, of fluistert, een stem die krachtig is of vol, een versleten stem, een strelende stem, een stem die striemt of beveelt, een stem van vlees; kortom de stem van een mens, warm als bloed en sprankelend als het leven.

En dus, niet de stem van een scherm, niet de letter van een digitaal alfabet.
De man die zich de weg tot het geheugen van de premier baande heet een *fanaat* te zijn, een gevaarlijke dus. Men weze gewaarschuwd. Laat zo iemand nooit in je geheugen binnen, hij herinnert zich je verleden mee, steelt het, als hij wil; is in staat er een virus te zaaien die je hele verleden uitwist als een spons over de witte taal op een bord. Doet het woord *uitwissen* je niet nadenken? Laten wij wel wezen: d.w.z. uitvagen, *weg-doen.* Ik huiver bij deze woorden die plots zo'n onherroepelijke betekenis krijgen. Mag iemand die het niet zo heeft voor *multi-tasking operating systems* je een heel goede raad geven: vertrouw je geheugen of je diepste verlangens nooit toe aan een computer, deze uit de hand geven sluit geen enkel slot nog langer af. Het *encripteren,* zoals ze dat zo mooi zeggen, is niet meer mogelijk want er is wel altijd een kraker die je geheugen uitspit tot er van dat unieke eksemplaar mens nog slechts de *print-out* overblijft.

Geef je geheugen nooit uit handen, misschien is de volgende stap wel je vernietiging. Met krakers die het voor de *kick* doen weet je nooit...

Beter is, niet alles te willen onthouden, vergeet al eens wat je hindert. Maar zeg het niemand, *bovendien is een uitstekend geheugen nog geen stel hersenen*, wist John Newman en voegde er wijs aan toe *zoals een woordenboek nog geen brok literatuur* is.

Vergeet niet te leven maar vergeet gerust; een goed geheugen is niet altijd een weldaad. Bovendien vertoeft het geheugen nergens beter dan in de warme kamers van je hart.

■

Weten

In 1984, 50 jaar na het overlijden van Koning Albert en 70 jaar na de aanvang van de Eerste Wereldoorlog is de Provincie West-Vlaanderen gestart met de oprichting van zgn. ,,Naamstenen 1914-1918''. In september 1988 is de 5de en laatste reeks gedenkstenen plechtig ingehuldigd.

IN de onmiddellijke omgeving van de frontstreek zijn in totaal 25 naamstenen geplaatst. Ze verwijzen elk naar een specifieke gebeurtenis tijdens de Eerste Wereldoorlog. Ze zijn precies daar geplaatst waar, tot nu toe, niets meer aan die gebeurtenis herinnerde.

Dit naamstenen-initiatief wordt afgesloten met een overzichtstentoonstelling ,,Naamstenen 1914-1918'', die in het Provinciaal Hof te Brugge loopt van 11 tot en met 27 november 1988. Het ligt in de bedoeling deze tentoonstelling nog in diverse andere plaatsen in de provincie te brengen.

In de tentoonstelling wordt elke naamsteen door middel van kaarten en schema's gesitueerd. Het grootste deel van de tentoonstelling bestaat uit foto's. In de archieven van het Koninklijk Legermuseum te Brussel en de Provinciale Biblioteek en Kultuurarchief te Brugge is bij de keuze van het fotomateriaal alle aandacht uitgegaan naar het samenstellen van een overzichtelijk beeld van het leven van de soldaat tijdens de oorlog.

Er wordt objektieve informatie gebracht, zonder sensatie, waardoor een verruimde kijk op de louter historische feiten wordt gegeven. Doorheen de tentoonstelling wordt telkens in kontekst van een bepaalde naamsteen, één van de volgende aspekten belicht: het leven rond de observatieposten, de loopgraven, de gevolgen van de onderwaterzetting, de medische verzorging in de chirurgische voorposten, de verpozing in het nabijgelegen kantonnement,...

Deze tentoonstelling wordt begeleid door een katalogus waarin als inleiding het verloop van de Eerste Wereldoorlog in haar belangrijkste fases wordt beschreven, gevolgd door een uitgebreide verklaring van de keuze van elk van de 25 naamstenen.

Ze loopt in het Provinciaal Hof, Markt 3 te Brugge en is van 11 tot 27 november dagelijks open van 10 tot 12u.30 en van 14 tot 17u.

De toegang is gratis, de katalogus kost 200 fr.

Proeven

Een hier nogal miskend wijnland is Hongarije, nochtans komen van daar de fijnste volle wijnen van heel Oost-Europa, die een vergelijking met de betere Franse best kunnen doorstaan. Maar ja, de handel met de Comecon is kwa konsumptiegoederen nog altijd niet zo briljant (op vodka en kaviaar dan na). De Magyaarse wijnen zijn dus niet meteen koerant verkrijgbaar. Daarenboven heeft de Hongaarse wijn naar het schijnt nog geen traditie. Dit is fout.

DE werkelijke oorsprong van de Hongaarset wijnbouw is verhuld in de sluiers der eeuwen. Men neemt aan dat de Romeinse legioenen de wijnstok in Hongerije introduceerden. Maar de echte wijnkultuur moet begonnen zijn met de inval van de Magyaren, die tijdens hun zwerftochten vanuit de Oeral in de Kaukasus de druiventeelt hadden leren kennen. Met hen kwamen trouwens ook een groep Wolga-Bulgaren, de Kalissen, ervaren wijnbouwers (9de eeuw). Enkele eeuwen later zijn daar ook Franse wijnboeren bijgekomen, wellicht voor de godsdienstige genocide gevluchte Albigenzen en Katharen uit de Provence en Languedoc.

De mooiste Hongaarse wijn is de witte Tokyer, afkomstig van de vruchtbare, vulkanische heuvels rond de kleine stad Tokay in het noordoosten van het land... en uitsluitend bereid uit de inheemse ,,furmint'' druif.

Nu even wat anekdotiek. De faam van de wijn werd al vlug zo groot dat indertijd de Poolse en Russische legers altijd de weg over Tokay kozen om daar tot eigen genoegen de kelders te plunderen. Niet zomaar heeft de wijn nog altijd een aristokratisch aureool. De Duits-Oostenrijkse keizers (ook koningen van Hongarije) bezaten Tokajer wijngaarden, waaruit o.a. wijnen kwamen die dienden als tonicum voor de kraamvrouwen van de imperiale familie. Ja, door zijn uitzonderlijk hoog gehalte aan extraktstoffen is de Tokajer ook een medicinale wijn.

Hij was in de tijden van het heilig-roomse rijk ook een blijkbaar erg mondaine wijn... vooral geschikt als geschenk aan bevriende staatshoofden. Keizering Maria Theresia stuurde zo af en toe wat flesjes naar de paus. Keizer Frans-Jozef zond koningin Victoria elk jaar op haar verjaardag zoveel flessen Tokajer als zij haren oud geworden was (tussen beide oudjes cynisch bedoeld of niet?). Om dit aristokratische karakter van de wijn te benadrukken, maakten vele wijnboeren de ingang van hun kelder zo laag, dat men om er binnen te gaan wel een nederige buiging moest maken voor de Tokajer wijnfusten.

Lezen

Wie in 1973 de eerste uitgave van de ,,Gids voor Oud Antwerpen'' van de hand van George van Cauwenbergh kocht, weet welk grandioos en grondig werk dit is. De oude kernstad werd nagenoeg huis per huis behandeld. Het boek bevatte een onvermoede veelheid aan historische, bouwkundige, volkse en anekdotische informatie over de oude ,,Koekestad''. Geen wonder dat de drukken elkaar snel opvolgden. Geen wonder ook dat speurder, exstadsgids en auteur niet bij de pakken bleef zitten.

WIJ danken nu al enkele voortreffelijke boeken over het vroegere Antwerpen aan hem... nostalgisch weliswaar, maar altijd indrukwekkend gedokumenteerd en rijkelijk geïllustreerd en niet zonder kritische kommentaren, die er misschien wel het hunne toe bijgedragen hebben dat de binnenstad in korte tijd weer zoveel leefbaarder, gezelliger en mooier geworden is.

Zopas verscheen als vervolg op de eerst Gids de ,,Gids voor Antwerpen — Tussen Leien en Singel'', minder indrukwekkend maar even interessant als zijn voorganger. De schrijver vond het namelijk unfair om Oud Antwerpen enkel tussen de Schelde en de Leien te zoeken: ,,Leven er niet tienduizenden voortreffelijk Sinjoren — net als hun voorouders uit het Schippers- of St.Andrieskwartier, de Rui of de Zwanegang — in een deel van de stad dat aanspraak kan maken op flink wat adelbrieven? Het zijn deze afstammelingen van ,,emigranten'' die informatie eisen over hun wijk, plein, straat of laan en willen weten waarom de Seefhoek precies zo heet, en wat vastzit aan namen als Pothoek, Stuyvenberg en Lobroek, aan Haringrode, Zurenborg, Kiel en Beerschot?''

De leemte wordt nu gevuld met de ontginning van deze en andere ,,buytenijen''. Echt wandelen met de ,,schoentram'' zoals in de Gids gedaan wordt, zit er niet meteen in, daarvoor is het gebied te uitgestrekt en het aantal merkwaardigheden te verspreid. De auteur raadt dan ook bij voorkeur de fiets aan. Maar het kan o.i. ook in het boek, boordevol boeiende informatie. In zijn inleiding typeert Fernand Auwera de samensteller o.a. als volgt: ,,George van Cauwenbergh heeft de stad als hobby. Als reïnkarnatie bestaat dan blijft het onduidelijk wat hij in zijn vorig leven in Antwerpen heeft uitgericht, maar het staat wel vast dat hij dit vorig leven in Antwerpen heeft doorgebracht.''

Gids voor Antwerpen — Tussen Leien en Singel. George Van Cauwenbergh. Uitg. Hadewijch, 270 blz., 498 fr.

Wij

Grote verwachtingen van fronters nog steeds niet ingelost

Elf november aan de IJzer'88

De traditionele elf-november herdenking die elk jaar te Diksmuide wordt ingericht door het IJzerbedevaartkomitee en het Verbond van Vlaamse Oudstrijders zal dit jaar een bijzondere betekenis en intensiteit verwerven; en dit zowel op het vlak van het echte zelfbestuur voor ons volk als op het vlak van de waarachtige vrede voor de mensheid.

DE groei van ons volk naar een volwaardig bestaan in eigen staatsinstellingen bevindt zich in een moeilijke en uiterst belangrijke fase. Waar beter dan te Diksmuide, op de tragische vlakte, kan uiting worden gegeven aan de verbeten wil van ons volk tot integrale ontvoogding en zelfbevestiging.

Wilfried Owen (1893-1918)

Eendrachtig

Meer dan ooit zal op 11 november 1988 te Diksmuide de stem van het doelgericht en eendrachtig Vlaams radikalisme klinken.

Zonder zelfbestuur voor de volkeren is geen duurzame vrede mogelijk, maar zonder wereldvrede is er geen toekomst voor de volkeren en voor de mensheid.

Dit jaar beleven wij de zeventigste verjaardag van de wapenstilstand die in 1918 zulke grote verwachtingen deed rijzen, verwachtingen die nog steeds niet werden ingelost!

De Vlaamse Beweging heeft zich, vooral onder impuls van het Verbond VOS, klaar en duidelijk ingezet voor de eerlijke en duurzame wereldvrede door stelselmatige en evenwichtige ontwapening. Ook deze eis zal scherper dan ooit te Diksmuide vertolkt worden.

Vredeskoncert

Het IJzerbedevaartkomitee en het Verbond van Vlaamse Oudstrijders beslisten elk jaar op elf november na de plechtigheid in de IJzerkrypte te Diksmuide een Vlaams vredeskoncert in te richten met de medewerking van het Algemeen Nederlands Zangverbond.

Meteen wensten zij dit initiatief precies bij de zeventigste verjaardag van de wapenstilstand op grootse wijze in te zetten. Dank zij de uiterste positieve reaktie van de Vlaamse Radio- en Televisieinstelling werd dit mogelijk gemaakt. Door de zorgen van de BRT wordt op 11 november te Diksmuide in de hoofdkerk het prachtige ,,War Requiem'' van Benjamin Britten in de beste voorwaarden uitgevoerd. Dit werk is wel het meest pathetische en aangrijpende muzikale protest tegen oorlog en geweld dat ooit werd gekreëerd.

In het raster vindt u alle technische gegevens over deze prestatie, waaraan ook de Vlaamse Federatie van Jonge Koren en de Marnixring Zonnekin-Veurne meewerkten.

Wij houden eraan de Vlaamse Radio- en Televisieinstelling zeer hartelijk te danken.

Benjamin Britten (1913-1976)

Plechtigheid

De Vlaamse Regering en de Stad Diksmuide verleenden hun hoge bescherming aan dit uniek kunstgebeuren!

De manifestaties vangen aan te 10u.30 in de parochiale kerk te Kaaskerke met een gedachtnismis waarin wordt voorgegaan door e.h. De Jaegere, ere-almoezenier van de Vlaamse seizoenarbeiders. Te 12 uur grijpt de plechtigheid plaats in de IJzerkrypte waar het woord zal gevoerd worden door Herman Vandezande, algemeen voorzitter van het Verbond VOS en door Paul Daels, voorzitter van het IJzerbedevaartkomitee.

Het Vlaams vredeskoncert vangt aan te 15 uur in de hoofdkerk te Diksmuide.

Het IJzerbedevaartkomitee en het Verbond VOS roepen de bewuste Vlamingen op door hun talrijke aanwezigheid aan de manifestaties zin en kracht te verlenen.

MMT driemaal uitverkocht!

Frank Dingenen typisch

Vorige week berichtte WIJ dat ,,meester'' Frank Dingenen een zoveelste prijs te beurt viel. Na de titel van Nationaal Platenprater (ofte Deejay in '71 reeds) was Dingenen even later laureaat van de Grote Will Ferdy Prijs, kreeg de publieksprijs op ,,Ontdek de ster'', en Brons om de Delftse Camaretten, de Jeugdprijs op het TV-festival te München voor de dokumentaire ,,Annick, kind van de stad'', waarvoor hij het scenario schreef, en voor zijn satirische BRT-televisiereeks ,,PVBA-Elektron'' in '85 de tweede prijs te Bratislava.

HIEROP volgden nog de Sabampijs voor het Beste Chanson voor het lied ,,Bellinda'' en de Persprijs voor ,,Meester, hij begint weer'', als beste Televisieprogramma '87, waarvoor hij als scenarist én akteur tekent. Met ,,Meester'' werd hem te Munchen opnieuw de eerste Prijs toegekend en hij was laureaat van de Gulle Lach. Begin augustus j.l. kreeg Dingenen dan voor het lied ,,Liever Armand Pien'' de persprijs op Zomerhit '88 samen met zijn zanger *De 4 Windpokken*.

Typisch

Ere wie toekomt, en dit overzicht heeft enkel de bedoeling te schetsen waar Frank Dingenen vandaag staat. Hij is ongetwijfeld dé grote nieuwkomer van deze tachtigerjaren omdat zijn komisch talent geschraagd is door jarenlange ervaring als (scenario-)schrijver én akteur. En omwille van de soms absurde maar lukrake humor kende de Nederlandse Stichting voor het Kind hem voor ,,Meester'' haar jaarlijkse prijs toe.

,,Meester'' is inmiddels met een eigen show op toer, en na in september her en der uit te proberen was hij vorige week te gast in het Mechels Miniatuurteater. Omwille van de grote belangstelling werd een extra avond ingelast die meteen vrijwel was uitverkocht! Onder de noemer ,,Typisch'' brengt hij, samen met Bart De Paux een tweedelige en avondvullende kabaret-teatershow die zijn veelzijdigheid ruim aan bod laat komen. Welbepaalde typetjes laat hij in de vorm van een al dan niet muzikale sketch op een rijtje defileren, en titels als *de rijkswachter, de huisdirigent, de pleebekker* en *buiksprekers* spreken voor zichzelf en spreken in een Monty Phython-achtige omlijsting het publiek aan. Minder geslaagd vonden velen met ons het openende *de grafistist*, waarbij hij luid en hard tekeer gaat, en eerder afstoot dan boeit. Een schalkse kwajongens- of klowneske aanpak zou het publiek meteen hebben aangesproken, en het ijs gebroken.

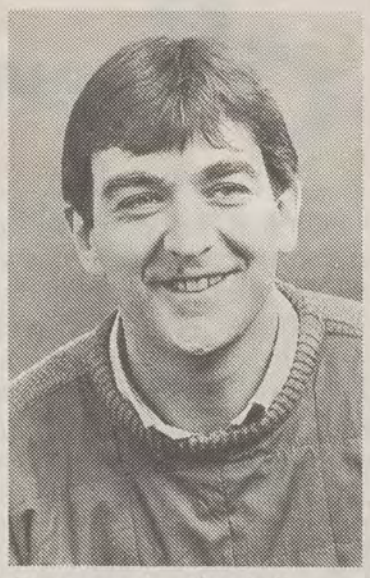

Dingenen: de ,,Meester''.

Allez Maurice

Gelukkig komt meteen hierna Bart De Pauw in een verkapt westvlaams *de fan* uithangen, zodat Frank's *Entree* en zijn *Nieuwe Sjansonjee*, een persifflage op de Vlaamse charmezangers, helemaal tot hun recht komen. Het wordt evenwel duidelijk dat het eerste deel vooral met nieuwe nummers is gestoffeerd, die hun volwaardige vormgeving dikwijls nog niet vonden. Na de pauze krijg je dan ook het beste van de show, met stuk voor stuk sketches die Dingenen en zijn tegenspeler Bart De Pauw op hun best laten horen.

Tussendoor is er het gevoelvolle lied *Kapelle op den Bos*, dat hem voor een keertje ernstig-weemoedig laat zijn, wat zijn talrijke toehoorders ten volle waarderen. Na nog enkele leuke sketches volgt dan het langverwachte *Allez Maurice*, de suksessingel die ook op de planken de moeite waard is, en waarbij een opgeschoten Pippi Langkous haar beste beentje voorzet. Met nog tweemaal *de fan* in aktie hebben velen begrepen dat Bart nog heelwat in petto heeft, en in de voetsporen van *de meester* een beloftevolle toekomst wacht. Frank Dingenen parodieert André Hazes en diens *kleine handen*, en even later moet de — opnieuw aktuele — Brel eraan geloven in het wat geforceerde ,,ne me kittel pas'', waarna diens *Mijn platte land* en *Marieke* iets geslaagder afronden. Met uiteraard het door Bart, Frank en de anderen samengezongen ode aan *Armand Pien*, als bisnummer is het recht in de roos. Frank Dingenen's eerste show mag er zijn en (behalve schoonheidsfoutjes) hebben weinigen in ons taalgebied een dergelijk geslaagd debuut ervaren.

Latemse brieven

Morgen vrijdag is ,,Typisch'' te Wommelgem, zaterdag te Herentals en zondag te Lint. In het MMT worden de reeks kleinkunstavonden van het Nederlandstalige chanson verdergezet met op 15 november e.k. Hans Liberg, op 7 en 8 december Willem Vermandere, en op 23, 24 en 25 januari Johan Verminnen, die zijn ,,Latemse brieven'' als nieuw muziekteater komt voorstellen.

Van 21 tot en met 23 februari is Will Tura met zijn recital te gast en op 21 maart komt Liesbeth List. De Nederlandse suksesvolle Berdien Stenberg is op 25 en 26 april in het MMT en de Nieuwe Snaar heeft de eer van 9 tot 11 mei het festival af te ronden. Liefhebbers kunnen van een belangrijke korting genieten indien ze vijf avonden bijwonen, dus een abonnement nemen. De gewone inkomprijzen zijn tussen 300 en 400 frank (behalve voor Tura), en alle verdere info krijgt u telefoon 015/42.25.44 of aan het loket van het teater (Hanswijkstraat 63) waar eveneens voor de toneelprogramma's kan worden besteld.

Serge Demol

Vredeskoncert

In mei 1962 werd de wederopbouw van de St.-Michaelskathedraal van Coventry die tijdens de jongste oorlog totaal verwoest was, voltooid. Benjamin Britten schreef voor die gelegenheid een dodenmis.

ONGETWIJFELD is Britten (1913-1976) één van de belangrijkste komponisten uit de 20ste eeuw. Vooral zijn vokale komposities zijn het sterkst. Zijn belangrijkste werk is ,,War Requiem''. In de liturgische tekst van de Latijnse dodenmis bracht hij negen gedichten, die Wilfred Owen tijdens de oorlog van 1914-1918 schreef.

Wilfred Owen (1893 — 4 november 1918) is één van de belangrijkste ,,War Poets''. Zijn gedichten hebben de ellende van de oorlog, de verwoesting en menselijke leegheid tot voorwerp. De verzen zijn bijna experimenteel te noemen en hebben een ongemeen hallucinante en plastische kracht. Het gedicht ,,Strange meeting'', dat ook in ,,War Requiem'' werd opgenomen, is zijn meesterwerk.

Rechtstreeks op TV

Wellicht kan geen ander werk de reeks 11 novemberVredeskoncerten een betere start geven. Het koncert wordt rechtstreeks uitgezonden door BRT-TV in Eurovisie en BRT-3 radio.

De dirigent is Laszlo Heltay, eerste dirigent St.-Martin-in-the-Field. Solisten zijn Felicy Janan (sopraan), Zeger Vandersteene (tenor) en Charles Van Tassel (bariton).

Het Brighton Festival Choir, het BRT Omroepkoor, voorbereid door Vic Nees en het Knapenkoor Cantate Domino, voorbereid oor M. Ghijs verlenen hun medewerking, evenals het BRT-Symfonisch Orkest en het Collegium Instrumentale Brugense, voorbereid door P. Peire.

Reservatie is verplicht en kan gebeuren bij het IJzerbedevaartkomitee, door storting van 100 fr. op rekeningnummer 474-3100521-50. Bovendien bestaat de mogelijkheid om het koncert te volgen op een groot scherm in Hotel Sint-Jan.

In Montjuich viel het doek

Claudy was de beste

In het Spaanse Montjuich viel traditiegetrouw het doek over het internationale wielerseizoen. In de uitslag van deze veeleisende klimkoers kwamen twee Belgen voor. Claudy Cricquielion eindigde negende, Edwig Van Hooydonck vijfentwintigste.

TOEVAL of niet: 's lands beste renner van het jaar en onze grootste belofte. Al weten we dat er velen aan *Van Hooydoncks* kwaliteiten beginnen twijfelen. Wat niet onbegrijpelijk is. Voor een belofte liet de Kempenaar erg weinig zien. Reed hij te voorzichtig of werd hij overbeschermd? Feit blijft dat Van Hooydonck zal moeten begrijpen dat hij zich geen tweede 1988 kan veroorloven indien hij zijn status van ,,beschermde toprijder'' wil behouden... In de voorbije maanden bijvoorbeeld haalde de Limburger *Luc Roosen* een veel hoger niveau dan de protégé van Jan Raes.

Criq

Maar we willen het hier eigenlijk niet over de beloften maar wel over *Claudy Criquielion* hebben. Nu Ronse al bijna twee maanden achter hem ligt moet het stilaan tot de betrokkene doordringen welk onrecht hem op die zomerdag werd aangedaan.

Indien Criq voor eigen volk een tweede maal wereldkampioen zou zijn geworden, was hij nu al een legende. Want de wielrennerij is niet meer wat zij geweest is. Het veloke mist superkampioenen. En dit in alle landen. Momenteel is er niemand meer die het peloton durft of kan bevelen. Niemand, geen enkele ploeg is bekwaam het peloton gesloten te houden. Daardoor wordt het moeilijk voor één coureur meerdere topkoersen te winnen. De groten leverden destijds enkel strijd in de finale. Nu moeten ze van in de eerste kilometers aandachtig toekijken. Veel wedstrijden gelijken op uitputtingsslagen.

Rolf Golz

Toen Criquielion destijds in Montjuich wereldkampioen werd, was hij voor de internationale wielerwereld nog een halve onbekende. Niemand had met hem rekening gehouden, niemand had hem verwacht toen op die brandendhete zondagmiddag alle favorieten ,,pasten''. In Ronse lag dat anders. Men hield hem van bij de start in het oog. Hij reed in zijn tuin temidden van zijn supporters. Hij moest op geen geschenken rekenen. Die kreeg hij niet en toch zette hij zijn zegevierende jump in. Maar hij mocht hem niet afmaken.

De elleboog van *Bauer* besliste daar anders over. Tragisch. Ware Criq een spurter geweest hij zou zeker niet opzij hebben laten duwen. Hij zou de Kanadees met gelijke munt hebben betaald en méér dan waarschijnlijk hebben gewonnen. In de herfst van zijn loopbaan zou hij zijn glorierijkste triomf hebben behaald. Het heeft niet mogen zijn. Criqs wedervaren was voor ons de gebeurtenis van het afgelopen wielerseizoen. Daarnaast onthouden we het onthutsende sterke voorjaar van de ploeg van sponser Lambert. Met *Eddy Planckaert* en spookrijder *Dirk Demol* werden twee topklassiekers binnengerijfd. Daarna was er de doorbraak van de Duitser *Golz*. Rolf is misschien de superkampioen van morgen. Dat zal 1989 ons leren.

Flandrien

Nu het ,,propere'' rittenwerk gereden is komen de crossen aan de beurt. Hier in Baden (Zwitserland) werd enig trappenwerk ingebouwd. Van hindernissen gesproken! **(foto AP)**

Constantin onverbeterlijk

Drie is veel

Voor wie er nog mocht aan twijfelen: KV Mechelen stevent resoluut op de landstitel af. Met een ijzersterke ploeg, een bekwaam trainer en een gedegen organisatie. Dat moet ruimschoots volstaan om in een kompetitie over lange afstand het verschil te maken met de... niet zoveel voorstellende konkurrentie.

AL zal men in Anderlecht aanvoeren dat scheidsrechter *Costantin* de Mechelaars daarom niet niet hoeft te helpen. Dat heeft deze omstreden referee overigens ook niet willen doen toen hij op Antwerp zijn tijd gekomen achtte...

Sensatie

Costantin bezit al de kwaliteiten van de topreferee. Maar... en dat is ergerlijk: hij kan niet zonder publiciteit, zonder sensatie. Op geregelde tijdstippen laat de man van zich spreken. Heel bewust, daar bestaat geen twijfel over. Costantin is een Latijn en de hang naar spektakel is hem in het lijf gebakken. Hij is van oordeel dat de scheidsrechter mag, moet meespelen. Dat hij een akteur is in de opvoering. Hij is het tegenovergestelde van wat de Britten onder een ,,goede ref'' verstaan. Op de eilanden vindt men dat niemand de man in het zwart mag gezien hebben wanneer de wedstrijd wordt afgefloten. Costantin vindt dat iedereen hem voortdurend moet opmerken. Hij doet daar ook alles voor...

Maar nogmaals: KV Mechelen ligt nu drie punten voor op de achtervolgers en het zou best kunnen dat die kloof nooit meer gedempt wordt, dat de beslissing vorig weekend is gevallen.

Poeha

De lezer weet inmiddels ook hoe het eerste Europacupduel tussen KV en Sporting is afgelopen. Rond die match werd onwaarschijnlijk veel poeha verkocht. Dat was niet verwonderlijk. Hoogtepunt was de jongste uitzending van Extra Time. Krijgt de BRT-sportdienst dan toch nog eens zicht op wat er leeft rond het voetbal? Het werd anders de hoogste tijd.

De weg naar Italië

Goed begonnen...

De Rode Duivels hebben blijkbaar de weg naar Italië gevonden. Vorige week versloegen ze de Zwitsers overtuigend. Méér nog in het spelbeeld dan in de cijfers. Want de 1-0 was achter alles maar een magere beloning.

HET kon niet worden ontkend: voor de rust speelden de Belgen uitstekend. Maar ze vergaten wel — of ze waren onbekwaam... — hun overwicht in doelpunten uit te drukken. Teveel kansen werden verkwanseld. En dat was onrustwekkend.

Gunstig

Op internationaal niveau moeten doelkansen worden verzilverd. Zoniet dreigt Italië onbereikbaar te worden. Want we moeten eerlijk blijven: Zwitserland was geen maatstaf. In de eerste helft voetbalden de Helveten ergerlijk ondermaats. Het team miste duidelijk organisatie en bezieling. Bovendien ontbrak het toptalent. Zodat we de ,,nieuwe'' Duivelsploeg onmogelijk betrouwbaar konden beoordelen.

Tsjechoslowakijke en Portugal worden vermoedelijk moeilijker tegenstanders. Maar wie de eerste match wint, verwerft wel een psychologisch voordeel en vanuit die gunstige uitgangspositie moet het duo Thijs-Meeuws maar verder bouwen.

Overigens bleek die woensdagavond ook dat er nog een wereld van verschil kan bestaan tussen twee gelijktijdig gespeelde [illegible]en. Wie na België-Zwitser[illegible]naar West-Duitsland-Nederland keek zal zich fataal de ogen hebben uitgewreven. Veel meer tempo, veel meer kracht, veel meer discipline. Het duel tussen de twee aartsvijanden van het Europees voetbal bleef evenwel van doelpunten verstoken. Al had de Mannschaft van Franz Beckenbauer een overwinning moeiteloos kunnen verantwoorden. Want Nederland slikte uit berekenin of onvermogen alle mooie beloften in: het speelde defensief en destruktief. Het bekommerde zich enkel om het resultaat en slaagde erin de 0-0 op het scorebord te houden. Tot spijt van de echte voetballiefhebbers. In bedoelde kwalifikatiereeks belooft het een bikkelhard duel te worden. Er is maar één ploeg rechtstreeks gekwalificeerd voor de Mundial...

Tijdens de interland België—Zwitserland (1—0) kwam Enzo Scifo tot bloei, tevreden omdat hij (eindelijk) een vrije voet achter de spitsen heeft gekregen! **(foto E. Peustjens)**

Vergeten

Dat wereldkampioenschap 1990 mag Frankrijk al bijna vergeten. Na een erg krappe overwinning thuis tegen de bescheiden Noren geraakten de *Haantjes* in Nicosia niet eens voorbij de nog minder voorstellende Cyprioten. Slechte karakters zullen eruit afleiden dat de massale invoer van buitenlands talent en bijna onzindelijke financiële steun van overheidswege het Franse voetbal weinig baat hebben bijgebracht. Beneden Quiévrain wordt voetbal gespeeld met bankbiljetten. Er wordt gekocht en verkocht om beschaamd bij te worden. De televisie, door konkurrentie gedreven, betaalt uitzendrechten die door het gezond verstand niet langer kunnen worden begrepen. Maar sportieff helpt noch het een noch het ander enige klub vooruit. Integendeel. Wie zei weer dat topsport zonder overheidssteun ondenkbaar is geworden?

Toch nog één pikant detail. In Frankrijk wordt de ranglijst voorlopig aangevoerd door Paris-St.-Germain. Toevallig de ploeg van... Ivic. Moet men wel weten dat deze klub voor het seizoen door de Franse pers als degradatiekandidaat werd gebrandmerkt en dat deze vereniging voor éénmaal weinig aktief was op de spelersmarkt. Het zal natuurlijk allemaal toeval zijn.

SPORT

Zeventien burgemeesters, zestig kolleges

De VU in de kolleges

De gemeenteraadsverkiezingen liggen ondertussen al bijna drie weken achter de rug. Binnen en buiten de diverse partijen is men druk bezig met de evaluatie.

Wij houden het voorlopig bij een kijk op de koalities.

Deze gemeentelijke verkiezingen betekenden voor de Volksunie geen triomf, integendeel. Alhoewel op tal van plaatsen toch aardig geskoord werd, is de globale trend negatief.

Niettemin wist de Volksunie de geboekte resultaten in machtsdeelname te vermunten. Zeventien gemeenten mogen zich tijdens de komende zes jaar gelukkig prijzen met een VU-burgemeester en, behoudens ultieme wijzigingen, maakt de Volksunie per 1 januari 1989 deel uit van 60 gemeentebesturen.

Een overzicht.

Een burger-,,moeder''

Onder de zeventien VU-burgemeesters bevinden zich zestien burgervaders en een burger-,,moeder'', m.n. Rosa Lernout uit Wervik. Verrassend trouwens is de vaststelling dat de Westvlaamse Volksunie, ondanks de minder fraaie provinciale uitslag, het meeste burgemeesters telt.

Zes van de zeventien worden straks voor het eerst in de burgemeesterszetel geplaatst. In twee gemeenten, Bree en Kruibeke, veroverde de Volksunie de absolute meerderheid.

* West-Vlaanderen:

- Middelkerke: **Julien Desseyn** (uittredend)
- Alveringem: **Valere Quaghebeur** (uittredend)
- Koksijde: **Jan Loones** (nieuw)
- Dentergem: **Koen Degroot** (nieuw)
- Hooglede: **Jean-Pierre Pillaert** (nieuw)
- Wervik: **Rosa Lernout** (nieuw)

* Antwerpen:

- Boechout: **Fred Entbroux** (uittredend)
- Zwijndrecht: **Oktaaf Meyntjes** (nieuw)
- Nijlen: **Lode Van Dessel** (uittredend)

* Brabant:

- Lennik: **Etienne Van Vaerenbergh** (uittredend)
- Meise: **Frans Kerremans** (uittredend)

* Limburg:

- Bree: **Jaak Gabriels** (uittredend)
- As: **Jos Truyen** (uittredend)

* Oost-Vlaanderenn:

- Kruibeke: **Antoine Denert** (uittredend)
- Kluisbergen: **Filip Willequet** (nieuw)
- Zele: **Jef De Bruyne** (uittredend)
- Sint-Martens-Latem: **Bob Van Hooland** (uittredend)

Zestien op achttien

Wat de koalities betreft, valt het op dat de Volksunie in liefst negen gemeenten van het arrondissement Antwerpen voortaan de lakens uitdeelt.

De Volksunie draagt in zestien van de achttien arrondissementen op een of meer plaatsen bestuursverantwoordelijkheid; alleen in het arrondissement Brugge en Kortrijk zijn er geen mee door de VU bestuurde gemeenten of steden.

Provincie Antwerpen

arr. Antwerpen

- Aarstelaar
- Boechout
- Borsbeek
- Hove
- Ranst
- Schelle
- Schoten
- Wommelgem
- Zwijndrecht

arr. Mechelen

- Bonheiden
- Lier
- Nijlen

arr. Turnhout

- Dessel
- Herentals

Provincie Brabant

arr. Brussel

- Brussel

arr. Halle-Vilvoorde

- Affligem
- Lennik
- Machelen
- Meise
- Pepingen
- Ternat
- Zemst

arr. Leuven

- Diest
- Huldenberg
- Kortenaken
- Rotselaar
- Tienen

Provincie Limburg

arr. Hasselt

- As
- Beringen
- Herk-de-Stad
- Tessenderlo
- Zonhoven

arr. Tongeren-Maaseik

- Borgloon
- Bree
- Maaseik
- Maasmechelen
- Riemst

Provincie Oost-Vlaanderen

arr. Aalst

- Ninove
- Zottegem

arr. Dendermonde

- Zele

arr. Gent

- Eeklo
- Merelbeke
- Sint-Martens-Latem
- Waarschoot

arr. Oudenaarde

- Kluisbergen

arr. Sint-Niklaas

- Kruibeke
- Sint-Niklaas

Provincie West-Vlaanderen

arr. Ieper

- Ieper
- Wervik
- Poperinge
- Zonnebeke

arr. Oostende-Veurne-Diksmuide

- Alveringem
- De Panne
- Koksijde
- Middelkerke

arr. Roeselare-Tielt

- Ardooie
- Dentergem
- Hooglede
- Izegem
- Oostrozebeke
- Roeselare
- Wielsbeke
- Wingene

arr. Kortrijk

- Harelbeke

Wijzigingen, aanvullingen enz. zijn steeds welkom. Onze korrespondenten gelieven daarvoor kontakt op te nemen met de redaktie. Dank bij voorbaat!

ZOEKERTJE

☐ 35j. gehuwde dame met 3 kinderen van 10, 8 en 7j. oud, zoekt een betrekking in de streek van Halle, Pepingen, Lennik of St.-Pieters-Leeuw als huishoudster of hulp in keuken of onderhoud. Voor inl. zich wenden tot staatssekretaris-burgemeester dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

☐ 20-jarige jongedame — diploma toegepaste communicatie — public relations — zoekt een passende betrekking. Talenkennis: N, F en E, noties van D en Sp. Kan tijpen. Woonachtig te Gent, doch bereid betrekking te aanvaarden te Brussel of te Antwerpen. Voor nadere inlichtingen zich wenden O. Van Ooteghem, Eresenator, A. Lonquestraat 31, 9219 Gentbrugge (091/30.72.87).

Renaat De Rudder-herdenking te Kortrijk

Samen met het Komitee Kortrijk Vlaamse Kultuurstad en de Stedelijke Openbare Biblioteek van Kortrijk loopt er van 29 oktober tot 12 november in de biblioteek zelf een tentoonstelling over Renaat De Rudder n.a.v. de 70ste verjaardag van het einde van de Eerste Wereldoorlog.

Wij betrekken niet alleen het grote publiek (nl. de gewone biblioteekbezoekers) maar ook de Kortrijkse scholen (3de graad Lager Onderwijs en het Secundair Onderwijs) bij dit projekt via aangepaste dokumentatie en een wedstrijdformulier.

De officiële opening met receptie heeft plaats op vrijdagavond 28 oktober om 19 uur in de Stedelijke Openbare Bibliotheek, Leiestraat 30 in Kortrijk. Ere-advokaat Michiel Vandekerckhove zal er het woord voeren.

VRIJDAG 28 OKTOBER om 20u30
in het AUDITORIUM v/h KURSAAL-OOSTENDE

ZEEZANGFEEST

Met medewerking van:
VLAAMSE CULTURELE PRODUCTIES v.z.w.
Digitaal Orkest CD-LIVE
en de Koren van de Middenkust:
TONADISSIMO ☆ CAMERLINCKXKOOR
MUZESCHUIT & TER DUINENKANTORIJ
ARTE VOCALI

Deuren open 20 uur

Organisatie:
VLAAMS AUDIOFONDS v.z.w.
V.O.V.O. v.z.w. ☆ V.T.B.-V.A.B. v.z.w.

Kaarten te bekomen bij de organiserende verenigingen en op de Locatie van het Kursaal-Oostende

Algemene toegang: 200 fr.

V.U. VLAAMS AUDIOFONDS, Aartshertogstraat 4, B-8400 Oostende

Wij REGIONAAL

Het park en de telefoon

Daags nadien

Vanaf zondagnamiddag werd duidelijk dat de uitslag van ,,de kiezinge'' niet goed was, de voetbalploegen uit de streek deden het evenmin voortreffelijk. Toch bestond de hoop dat ze er zouden bijblijven. Het was immers al jaren goed geweest, dus waarom nu plots veranderen?

Zondagavond had de staatsman-burgervader de voormannnen (vrouwen waren er immers ook dit keer niet bij) van de uittredende partner-partijen in zijn antiek gemeubileerd kabinet ontvangen om een afspraak voor de maandag te krijgen. Zoals bij een gereputeerd geneesheer-specialist.

Een uur vóór deze grote ontmoeting verzamelden de wijze hoofden van de partij in een net bovenkamertje, om de strategie te bepalen. Op dat ogenblik wisten zij nog niet dat het een erg lange dag zou worden. Dit ampel beraad werd na driekwartuur besloten, de onderhandelaars moesten vertrekken. Zij waren met zijn drieën: de doorwinterde nationalist (lichtjes kalend en met een jas voor alle tijden), de nieuwgekomen veertiger (grijzend en in een keurig blauw maatpak), de jonge Turk (blond en nochalant-modieus gekleed). Stappend doorheen het koninklijke park herhaalden ze nogmaals wat ze zouden zeggen en vragen en voorstellen. De jongste wees eventjes op de kleur van de beginnende herfst, de oudste hield er de pas in, de middenste bleef zwijgzaam.

In het voorgeborchte van de rustieke oude schepenzaal was de begroeting met de imposante burgemeester en zijn twee sekondanten beleefd, niet uitbundig. Het gesprek, zonder drankjes, verliep korrekt, niet vlot. Er werd gezegd wat iedereen dacht en ooit al eens gezegd had. De jongste van de tegenpartij keek scherp vanachter de gefumeerde brilglazen, de middenste gluurde eerder onbegrijpelijk, de eerste burger oogde vaderlijk (zoals het hoort).

Opnieuw in het park en terug in de bovenkamer werd verslag uitgebracht. Open en eerlijk, zoals de slogan. De tijd van het lange, zenuwslopende wachten was begonnen. Met een angstig-verwachtende blik op het telefoontoestel gericht.

De vrouw des huizes bracht porto, broodjes, bier, koffie en een alkoholisch toetje. De onderhandelaars hielden het sec. De snoeper van de drie haalde er wel ,,negerzoenen'' bij, in een poging de luttele Vlaams Blokaanhangers in de vredige stad te treiteren. Wanneer bijna iedereen zich waagde aan een wandeling doorheen het groene park, ging de oudste onderhandelaar verder verhuizen. De gastheer bleef aan de telefoon gekluisterd. Terug boven werd er gelachen, geteld, gekaart en gewacht. Toen de duisternis viel, trok men in twee groepen naar een nabijgelegen en wereldrekordhoudende friettent.

Het werd nieuwstijd. Nu zaten ze met zijn allen in het mooie lederen salon. Het daaropvolgende konfrontatie-debat werd met halve ogen en oren beluisterd. Iedereen gaf zijn kommentaar, elkeen had zijn verklaring.

Twaalf minuten nadat de stoere kerktorens het 21ste uur van de eerste dag na de stembusgang hadden ingeluid, rinkelde dan toch de langverwachte telefoon. Met het onstellende bericht dat het bestuur van de groep van de staatsman-burgervader beslist had voortaan met anderen scheep te gaan. Eventjes was het stil. Daarna brak het salvo los. Ultieme telefoontjes brachten geen raad, het spel was al lang gespeeld.

Eén na één verlieten ze het pand waar ze de hele dag hadden zitten wachten. Het park met de vorstelijke naam lag er nu zwart en vredig bij. Enkele dagen later voorspelde een kritische kollega-journalist dat in deze stad straks niets meer zal zijn zoals voorheen.

Jaarlijkse herdenking dom Modest Van Assche

Gewoontegetrouw gaat de piëteitsvolle herdenking van dom Modes Van Assche door in de Sint Pietersabdij van Steenbrugge.

Dit jaar op zondag 30 oktober om 10u. De homilie wordt gehouden door vader abt Arselin Hoste.

Onze lezers worden uitgenodigd de plechtige herdenking bij te wonen.

Openstaande betrekking

☐ De VZW Welzijnszorg West-Vlaanderen, Socio-Kulturele organisatie zoekt een Socia(a)l(e) Assistent(e) als edukatief medewerk(er)ster in het kader van een BTK-projekt. De kandidaat dient uitkeringsgerechtigde werkloze te zijn. De curriculum vitae kunnen gestuurd worden naar de VZW Welzijnszorg West-Vlaanderen, Graaf Gwijde van Namenstraat 7 te Kortrijk, ter attentie van de voorzitter of de sekretaris.

OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN VAN ANTWERPEN

GENEESKUNDIG PERSONEEL

Volgende bedieningen worden openverklaard:

ALGEMEEN ZIEKENHUIS MIDDELHEIM

Dienst voor Inwendige Geneeskunde (Prof. Dr. Parizel)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) halftijds, (afdeling cardiologie);

Dienst voor Anesthesie en Reanimatie (Dr. Alleman)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) voltijds;

Dienst voor Algemene Heelkunde (Dr. Gerard – Dr. Van Cauwelaert)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) voltijds (afdeling plastische chirurgie);
– 1 plaats van bijgevoegd geneesnheer-specialist (rang 4) voltijds (algemene heelkunde);

Dienst voor Urologie (Prof. Dr. Denis)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) halftijds;

Dienst voor Oogziekten en Oogheelkunde (Dr. Zeyen)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) halftijds;

Dienst voor Mond- en Tandziekten en M.F.C. (Dr. L. Peeters)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) halftijds;

Dienst voor Kerngeneeskunde (Prof. Dr. Van Oosterom)
– 2 plaatsen van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) voltijds;

Dienst voor Radiodiagnose (Dr. Mortelmans)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) voltijds;

ALGEMEEN ZIEKENHUIS STUIVENBERG

Dienst voor Inwendige Geneeskunde (Dr. Verbraeken)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) met prestatievolume 5/11, afdeling pneumologie, met ruime kennis allergologie;
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) halftijds (afdeling cardiologie);

Dienst voor Algemene Heelkunde (Prof. Dr. Hubens)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) voltijds, (afdeling orthopedie);

Dienst voor Anesthesie en Reanimatie (Dr. Baute)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) voltijds;

ALGEMEEN ZIEKENHUIS JAN PALFIJN (D. Merksem)

Dienst voor Inwendige Geneeskunde (Dr. Verhaegen)
– 1 plaats van bijgevoegd geneesheer-specialist (rang 4) voltijds;

De aanvragen dienen op het Secretariaat, Lange Gasthuisstraat 39, te Antwerpen toegekomen te zijn, **uiterlijk op 31.10.1988.**

Inschrijvingsformulieren en volledige voorwaarden te bekomen op de 7e Directie/Personeelszaken, Lange Gasthuisstraat 39, Antwerpen (tel. 03/22.35.711).

Het inschrijvingsrecht bedraagt 400 fr.

In memoriam Armand Van Pottelberghe

„Pallieter" is niet meer!

Keurig en stijlvol lag „alles" klaar... tot zelfs de lijst van wie een rouwbrief moest ontvangen.

Armand Van Pottelberghe (Antwerpen 9 november 1903 — Leuven 20 oktober 1988) besefte immers dat ook hij niet voorbij de „grote reis" heen kon.

Zijn turbulent leven voerde hem — rasecht Antwerpenaar! — naar het toenmalige franskiljonse Leuven. Precies op 1 mei '58 zou hij er aan de Oude Markt het eerste Vlaams (studenten)café openen. En wat méér was: aan het fraaie balkon wapperde de leeuwevlag. Nu zegt dat niets meer. In die tijd, zeker voor een handelszaak, moest je er — naast je overtuiging — de fysische moed voor over hebben. En vermits de zaak door Vader Abts „Pallieter" gedoopt werd, verwierf ook hij die naam. Enigszins buiten zijn karakter om. Alhoewel hij van plezier kon genieten, was hij geen uitbundige pretmaker. In een witte jas hield hij „zijn café": stijlvol, met voor elk — op naam! — zijn punt, netjes opgehangen boven de toog. Honderden bierkaartkarikaturen gingen er niet verloren, maar sierden de ondersteuningsbalken. In het Antwerps Ateneum kreeg hij een gedisciplineerde levensstijl en zijn Vlaams ideeëngoed mee. Hij zou het eerst beleven binnen het socialisme, als personeelslid van de vakbond. Dat bracht hem — in de lijn van Rik Deman — bij de Unie van Hand- en Geestesarbeiders, Gevangenschap en repressie volgden. En zoals voor zovelen, kende hij dan „de baan". Eerst als lesgever in een autorijschool en daarna met een ploeg dames: Marly-zeepverkoop-aan-huis. Zo leerden we mekaar kennen. Zijn belezenheid en kunstzin verwonderden me. Ook zijn organisatietalent. Dat alles stak hij op bij de Folies Bergères, bij Radio Broadcasting en bij de inrichting van de Wereldtentoonstelling 1930. Hij zou het opnieuw benutten bij de eerste na-oorlogse ANZ-aktiviteiten. Terwijl zijn vrouw (Mallieter!) de vele studentenklanten („Pajottenland" had er zijn klublokaal) bediende, trokken we met Armand's tweepeekaaatje er op uit, naar Bertem, Leefdaal, Vossen en verder... Met zangavonden, leeuwevlaggenverkoop en Sporenvieringen bereikten we er honderden mensen... „buitende-politiek"! Broeder Vlaming had immers nog schrik voor zijn eigen schaduw.

Mede onder zijn impuls startte het eerste Vlaams-Nationaal koor in Leuven. Dit „Groeninge"-koor werd geleid door Wies Pee, die dan nog in Leuven woonde en repeteerde in het (inmiddels afgebroken) Dominikaner klooster, Pallieter betaalde de eerste reeks zangboekjes...

Tientallen studenten overtuigde hij over de toog heen... En later trok hij naar het grote Thierbräuhof aan de Tervuursevest, naar de „Dry Coppen", naar Huize Erasmus, naar Kontich... met dezelfde ijver. Wie zal ooit de waarde en de geschiedenis van de Vlaamse cafés schrijven?

Intussen stierf zijn echtgenote Mariette Bracke — door het studentenvolk omgedoopt tot Mallieter... Dat was voor zijn groot hart erg veel. Een tijd lang verdween hij uit het Leuvense, ditmaal naar Drongen: opvoedingswerk in de bekende „jongensstad". Zijn vol sociaal inzicht deed hem een nieuw leven opzetten. Hij voelde en wist zich nooit „oud". Zijn verantwoordelijkheidzin dreef hem; zijn laatste vraag... voor een volmacht te zorgen tijdens de jongste verkiezingen! Hij was immers terug naar Leuven gekeerd tussen de vele vrienden: bij Wim, bij Maurits en zovele anderen. Op woensdag 26 oktober werd hij vanuit St.-Jacobskerk begraven op het Stedelijk Kerkhof. Voor hem zullen we nog dikwijls „Het Gebed voor het Vaderland" zingen.

Walter en Leen, zijn zoon en schoondochter, bieden wij ons diep medeleven aan.

Willy Kuijpers, EP-lid

A
VVK
V

De stichters, zaakvoerders en personeel
van

DORTMUNDER THIER BRAU HOF te Leuven

en

FIRMA MAURITS EN ROSALIE ABTS EN KINDEREN

melden U met droefheid het overlijden van
hun trouwste medewerker

ARMAND VAN POTTELBERGHE

Beter gekend als „PALLIETER"

Lid van de Volksunie
en de Bond der Vlaamse Gepensioneerden

Wij danken Armand voor zijn liefdevolle
en trouwe zorgen voor onze bedrijven.

De Uitvaartliturgie heeft plaatsgehad in de parochiekerk van Sint-Jacob, te Leuven op WOENSDAG 26 oktober 1988, om 10 uur, gevolgd door de begrafenis op het kerkhof van Leuven.

Tervuursevest 60 – 3000 Leuven

Begrafenissen TOSSYN — Leuven.

Met provinciaal zangfeest te Brugge

30 jaar ANZ West-Vlaanderen

Het Provinciaal Zangfeest op zondag 13 november 1988 om 15 uur in de Stadsschouwburg van Brugge staat in het teken van „30 jaar ANZ West-Vlaanderen". Vanaf de stichting (door Edmond Sintobin) ijvert het ANZ om het Nederlandse lied te bevorderen. Met dit doel werden er gedurende het 30-jarige bestaan provinciale zangfeesten, zangstonden en kinderzangfestivals georganiseerd.

Op het Jubileumzangfeest vormen vanzelfsprekend de koor- en samenzang het hoofdluik. Meedoen aan de samenzang is ook de wens van het publiek. Het Koperkwintet Divertimento begeleidt deze samenzang. Voor de koorzang staat het befaamde Brugse Veremanskoor o.l.v. Bart De Mylle borg. Het zangfeest beklemtoont tevens de Vlaamse eigenheid met het optreden van Miel Cools en de Volkskunstgroep Polka 17. De voorzitter van het ANZ, Richard Celis, houdt de feestrede. Geertrui Seys draagt de bindteksten voor. Toegangskaarten: 200 en 150 fr:

— E. Duysters, Vl. Kul. Kring, tel. 050/41.30.70, De Smet de Naeyerlaan 86, Balnkenberge.

— Volksunie De Panne-Adinkerke, Dorpsstr. 57 te 8478 Adinkerke (058/41.44.06).

ANTWERPEN

NOVEMBER

4 BORGERHOUT: Politieke vergadering, samen met afdeling Berchem in „De Oude Vorstepan", Turnhoutsebaan 9 te Borgerhout om 20u.30. Sprekers zijn Hugo Coveliers (Verkiezingsuitslagen en stijgende kriminaliteit) en Thor Bergers (migrantenprobleem en toelichting partijnota). Org.: VU-Borgerhout en VU-Berchem.
12 BRASSCHAAT: 14de Baskenavond in de Ruiterhal van de Hemelhoeve (gemeentepark Centrum). Aanvang: 20u. Inkom 150 fr. Programma: de Txalaparta-musici, Baskisch koor uit Parijs, het duo Jojo Bordagaray en Ramuntxo Carrere, Erramun Martikorena. Daarna gezellig samenzijn met Baskische en Vlaamse volksdansen.
19 STABROEK: Spaghetti festijn. In het Schuttershof te Hoevenen, Kerkstraat 18. Aanvang: 18u.30. Volwassenen 250 fr., kinderen 175 fr. Inschrijven vóór 18/11 bij Bart Mertens, Kastanjelaan 33 te Hoevenen (03/665.03.70). Org.: VUJO-Hoevenen.

WEST-VL.

OKTOBER

28 KORTRIJK: 19u. Opening met receptie van tentoonstelling Renaat De Rudder. In de Stedelijke Openbare Biblioteek, Leiestraat te Kortrijk. Org.: VOS-Kortrijk.
28 OOSTENDE: Zeezangfeest olv F. Güntler, E. Raes, Ingriani, J. Huylebroeck en vijf koren. Aanvang: 20u. in het Casino Kursaal Oostende. Kaarten te bekomen: Vlaams Audiofonds 059/50.84.80 of bij FVK 091/23.77.42. Org.: Vlaams Audiofonds, VOVO, VTB-VAB.
30 KORTRIJK: Autozoektocht. Vertrek tussen 14 en 15u. aan 't Rusteel te Gullegem. Org.: VOS-Kortrijk.

NOVEMBER

2 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 14u.30: Arbeidsproblematiek van opvoeders. Org.: Welzijnszorg W.Vl.
3 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 19u.30: Vraag en aanbod van de eerstelijnsgezondheidszorg. Org.: Welzijnszorg W.Vl.
6 IZEGEM: Vlaams Huis, 13u.30: Start voor de wandeling te Koolskamp o.l.v. R. Stragier. Org.: FVV-Izegem.
8 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 19u.30: Genetische afwijkingen: hoe ver staat het onderzoek? Org.: Welzijnszorg W.Vl.
9 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 14u.30: Zelfstandig wonen van lichamelijk gehandikapten (focus wonen). Org.: Welzijnszorg W.Vl.
10 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 19u.30: Integratie van anders-validen in de maatschappij. Org.: Welzijnszorg W.Vl.
10 KORTRIJK: Fakkeloptocht met kransneerlegging. Vertrek om 19u. aan de St.Michielskerk. Org.: VOS-Kortrijk.
11 IZEGEM: Vlaams Huis, grote boterkaarting. Ook op 12 en 13 november. Vrijdag en zaterdag vanaf 16u., zondag vanaf 10u. Org.: Kaartersklub De Vlaamse Vrienden.
12 GISTEL: Brugemeester Zwaenepoel, het bestuur, de kandidaten en de verkozenen nodigen u uit op het VU-bal in zaal De Reisduif, Stationsstraat 85 te Gistel vanaf 20u.30. VVK: 100 fr. Deur: 120 fr.
15 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 19u.30: Bejaard zijn en zelfstandigheid. Org.: Welzijnszorg W.Vl.
16 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 14u.30: Bejaarden en hun woning. Org.: Welzijnszorg W.Vl.
17 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 19u.30: Reportage over Vlaamse bejaardentehuizen. Org.: Welzijnszorg W.Vl.
21 IZEGEM: Bovenzaal Oud Stadhuis, 15u.: videovertoning van het stuk „We gaan naar Benidorm" (Overwinders in Eendrachtigheydt). Org.: VVVG-Izegem.
24 IZEGEM: Bar auditorium om 20u.: Pieter Van Doren (De Standaard) over „Wetenschap en Hersenvlucht". Org.: VSVK-Izegem.

O.C.M.W.-BRUGGE

AANLEGGEN WERVINGSRESERVE,
GELDIG VOOR 3 JAAR, VOOR DE FUNKTIE VAN

NACHTWAKER

– Beroepsspecialiteit: elektricien of mecanicien.

Bijzonderste voorwaarden:
1. Belg zijn en van onberispelijk gedrag.
2. **Leeftijd**: de leeftijdsgrens van 50 jaar niet overschreden hebben op de dag van de benoeming. Overschrijding van deze leeftijdsgrens is in bepaalde gevallen mogelijk voor de personeelsleden in O.C.M.W.-dienst of in een andere overheidsdienst.
3. **Diploma**: van volledig lager secundair **technisch** onderwijs (A3), of van de lagere secundaire technische leergangen, afgegeven na minstens 720 lesuren, of een brevet van **hoger** secundair beroepsonderwijs, telkens in één van de betrokken specialiteiten van elektricien of mecanicien.
4. Slagen voor een vergelijkend aanwervingsexamen.

WEDDESCHAAL: 1.22 tegen huidig indexcijfer: 443.847 – 648.518 (in 29 jaar)

INSCHRIJVINGSGELD: 200 frank storten op P.R. nr. 000-0099581-59 van het A.Z. Sint Jan, Ruddershove 10, 8000 Brugge, vóór 25 november 1988, met vermelding: „examen nachtwaker".

VRIJSTELLING INSCHRIJVINGSGELD: Volledige vrijstelling van het inschrijvingsgeld wordt verleend aan de te Brugge woonachtige kandidaten die, op datum van hun kandidaatstelling, tot één van de volgende categorieën van personen behoren: werklozen, pas afgestudeerden, werkzoekenden van wie het enig inkomen het bestaansminimum is. De vrijstelling wordt verleend op schriftelijke verklaring van de kandidaat.

IN TE STUREN: Uiterlijk tegen 25 november 1988 aan de Personeelsdienst van het O.C.M.W.-Brugge, Kartuizerinnenstraat 4, 8000 Brugge: geschreven aanvraag deelneming examen, afschrift diploma en eventueel eigenhandig geschreven en ondertekende verklaring voor vrijstelling inschrijvingsgeld.

ZOEKERTJE

Gevraagd

Nieuwe uitbaters café „Pajot", gelegen Stationsstraat 7, 1770 Liedekerke.
— lokaal Vlaamse Kring Pajottenland.
— lokaal VU-Liedekerke.
— kontaktpersoon: Roger Couck 053/66.64.85 of 053/77.49.69 (na 19u.); of Frans Van den Borre 053/66.85.49.

STUDEER JIJ OOK IN LEUVEN?

VUJO-KUL IS ER REEDS 10 JAAR EEN MUST!

Vul dit strookje in en wij nemen kontakt met je op.

- ○ ik ben geïnteresseerd en wens meer informatie
- ○ ik wens me te abonneren op ,,WIJ in de KUL''
- ○ ik wil lid worden van VUJO-KUL

Ons postadres: Hans Van Brusselen
Burgemeesterstraat 1A
3000 Leuven

Nieuw adres
Biblioteek van Kind en Gezin

De in gezins- en kinderzorg gespecialiseerde biblioteek van Kind en Gezin (vroeger Paul Lauterstraat 36 te 1050 Brussel) is verhuisd naar de Guldenvlieslaan 65 te 1060 Brussel.

Daarmee komt de biblioteek veel centraler te liggen (vlak bij de administratie van Kind en Gezin op nummer 67) en is tevens makkelijker te bereiken met het openbaar vervoer (Louizaplaats, metro Louiza).

De biblioteek is open tussen 9 en 12 en 14 en 17u. Telefonisch is de biblioteek te bereiken op nummer 02/538.61.50.

De biblioteek Kind en Gezin omvat de verschillende aspekten van de gezinsbescherming en ondermeer over kindergeneeskunde, psychiatrie, psychologie, sociologie, opvoedkunde, opvoeding en onderwijs in al zijn takken, lichamelijke opvoeding inbegrepen. Zowel boeken als tijdschriften zijn te raadplegen.

Het Fonds van de Biblioteek omvat 7.000 boeken, 67 lopende tijdschriften en 77 afgesloten tijdschriften.

Biezonder handzaam voor studenten en alle geïnteresseerden in de problematiek rond kind en gezin.

1902-1988

Wij herdenken Jozef Vandenplas

Het lijkt of de onvermoeibare Jozef de verkiezingen heeft afgewacht om zijn rijk-gevuld leven af te sluiten. Jozef... een man met eeuwigheidswaarde. Zacht en taai. Doortastend en overleggend. Geboren in het Hageland, te Hoksem — even boven de taalgrens — kende hij als geen een in 't heuvelachtige Hoegaarden, aan de Grote Gete, ieder huis, iedere mens. En toch werd de wereld zijn thuis.

Doorheen zijn vredesideaal (55 jaar lid van VOS, vermeldt zijn rouwbrief!), doorheen zijn beroepsaktiviteit (handel en duivenvervoer) wist hij dat Vlaanderen's opdracht ook internationaal lag. Hoeveel keren hebben we 't niet over de Europese zending van de Volksunie gehad? En Brussel! Reeds vroeg trok hij er naartoe met Lènke Huts, zijn even bewuste levensgezellin. Vanaf 1954 zouden zij er mee de VU-kar trekken. Onvervaard... in die periode... Waar anderen berekenden of al lang de moed opgegeven hadden, bleef Jozef geloven en er naar handelen. In zijn leesbaar, steil handschrift volgden de brieven mekaar op: pleiten voor het ene, vragen voor het andere. Steeds denkend en levend in vele kringen; steeds de verkiezingen op 't oog. ,,Want vanuit meer politieke VU-macht moest het voor Vlaanderen gebeuren!'', zo verzekerde hij het ons menigmaal. Wellicht was hij de oudste kandidaat tijdens de jongste gemeenteraadsverkiezingen... Maar dat hinderde hem niet jong, eigentijds te denken. Voor onze hele VU-ploeg blijft hij alleen daardoor al een onvervangbaar voorbeeld.

Om 11u., op zaterdag 29 oktober, zullen we in de merkwaardige Gorgoniuskerk samen ,,zijn overtocht'' vieren. Wat verweesd. Zonder hem immers wordt het nooit meer ,,zoals vroeger''...

Willy Kuijpers, EP-lid

ZOEKERTJE

☐ 21-jarige sekretaresse zoekt kantoor- of onthaalwerk te Brussel of omgeving. Voor info: volksvertegenwoordiger Daan Vervaet, tel. 02/519.86.94.

☐ 23-jarige ongehuwde licentiate geschiedenis, richting Oudste Tijden, zoekt werk in research of administratie, eventueel leeropdracht in haar branche. Voor inl. tel. Staatssekretariaat Jef Valkeniers, 513.83.00 post 311.

BRABANT

OKTOBER

27 LENNIK: Bezoek aan Chinatentoonstelling in Koninklijk Musea voor Kunst en Geschiedenis in Jubelpark te Brussel. Samenkomst: om 10u. stipt Markt 15 te Lennik. Kostprijs ong. 250 fr. Vertrek met eigen wagens. Wie wil meerijden bellen naar 02/532.53.14.

29 BRUSSEL: Haantjes- en Mosselfestijn in zaal Familia, FransVekemansstraat 131 te Neder-Over Heembeek. Van 12 tot 22u. Ook op 30 oktober van 12 tot 15u. Org.: VU-afd. Brussel m.m.v. Sint-Joost-ten-Node.

30 OVERIJSE: Steakfestijn in Ter Ijse, 1e verdieping, Stationsstraat 8. Vanaf 11u.30 tot 19u. Ossehaas met frietjes en sla. Org.: VU-Overijse.

NOVEMBER

4 LINKEBEEK: 3e Spaghetti-festijn in de zusterschool te Linkebeek (gehucht 't Holleken), Hollebeekstraat 262 vanaf 19u. Org.: VUJO-Beersel en Linkebeek.

13 LEUVEN: Wapenstilstandsherdenking IJzerstichting VOS-Leuven. Om 11u. eucharistieviering in St.Pieterskerk. Om 13u. aan tafel in restaurant Rubens (op 30m v.d. kerk). Tafelrede door prof. Gijsels. Inschrijven aan 370 fr. in IJzerbedevaartwinkel, Parijsstraat 75, ofwel op rek. 979-4584245-39 van VOS-Leuven met vermelding ,,eetmaal VOS.88''. Tel. 016/22.09.66.

18 BEERSEL: Groot Ring & Rand Feest in zaal ,,Bokbos'' te Lot-Beersel om 20u.30. Toespraak door Jaak Gabriëls. Mooie gelegenheid voor een informele babbel. Inkom 150 fr., vvk. 100 fr. Muzikale omlijsting: orkest The Scamps. Org.: Vernieuwing.

LIMBURG

Dat mag gevierd worden

VU-Riemst opnieuw in bestuur

Op zaterdag 5 november vanaf 20 uur in zaal de Louvain, Kanne (Riemst) overwinningsbal van lijst *Nieuw*.

Op 9 oktober slaagde lijst *Nieuw* erin om haar zetelaantal te verdubbelen in Riemst. In totaal werden 1908 stemmen uitgebracht. Lijsttrekker en uittredend schepen *Jan Peumans* behaalde 1396 stemmen en is daarmee de absolute koploper.

De overige verkozenen zijn *Idian Wouters*, *Gabi Konings* en *Paul Jans*. Op 22 stemmen na was een vijfde zetel in de wacht gesleept.

Inmiddels heeft lijst *Nieuw* een koalitie afgesloten met de lijst PVV, waarin *Nieuw* twee schepenmandaten heeft voor zes jaar. Een derde schepenmandaat zal voor drie jaar ingevuld worden. Eerste schepen wordt *Jan Peumans* met bevoegdheden: Financiën, Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening, Inspraak en Informatie. Vierde schepen *Gabi Konings* met als voornaamste bevoegdheid Onderwijs. Vijfde schepen *Idian Wouters* met als bevoegdheid o.m. Sociale Zaken, Verkeersveiligheid.

Reden genoeg om zaterdag 5 november 1988 met ons mee te vieren. In Kanne (Riemst) in zaal de Louvain. Voldoende parking is aanwezig.

ZOEKERTJE

☐ 41-jarige man, met ervaring als redakteur en verantwoordelijke klantenservice, opleiding journalistenschool, zoekt een passende betrekking in de administratief-informatieve richting in Vlaams-Brabant. Voor inl. tel. Staatssekretariaat J. Valkeniers, 513.83.00, post 311.

☐ Een 2-talige, 28-jarige verpleegassistente met ervaring is op zoek naar werk met kinderen, mindervaliden of bejaarden, in de hoofdstad of er rond. Voor info: kamerlid Daan Vervaet, tel. 02/519.86.94.

NR. 10 IS NU TE KOOP

BON VOOR EEN GRATIS PROEFNUMMER

Naam _____ Straat _____

Postcode _____ Plaats _____ Tel. _____

Terug te sturen naar ONZE TIJD-ROULARTA, Meiboomlaan 33, 8800 Roeselare

Per kerende krijgt u een proefnummer ONZE TIJD nr. 8 of 9.

LEES HET TIJDSCHRIFT VAN HET PRIESTER DAENSFONDS

- solidariteit met de medemens
- ontplooiing van het Vlaamse volk
- democratisering van de samenleving
- doorbreken van de verzuiling

Jaarabonnement tijdschrift : 250 fr.
Lidgeld + tijdschrift : 400 fr.

Te bestellen op het secretariaat :
Grote Baan 51 - 2990 Wespelaar
Tel.: 016/60.34.57
Te storten op rekening K.B. 431-6126981-43
van het Priester Daensfonds te Wespelaar.

Verkiezingsuitslag VU-afdeling Wetteren

Een lichtpunt in Oost-Vlaanderen

Zondagavond 9 oktober j.l. was de algemeen verwachte verkiezingsoverwinning van de VU-afdeling Wetteren eindelijk een tastbaar feit: van 9,5 % naar 22,4 %, van 1555 naar 3604 stemmen, van 2 naar 6 zetels in de gemeenteraad.

Enige domper op de feestvreugde: rond 20 uur werd bekend dat de regerende CVP-SP-koalitie verder de bestuursmeerderheid zou uitmaken.

De CVP slorpt in Wetteren de steeds verder verzwakkende en verouderende SP-ploeg verder op en komt met 12 zetels op 27 zetels gevaarlijk dicht bij de absolute meerderheid.

Geen pottenkijkers

Ons oordeel: samen willen zij een aantal stinkende potjes gedekt houden. De boodschap luidde: geen (jonge) VU-pottenkijkers geduld in het schepenkollege.

Maar laat mij even ons sukses evalueren. Zonder leedvermaak met verliezende afdelingen kan dit misschien een leidraad vormen voor hun slagkracht in de toekomst. Onze afdeling heeft 6 jaar hard gewerkt. Onder impuls van onze lijsttrekker Gust Van Den Brande (die zijn stemmenaantal meer dan verdriedubbelde: van 401 naar 1292 voorkeurstemmen) werd een degelijk netwerk van sociaal dienstbetoon opgezet. Onder aansporing van voorzitter Herman De Wulf werden verschillende verjongings- en verruimingskandidaten aangetrokken en geleidelijkaan bij de werking betrokken.

Ook de eigenlijke verkiezingskampanje bleek een voltreffer: een geslaagd gelegenheidscafé, een schitterende verkiezingsshow met „The Strangers" (1200 aanwezigen), een rondrit met een verkiezingsautobus en heel veel inzet en entoesiasme van alle 27 kandidaten (die elk minstens 100 voorkeurstemmen behaalden).

Knipoog

Op maandag 10 oktober 1988 zijn wij gestart met onze kampanje voor de gemeenteraadsverkiezingen van 1994. 6 jaar hard verder werken met een stevige ploeg vormt ons leidmotief. Interne meningsverschillen worden verder uitgebokst aan de besloten vergadertafels. 6 jaar alerte oppositie met een lieve knipoog naar iedere individuele inwoner van Groot-Wetteren vormen de basis om in 1994 het roer in Wetteren over te nemen.

Rest tenslotte de dankbare taak om onze fraktie in de gemeenteraad voor te stellen.

Als vertrouwde namen: Hugo Capiau (937 stemmen) en André D'Hauwe (523 stemmen). Als verruimingskandidaten: Tony Van Heuverswijn (854 stemmen) en Remi Van Bellegem (566 stemmen). Als verjongingskandidaten: Herman De Wulf (692 stemmen) en Francis Van Lindt (427 stemmen).

Onze fraktie in de OCMW-raad zal normaliter uit 3 mensen bestaan: lijsttrekker Gust Van Den Brande (1292 voorkeurstemmen — nr. 3 in heel Wetteren) zal als fraktieleider zijn lieve-mensen-politiek goed kunnen verderzetten. Hij zal hierbij waarschijnlijk bijgestaan worden door OCMW-deskundige Maurits Vion en jongerenvoorzitter Luk Eeckhaut.

F. Van Lindt

OOST-VL.

OKTOBER

29 SINT-GILLIS-WAAS: Volksunie Overwinningsbal in zaal Katholieke Kring, Kerkstraat. Discobar Pedro. Deuren om 20u.30. Aanvang: 21u.

29 WORTEGEM-PETEGEM: Bruegelmaal, om 20u. in „De Kring", Kortrijkstraat te Petegem. Deelname: 300 fr., aperitief inbegrepen. Gasten: Minister André Geens, Hugo Coveliers en Paul Van Gansbeke. Dringend reserveren bij bestuursleden van VU-Wortegem-Petegem.

30 OUDENAARDE: 1e mosselfestijn in zaal „Ten Berge" te Volkegem-Oudenaarde. Van 11 tot 16u. Keuze uit mosselen of varkensgebraad. Volw.: 300 fr., kinderen 175 fr. Gastspreker: Huguette Ingelaere. Org.: FVV-Oudenaarde.

NOVEMBER

5 NINOVE: Haantjes- en mosseleetfestijn in zaal Parochiaal Centrum, naast de kerk, Bokkendries te Denderwindeke. Van 18 tot 22 uur. Ook op 6 november van 12 tot 16 uur. Org.: VU-Ninove.

12 WICHELEN: Jaarlijks Volksuniebal in zaal De Zwaan, Statiestraat. Deuren 20 uur. Muziek door Ludwig's Discotheek. Org.: VU-Groot-Wichelen.

19 ERPE-MERE: 23e Joeldansfeest in zaal Perfa, Stationsplein te Burst. Fusiebal van de verkozenen en kandidaten met het P.D.S Kombo-orkest. Deuren 20u.30. Inkom 100 fr. Org.: VU-Erpe-Mere.

ZOEKERTJE

Vacante betrekkingen

Onderstaande betrekkingen zijn onmiddellijk te begeven bij een internationale firma.

— Architekt-ingenieur
— Piping-tekenaars
— Industriële Ingenieurs
— Topograaf
— Geoloog.

Kontaktadres: G. Smol tel. 02/510.88.32 of 03/271.00.16.

Advertentie

Elektriciteit:
stabiele prijzen voor jaren

Elektriciteitsproduktie gebeurt voor 90% op basis van energiegrondstoffen die nergens anders voor geschikt zijn, zoals laagwaardige steenkool, uranium, hoogoven- en raffinaderijgassen.

EBES

Dus is rationeel elektriciteitsgebruik een kwestie van gezond verstand. Over zuinige elektriciteitstoepassingen kan U bij ons vrijblijvend advies inwinnen via de plaatselijke kantoren van de intercommunales

Aanbevolen huizen

DE PRIJSBREKER
van het goede meubel
Groenstraat 84, 2000 Antwerpen
Tel. 03/236.45.31
Open van 10 tot 19u.
Maandag gesloten

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaessen
Sint-Aarnoutstraat 12
8260 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50
algemene decoratiewerken — schilderen — behangen — vloerbekledingen — parket — louverdrape — luxaflex — ....

Werkhuizen der Kempen
LUDO HERMANS
Fraikinstraat 20
2410 HERENTALS
VLAGGEN
REKLAMEARTIKELEN
ZEEFDRUK
Tel.: 014/21.12.07

Een advertentie in WIJ rendeert.
Vraag inlichtingen:
02/219.49.30
(redaktie)
of
02/380.04.78
(Karel Severs)

Etn. BERT pvba
Assesteenweg 101-103
TERNAT
Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10
Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - M.A.N. - PORSCHE 924-944
Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
korte termijn: AVIS
Personenwagens en vrachtwagens

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8320 brugge 4
baan brugge - oostkamp
050/35 74 04

KOSTUUMS EN BROEKEN
in maatwerk
ZO'VEEL BETER
meesterkleermaker
Vermees
STEENHOUWERSVEST 82
ANTWERPEN T.: 231.36.83

Guido NUYTTENS
Longtinstraat 126
1090 Brussel
SANITAIR — ZINK
ROOFING
LOODGIETERIJ
GASVERWARMING
Tel. 426.19.39

GELD
Onmiddellijk te bekomen bij
FRANS VAN MOORTER
Vijfhuizen 6, Erpe
Nieuw telefoonnummer :
053/80.10.09

PROMO PUZZLE
Kies zelf het onderwerp van uw puzzel
Daniël Cortier
02/428.69.84

GEORGES DE RAS
PVBA
Autocars, autobus, ceremoniewagens, begrafenisonderneming
Hoogstraat 20, Lede
Tel. 053-21.36.36

FERAUTO
Auto-onderdelen
Ferenczi Jozef
Herentalsebaan 550
2220 Wommelgem
Tel. 03/353.26.50
Open van 9 tot 20 u. van maandag tot zaterdag.

nv de winne-fabrisac
migrostraat 128
B 9328 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16
drukkerij
typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

FRANSSENS OPTIEK:
Silhouette
Marwitz
Rodenstock
Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 03-321.08.96
Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

Alle trofeeën, wimpels, bekers, speldjes, badges, enz. vanaf 1 november 1987 bij
ESOX - STAN PHILIPS
Panorama 36
1810 WEMMEL
Tel. 02/460.68.93

MUNDO chemicalien
KORTESTRAAT 15-19
B-2650 BOOM
☎ 03/888.69.35

KEUKENS - SANITAIR - VERWARMING
VAN DER CRUYS
Assesteenweg 240, Ternat
Tel. 582.29.15
Toonzaal alle dagen open van 9-19 u. Zondag gesloten.

PVBA
J. BORREMANS-COCK & KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89
Wij bouwen voor u sleutel op de deur

Houtzagerij
DE ROOSE N.V.
Algemene hout- en platenhandel
Schaverij
AFD NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel. 053-66.83.86
AFD OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel. 054-33.17.51
054-33.11.49

Kleding Lenders
Herentalsebaan 247
Borsbeek (03/321.76.86.

WIJ

Vlaams minister van Openbare Werken en Verkeer Johan Sauwens:

„Een vernieuwend beleid is ook hier mogelijk"

BRUSSEL— Op één van de zeldzame groene pleinen van Brussel is het kabinet van de kersverse Vlaamse minister van Openbare Werken en Verkeer, Johan Sauwens, gehuisvest. Zoals dat in de meeste woningen die pas betrokken werden gaat, heerst er een entoesiaste maar nog wat rommelige sfeer. In het kantoor van de minister is van die wanorde echter niets meer te bespeuren. Johan Sauwens heeft het erg druk, maar de jonge VU-vertegenwoordiger in de Vlaamse regering zag toch nog een gaatje in zijn overvolle agenda om WIJ te ontvangen.

SINDS 9 oktober zijn het erg bewogen dagen geweest voor de nieuwbakken minister. Alles begon eigenlijk met de gemeenteraadsverkiezingen in Bilzen, waar tegen alle nationale tendenzen in, de VU-lijst *Nieuw* 7% vooruitging en 3 ekstra zetels in de wacht sleepte.

Maar zoals iedereen wel weet, sloten alle andere partijen een monsterverbond dat Nieuw in de oppositie spijkerde.

WIJ: Wat is er sindsdien in Bilzen gebeurd?

Johan Sauwens: *,,De verkiezingen zijn nu veertiendagen oud. De monsterkoalitie blijft echter wrevel opwekken bij de Bilzense bevolking. We krijgen nog steeds bloemen en kaarten, de mensen komen ons opzoeken om ons hun steun te betuigen, het is echt hartversterkend. Op ons dankfeest van vorige zondag kregen we 1.500 Bilzenaars over de vloer."*

Onwettige propaganda

,,Het is nu duidelijk aan het worden dat de nieuwe kandidaat-burgemeester Stroeken voor de meerderheid van de bevolking onaanvaardbaar is. Na zijn ongelukkige uitlating op de verkiezingsshow van de plaatselijke radio heeft hij werkelijk alle krediet verloren. Overal waar hij zich vertoont heeft hij politiebegeleiding nodig. Hij heeft nu wijselijk besloten om met vakantie te gaan.

Wij hebben intussen klacht neergelegd tegen een aantal onwettige propagandamethoden en vragen de nietigverklaring van de verkiezingen. Dure geschenken uitdelen, prijskampen organiseren enz., gebeurde natuurlijk niet alleen in Bilzen. Het wordt echter hoog tijd dat daar eens paal en perk aan gesteld wordt. Vorige uitspraken van de Raad van State geven ons goede moed dat we hier gelijk zullen halen. En indien er nieuwe verkiezingen in Bilzen zouden gehouden worden, geloof ik dat we de absolute meerderheid zouden halen."

WIJ: Wanneer we eens verder gaan kijken dan Bilzen, zien we dat de VU globaal genomen verzwakt uit de stembusslag van 9 oktober is gekomen. Waaraan wijt U die verkiezingsnederlaag?

Johan Sauwens: *,,Daar is geen eenduidige oorzaak voor te vinden. Ik geloof dat het een proces is dat al een tijdje aan de gang is. De Vlaamse Beweging is minder beweging geworden, ze is binnengetreden in de traditionele strukturen en instellingen. Daardoor roept ze minder entoesiasme op en moeten er kompromissen gesloten worden.*

Johan Sauwens: ,,Ik heb niet de gewoonte om voor speelbal te spelen" **(foto Dann)**

De deelname van de VU aan de nationale reering was echter een noodzaak juist omdat er een unieke kans kwam om te bouwen aan een grotere Vlaamse zelfstandigheid. Jaak Gabriëls en Hugo Schiltz hebben die kans gegrepen; hun enorm werk voor Vlaanderen zal pas later ten volle gewaardeerd worden. De gemeenteraadsverkiezingen vielen voor ons op een ongunstig moment. De VU doet het trouwens traditioneel minder goed bij gemeenteverkiezingen.

Maar de kiezer heeft ons volgens mij ook een beetje afgestraft omdat we aan herkenbaarheid ingeboet hebben. We moeten ons in het politieke landschap duidelijker gaan profileren, een stuk autenticiteit terugwinnen.

We moeten ons in het politieke landschap duidelijker gaan profileren, een stuk autenticiteit terugwinnen, opnieuw die radikale flaminganten worden die recht door zee gaan voor het algemeen belang. Een snelle personeelswissel is daarvoor niet voldoende.

En een snelle personeelswissel is daarvoor niet voldoende."

WIJ: U pleitte in 1985 als nieuwbakken volksvertegenwoordiger reeds voor een Volksunie die zich meer nonkonformistisch zou opstellen, minder verburgerlijkt. Hoe rijmt U uw huidig ministerschap met uw toenmalige opstelling?

Johan Sauwens: *,,We hebben op gemeentelijk vlak bewezen dat bestuursverantwoordelijkheid wel degelijk samen kan lopen met een vernieuwende aanpak. Zakelijk en nuchter hebben we een beleid gevoerd dat toch een heel andere aanblik bood dan het traditionele bestuur. Dat is ook mijn bedoeling met dit departement. In dit kabinet zijn een vijftigtal kamertjes, welnu die zullen gespeend blijven van het politieke gekonkelfoes waarmee kabinetsruimtes meestal geassocieerd worden.*

Ambtenaren

Ik wil een open beleid voeren, waarin de beslissingen op basis van degelijke argumenten en dossiers gemotiveerd worden. Ik ben van plan om zeer nauw samen te werken met de administratie. De duizenden ambtenaren in dit land die afkerig staan van de politisering moeten volgens mij de kans krijgen om daadwerkelijk mee te werken aan het beleid. Mijn ervaring als burgemeester van Bilzen heeft me geleerd dat dit mogelijk is. Hoewel alle gemeenteambtenaren daar door de vorige bestuursmeerderheden benoemd waren heb ik met hen vruchtbaar kunnen samenwerken en veel respons gekregen.

Daarnaast is een zo breed mogelijk overleg nodig met alle betrokken instanties, zowel de vertegenwoordigers van de zogenaamde harde sektor als van de zachte sektor. Zo wil ik bewijzen dat het Vlaamse beleid inderdaad beter is dan het vroegere Belgische beleid. Dit departement van openbare werken en verkeer biedt daar mooie kansen voor."

WIJ: de Vlaamse burger vindt heel deze staatshervorming nogal ingewikkeld. Er worden een hoop bevoegdheden van het nationale vlak overgeheveld naar de gewesten en gemeenschappen. Wat zal er na deze bevoegdheidsoverdracht dan allemaal onder uw hoede komen te staan?

Mobiliteit

Johan Sauwens: *,,Als op verkeerswezen alleen bvb. ongeveer 900 van de 1900 ambtenaren naar de gewesten zullen overstappen, besef je pas hoe ingrijpend deze overdracht van bevoegdheden is. Heel het stads- en streekvervoer wordt gewestelijke materie, net als de regionale luchthavens.*

Meer nog dan verkeerswezen zal openbare werken betrokken zijn bij de regionalisering. Van de circa 11.000 nationale ambtenaren van dat departement zal na 1 januari nog hooguit één vijfde een nationaal petje behouden. 40 procent van de ambtenaren daar verhuist naar Vlaanderen. Dat alleen al is meer personeel dan de hele Vlaamse administratie op dit moment telt.

Alle Vlaamse wegen en waterwegen, met hun bijhorende infrastruktuur van lichtmasten, bermen enz. komen nu in Vlaamse handen terecht. De havens en hun aanhorigheden, de zeewering, kustbescherming, stranden en duinen,...al deze belangrijke materies zullen van het nationale vlak naar de gewesten overgeheveld worden."

WIJ: Er is de laatste dagen nogal wat te doen rond de Supersnelle Trein...

Johan Sauwens: *,,Inderdaad. Ik heb reeds kontakt opgenomen met minister Dehaene en hem uitgenodigd voor een gesprek over de SST. Ik wil echter geen konfrontatie aangaan met de nationale regering. Vanuit de basis is de SST fel op de korrel genomen. De publieke opinie vreesde terecht dat men weer eens over alle hoofden heen zou beslissen om zeldzame groene ruimte in Vlaanderen op te offeren aan een prestigeprojekt. Deze bezorgdheid kan ik zeer goed begrijpen aangezien ik zelf nog aktie gevoerd heb tegen de aanleg van de A 24 in Limburg.*

Anderzijds worden we in Vlaanderen met een mobiliteitsprobleem gekonfronteerd dat ernstige afmetingen begint aan te nemen. De dagelijkse filles zijn hier eigenlijk slechts het topje van de ijsberg. Een Nederlandse studie verwacht tegen het jaar 2000 een mobiliteitstoename van maar liefst 40%.

De Volksunie heeft steeds het standpunt verdedigd dat het openbaar vervoer de konkurrentie met het privé-vervoer moet aankunnen. Vanuit een aantal opzichten en rekening houdend met de voorwaarden die in het regeerakkoord staan opgesomd, zoals een echt onafhankelijk milieu-effektenrapport, vormt de SST een sluitstuk voor deze benadering. De SST mag niet als een losstaand element worden beschouwd. Want ik vrees een beetje dat, ondanks hetgeen de toenmalige verkeersminister De Croo steeds heeft volgehouden, de SST toch niet volledig door de privé-sektor gefinancierd zal worden. De noodzakelijke investeringen in het openbaar vervoer zouden daardoor wel eens op de helling gezet kunnen worden. Dan zou de SST als een lukservervoermiddel los komen te staan van de rest van het openbaar vervoer. En dat mag niet gebeuren."

WIJ: Als minister van verkeer en openbare werken zult U ongetwijfeld gekonfronteerd worden met op z'n minst gezegd gevoelige dossiers. Denken we maar aan de havenproblematiek in Vlaanderen.

Johan Sauwens: *,,Het is voor iedereen duidelijk dat in de havenpolitiek wat meer lijn gelegd moet worden. Daar moet echter overleg met alle betrokkenen aan voorafgaan. Ook de regionale luchthavens vormen zo'n gevoelig dossier, net als de uitbouw van het wegennet. Ik wil me hier dus voorlopig niet over uitspreken. Ik ben echter niet van plan om als speelbal in regionale ruzies te dienen."*

WIJ: U reed in de Vlaamse pers na de eerste Vlaamse ministerraad al over de tongen met uw eis voor Vlaams water op de vergaderingen van de Vlaamse eksekutieve en een wild verhaal over broodjes op de kabinetsraad werd eveneens over vele krantenkolommen uitgesmeerd. Uw reaktie?

Johan Sauwens: *,,Ik denk dat er een aantal kollega's zijn die met een speciale bril mijn doen en laten volgen. Aan zo'n futiliteiten geeft men dan graag ekstra grote draagwijdte, maar daar til ik niet zo zwaar aan.*

Wat me wel onaangenaam getroffen heeft is de wijze waarop men weeral eens de Volksunie als een aanhangsel van de Vlaamse regering tracht te bestempelen. En zoiets laat ik beslist niet over me heen gaan."

(pdj)

MENSEN VAN BIJ ONS

Donderdag 27 oktober 1988 - 38ste jaar - Nr. 43 - Bijlage

de boeken bijlage van WIJ

52ste boekenbeurs voor Vlaanderen

Plaats: Bouwcentrum, Jan van Riswijcklaan 191, 2020 Antwerpen.

Data: 1 tot en met 13 november 1988.

Toegangsprijs: Algemene toegang: 60 fr. — Jeugd tot 10 jaar: gratis — scholieren en studenten, 60-plussers, dienstplichtigen: 30 fr. — scholen/groepen onder geleide (per persoon): 20 fr. — minder-valide personen en hun begeleiders: gratis — individuele kaarten voor 3 bezoeken: 120 fr.

Cijfers: De eerste Beurs werd georganiseerd in 1932. We zijn aan de 52ste toe. Alle beschikbare ruimte in het Bouwcentrum (± 12.000 m²) wordt benut. Er zijn 115 stands van uitgevers, alleenverkopers en boekhandelaars, waarin werken zijn opgenomen van circa 300 Vlaamse en Nederlandse uitgevers. Het aantal geëksposeerde titels bedraagt ca. 50.000.

Geschenk: Ditmaal dubbel. ,,Het Boek in Vlaanderen '88-'89'' met meer dan 300 pagina's informatie over recente boeken uit de produktie van Vlaamse en Nederlandse uitgevers. Daarbovenop een oorspronkelijke novelle door staatsprijslaureate Monika van Paemel ,,De eerste steen''. Bij aankoop van minstens 500 fr. aan boeken beide geschenken of de twee uitgaven voor 75 fr.

Openingsuren: Van 10 tot 18u.

Advertentie

Happening'88

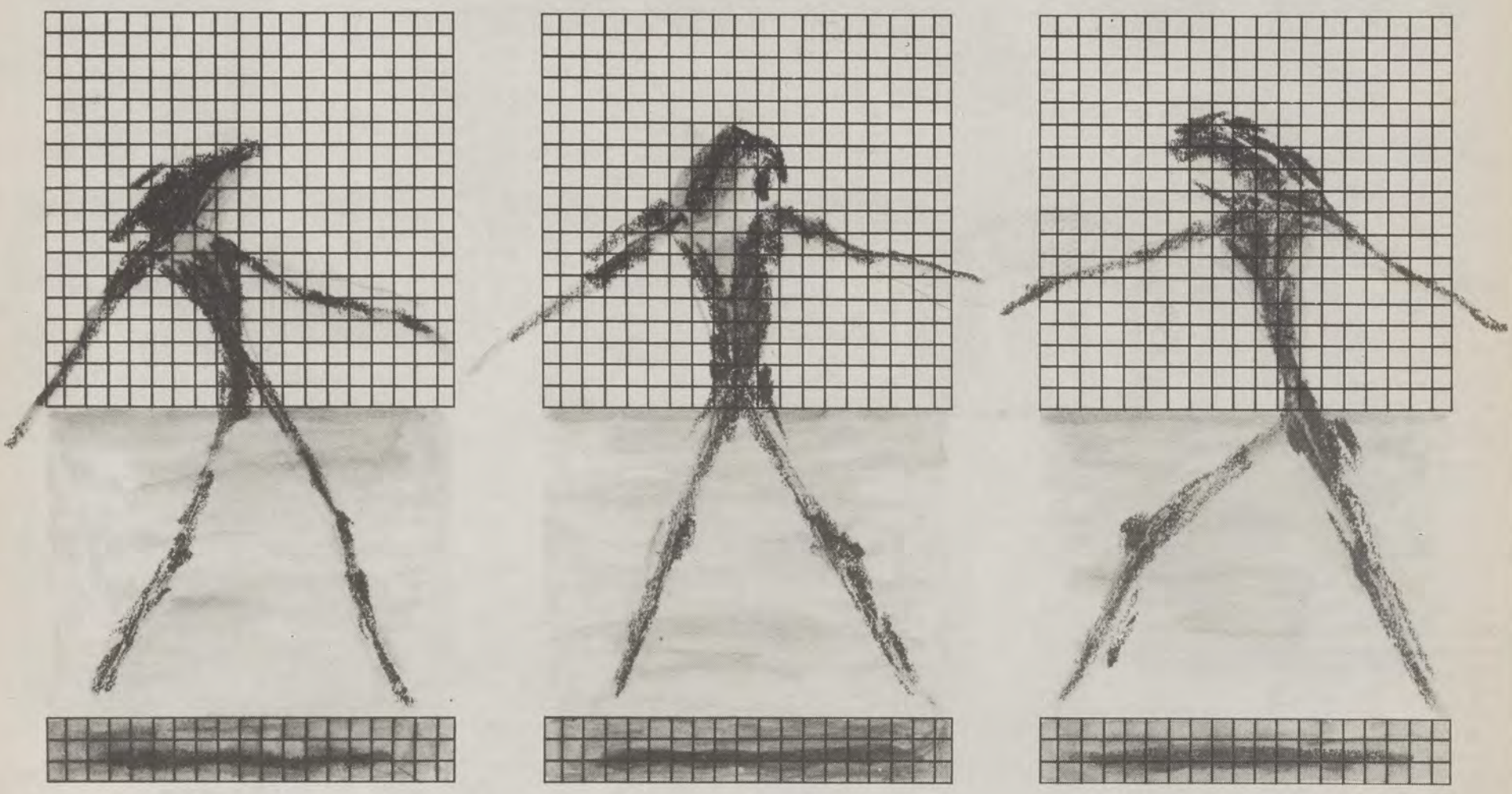

Met z'n allen in beweging

Ieder van ons is op een of andere manier wel betrokken bij een bibliotheek, cultuurfonds, filmclub, wijkcomité, voetbalploeg, arbeiders- of vrouwenorganisatie, postzegelclub, theatergezelschap, speelplein, jeugdbeweging, jeugdhuis, gepensioneerdenclub, milieugroep, biljartclub, vormingscentrum, muziekgroep, hobbyclub, vredesorganisatie, toeristenbond, fotoclub, enzovoort.... Vlaanderen gaat prat op honderden culturele organisaties!

Binnen deze organisaties kan je terecht met een eigen aanpak, eigen ideeën, voorstellen en accenten. Je voelt je thuis in het gezellige, soms ernstige of plechtige, soms ludieke, maar hoedanook springlevende verenigingsleven. Dit maakt ons leven een stuk prettiger en vaak ook een stuk zinvoller.

Het verenigingsleven is een ideale hefboom tot zelfontplooiing, tot bewuster jezelf worden. Het biedt je kansen om je artistiek waar te maken, je levensstijl te verfijnen of om bij te leren over alles en nog wat. Je kan er leren over al het nieuwe dat op je afkomt. Leren uit interesse of uit noodzaak. Door een gemiste kans vroeger, of om bij te benen in een snel evoluerende samenleving.

In Vlaanderen zorgt een netwerk van culturele organisaties, volkshogescholen en culturele centra voor een ruim aanbod dat aangepast is aan wat mensen zelf belangrijk vinden. Van inleidingen in de filosofie tot computertrainingen, van leren lezen en schrijven tot werken met video, van leren luisteren naar Mozart tot zelf theater of muziek maken.

Meedoen hoeft niet veel te kosten. En je zit niet terug op de schoolbanken. Maar je ontplooit je samen met andere volwassenen in een ontspannen en vriendelijke sfeer.
Of je bent jong en vindt het belangrijk om met leeftijdsgenoten op ontdekking te gaan, samen iets op te bouwen. Je vindt ongetwijfeld een jeugdvereniging vlakbij.

Op die manier draagt het sociaal-cultureel werk een aardig steentje bij tot de culturele rijkdom van Vlaanderen. En word je meteen ook zelf een stukje rijker.

Hoe rijk je wel bent krijg je te zien van 21 oktober tot en met 3 november. Dan slaan de Vlaamse sociaal-culturele organisaties hun tenten op te GENT. Daar kan je voor jezelf uitmaken hoe Vlaanderen in beweging is. Meteen ook de gelegenheid om kennis te maken met jou nog onbekende verenigingen.
Beweeg je mee?

Van 21 oktober tot en met 3 november: de sociaal-culturele organisaties te gast op ''Happening '88'': 12 dagen happening in en om het Floraliënpaleis (Congrescentrum, Citadelpark, Casino).

Happening'88
VLAANDEREN leeft

WIE DEZE BON UITKNIPT EN MEEBRENGT NAAR DE ''HAPPENING '88'' HEEFT RECHT OP EEN TWEE-VOOR-EEN KAART.

Happening'88

PAM INDUS

Bij de 52ste Boekenbeurs voor Vlaanderen

Wat baten kaars en bril...

OP Allerheiligendag gaat te Antwerpen de 52ste *Boekenbeurs voor Vlaanderen* open, tot en met 13 november is ze elke dag toegankelijk van 10 tot 18 u. Voor 60fr. kom je er in, gunsttarieven zijn 30 fr. voor gepensioneerden, militairen en studerenden, groepen betalen slechts 20fr.

De inrichter, de *Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen*, heeft het met de NMBS op een akkoordje gegooid en voor de duur van de beurs goedkopere tikkets voor trein, tram en bus naar Antwerpen bedongen.

300 uitgevers uit Vlaanderen en Nederland bieden hun waar aan, de VBVB een dik jaarboek en de fraaie novelle *De Eerste Steen* door Monika van Paemel er boven op. Van een geschenk gesproken! Maar wat baten kaars en bril als de Vlaamse uil niet lezen wil?

Wij gaan hier niet de cijfers herhalen van het onderzoek door het Vlaamse ministerie van Kultuur naar het leesgedrag van de doorsnee Vlaming. Het landschap is gekend, het woord en de daad zijn nu aan de verantwoordelijke instanties die tot taak hebben het leesgedrag van de Vlamingen (opnieuw) op peil te brengen. En dat blijkt dus meer dan ooit nodig.

In Nederland — waarvan wij al te gemakkelijk denken dat het er allemaal veel beter gaat — heeft de *Stichting Lezen* een plan uitgewerkt om het lezen bij jongeren te bevorderen.

Onderzoek heeft uitgewezen dat van de totale tijd die Nederlandse jongeren tussen 12 en 19 jaar aan mediagebruik besteden het aandeel van lezen teruggelopen is van 37 naar 21%.

Gealarmeerd door deze trend hield de *Nederlandse Boekverkopersbond* eind 1987 een kongres over de vraag of bevordering van het lezen *overdaad* of *noodzaak* is. Het meredeel van de sprekers legde de nadruk op het belang van het leesonderwijs voor jonge kinderen en scholieren. De Nederlandse minister van Kultuur *Brinkman* liet er meedelen dat zijn kabinet bereid is een bureau ter koördinatie van de leesbevordering financieel mogelijk te maken. De minister liet de volgende

uitspraak noteren: ,,Leesbevordering kan worden ontwikkeld tot een machtig instrument om het woord dat onder de pen of op de tekstverwerker van de schrijvers tot leven is gekomen, daadwerkelijk levend te houden, levend onder grote groepen mensen, het verstilde woord in de oorverdovende wereld van de moderne media.''

Op het bedoelde kongres sprak ook de direkteur-generaal van Onderwijs en Wetenschappen. Van hem werd onthouden: ,,...dat het gezellige lezen als een normale ingeroosterde bezigheid een plaatsje moet vinden op school. Wij kunnen het lezen niet missen.'' zei de man die er van overtuigd is dat het: ,,..onze taak en doel blijft om lezen te helpen bevorderen.'' Maar de direkteur-generaal voegde er wel aan toe: ,,...dat het onderwijs niet alles kan en niet zonder meer in staat is om de kloof te overbruggen tussen de geletterde wereld en sommige thuismilieus waar geen krant wordt gelezen, of waar lezen soms als een a-sociale bezigheid wordt gezien...''

Het gezin is vanzelfsprekend medebepalend voor het leesgedrag van mensen. Een recent onderzoek in de Bondsrepubliek heeft net weer het primaire belang aangetoond van het thuis omgaan met boeken.

Dat heeft ook de Stichting Lezen begrepen door tussen haar prioriteiten het gezin als leesbevorderend milieu te beschouwen. Verder staan op het lijstje het koördineren van de verschillende initiatieven en — zeer belangrijk in deze TV- kijkende wereld — het aansluiten bij televisieprogramma's, kortom het bevorderen van de aandacht voor lezen in de hele media. In dat verband kunnen wij verwijzen naar de recente *literaire boekengids voor scholieren*, een bijlage bij *Vrij Nederland* waarin een twintigtal ,,media-''Nederlanders (en de Vlaming Bart Peeters) hun favoriete boek voorstellen. Hun bijdragen hebben te maken met het tema *Opgroeien in de literatuur*, een tematiek die perfekt aansluit bij wat in de Nederlandse onderwijs- en boekenwereld leeft. Men kan in de boekengids ook uitgebreid lezen over de lotgevallen van schrijvers op school, want het brengen van auteurs naar de scholen, bibilioteken en andere kultuurvoorzieningen is ook een van de prioriteiten.

Beweren dat er in Vlaanderen niets gelijkaardigs gebeurt zou oneerlijk zijn, tal van leraren, bibliotekarissen en socio- kulturele verenigingen bij ons doen echt hun best en verdienen onze waardering maar van enige lijn is er weinig sprake. Bovendien is de vraag groot of deze bewonderenswaardige liefhebberij veel wezenlijks inhoudt voor de verre toekomst van het lezen.

Enige koördinatie zoals in Nederland is geboden, te veel initiatieven lopen verloren. En toch is er hoop. Het Vlaamse jeugdboek beleeft grote tijden en kan het bovenmoerdijkse overwicht aan, voor de basisschool werden initiatieven genomen om door middel van *lesbrieven* kinderen wegwijs te maken in boekenland. In steden en gemeenten worden de openbare biblioteken verder uitgebouwd. Toch blijven radio en televisie ons inziens beneden hun mogelijkheden, het boek is wel goed voor een programma maar niet voor een *evenement*.

Beangstigend blijft de evolutie die de poëzie uitgaat, in Vlaanderen zijn (haast) geen uitgevers van poezie meer, de aankooppolitiek door de overheid gaat meer en meer in de richting van de hele grote en reeds goedbedeelde dichters. Debutanten vinden geen onderdak, tenzij zij zich inkopen of bij sponsors aankloppen die dan weer enkel interesse hebben voor de namen die goed in de markt liggen. En ga zo maar door...

Bij dit alles rijst de vraag of de samenwerking met Nederland niet nog meer dient bevorderd, een grotere markt is toch steeds interessanter. Een uitstekend instrument daartoe is de *Taalunie* die, nu Vlaanderen snel naar een grotere zelfstandigheid evolueert, wellicht nog meer betekenis gaat krijgen. Dat daarbij de taalgenoten *buiten* Nederland en Vlaanderen niet mogen vergeten worden is een verlangen dat wij de lezers van dit weekblad niet hoeven voor te houden.

,,Deze landen zijn te klein om gedeeld te zijn.'' zei Willem van Oranje. Ook — en misschien vooral — wat de letteren betreft, voegen wij er aan toe.

Wij weten het allemaal wel, maar wat baten kaars en bril...

(m.v.l.)

Voordrachten

DE totale beschikbare ruimte van 12.000 m2 wordt volledig ingenomen door liefst 115 stands die zowat 50.000 titels eksposeren. Behalve vanzelfsprekend bijna alle uitgevers uit de Lage Landen zijn er ook een reeks specifieke hoekjes en heeft ook de BRT er haar tenten opgetrokken.

Verder zullen weer tientallen auteurs gedurende deze dertien dagen aanwezig zijn om de kopers van hun boek met een persoonlijke en handgeschreven opdracht te vleien.

Niet zelden interessant zijn de voordrachten met en over schrijvers die in de voordrachtzaal van het boekenbeurskompleks worden georganiseerd. Wij maakten uit dit rijke aanbod een eigenzinnige keuze.

▪ **1 november**
- om 14 uur: **Walter de Bock** over zijn boek *,,Wapens voor Iran''*.

▪ **2 november**
- om 11 uur: UIA-diensthoofd **J. Dumon**, historikus **W. Meyers**, e.a. spreken *,,Over erfelijkheid''* n.a.v. het boek *,,Alfred Rosenbergs mythe''*.

▪ **3 november**
- om 14 uur: **Paul Verhuyck** houdt een voordracht over de eerste kritische editie van de *Franse Uilenspiegel*.
- om 15.15 uur: **Phil Bosmans** presenteert a.d.h. van een audiovisuele montage zijn boek *,,God niet te geloven''*.

▪ **4 november**
- om 15.15 uur: **Jos Vandeloo** praat met **Jooris van Hulle** over zijn *,,beste verhalen''*.

▪ **5 november**
- om 15.15 uur: **Gaston Durnez** praat met **Vic de Donder** en **Nic Bal** over *,,Het soldatenleven in het Belgisch leger na '45''* en *,,De legendarische leiders van de socialistische strijd''*.

- om 16.30 uur: **Felice Damiano** wordt door **Luk Saffloer** onder handen genomen.

▪ **6 november**
- om 15.15 uur: **Jos Brink** wordt ondervraagd over zijn persoonlijke visie over kerk, kristendom en andere etische en sociale onderwerpen.

▪ **8 november**
- om 14 uur: **Francis Verdoodt** leest voor uit het boek *,,Sprookjes in het klein theater''*.

▪ **10 november**
- om 11 uur: **Roger Blondeau** spreekt over *,,De geuzen in de Westhoek. Het epicentrum van de Beeldenstorm''*.

- om 16.30 uur: **Jan van Rompaey** interviewt regisseur **Poppe**, scenarist **Geldhof** en auteur **Van Poucke** over *,,Klein Londen, klein Berlijn''*.

▪ **11 november**
- om 15.15 uur: **Frans Boenders** spreekt met **Max Wildiers** over *,,Kosmologie in de Westerse kultuur''* en met **Gerard Bodifee** over *,,Ruimte voor vrijheid''*.

▪ **12 november**

- om 11 uur: **Gaston Durnez**, **Willy Spillebeen** en **Jooris Van Hulle** spreken over *,,De Eerste Wereldoorlog in de literatuur''*.
- om 14 uur: **Fernand Huts** over *,,Antwerpen moet groter worden''* en dit n.a.v. de publikatie van het gelijknamige boek.

- om 15.15 uur: Professor **Ghijsbrecht** en journalist **Jef Coeck** worden door journalist **Piet de Baets** gekonfonteerd met het resultaat van hun in boekvorm verschenen dialogen.

- om 16.30 uur: De samenstellers van het boek *,,De Groote Magazijnen''* beantwoorden vragen van de aanwezigen.

▪ **13 november**

- om 10 uur: **Paul Jacobs** over *,,De Taalstrijd''*. Nadien volgt een rechtstreekse uitzending van het populaire radio-programma.

- om 16.30 uur: Huldiging van de 90-jarige **Gerard Walschap**.

Advertentie

BOEKENWEEK
BOEKENBEURS
1 t/m 13 november (10 tot 18 u.)
BOUWCENTRUM
Antwerpen

DUBBEL BOEKENWEEKGESCHENK:
• novelle "De eerste steen"
door MONIKA VAN PAEMEL
plus
• "BOEK IN VLAANDEREN '88-'89"
(350 pag. boekeninformatie)
GRATIS bij aankoop van 500 F boeken
(tijdens de "Boekenweek" in de erkende boekhandel).

een hart voor boeken

Vereniging ter bevordering van
het Vlaamse Boekwezen - Antwerpen

De Tiende Provincie van Luc Boudens

Uit het leven gegrepen

Het merkwaardigste debuut van 1988 is ongetwijfeld dat van de 28-jarige Luc Boudens, wiens eigenzinnig gevoel voor zwarte humor en speelse ironie reeds verrassend tot uitdrukking was gekomen in de scenario's voor Kurt van Eeghems omstreden TV-reeks Kurtoisie.

TOEN *Vrijdag Visdag* in april verscheen, had de aandachtige lezer in tijdschriften als *De Tweede Ronde, Diogenes, Deux ex Machina* en *De Brakke Hond* reeds kennis kunnen maken met Boudens' onnavolgbaar proza.

Vrijdag Visdag (WIJ van 20 oktober j.l.) werd meteen de lucht in geprezen, en Boudens werd naast Tom Lanoye en Herman Brusselmans bijgezet in het pantheon van de jonge goden van wat de nieuwe leesbaarheid heet te zijn. Moeiteloos haalde *Vrijdag Visdag* Humo's Boeken-Top-10. Met zijn tweede bundel verhalen, *De Tiende Provincie*, zal Luc Boudens zijn lezers allerminst ontgoochelen.

Gevarendriehoek

Ook in *De Tiende Provincie* ontpopt Luc Boudens zich als een genadeloze en scherpe waarnemer. De verhalen spelen in *,,de Belgische gevarendriehoek in West-Duitsland''*, de militaire kolonie die de auteur inderdaad verkend heeft: *,,Ik ben daar niet uit vrije wil naartoe getrokken. Ik ben geen zelfmoordennaars zelfmoordtype. Mijn vader is ambtenaar bij de militaire justitie en in 1973 werd ons gezin door de Belgische staat naar het gehucht Neheim-Hüsten gedeporteerd. Ach, ik zou er een boek over kunnen schrijven.''*

Een boek, inderdaad. Terwijl in *Vrijdag Visdag* gemengde berichten die — hoe gruwelijk ook — met enkele lijnen in de krant afgedaan worden, tot op zichzelf staande verhalen uitgewerkt worden door middel van scherp belichte close-ups, vormen de verhalen uit *De Tiende Provincie* een coherenter en breder geheel, net of de auteur met de verleiding vecht een heuse roman te schrijven. Dezelfde personages komen in meerdere verhalen voor, waardoor een boeiend netwerk van op elkaar inspelende verwijzingen ontstaat, en het hoofdpersonage werd overduidelijk autobiografisch geconcipieerd.

Luc Boudens: ...vernuftig, cynisch, onweerstaanbaar komisch... **(foto Renaud)**

Grimmig

Het saaie en tot in de puntjes hiërarchische geregelde garnizoenleven in de Belgische enclave, het kontakt met de plaatselijke bevolking in kroegen en fabriek, het Duitse verleden en de Belgische verveling, dat alles geeft aanleiding tot doorleefde en beklijvende taferelen die, opgenomen in een breder geheel, een haast sociologische dwarsdoorsnede vormen van elkaar rakende doch afzonderlijke werelden. Grimmige satire en cynische parodie worden ook hier gevoed door een scherp realistisch waarnemingsvermogen en een op effekten en pointes afgestemde verbeelding die zich ook vormelijk ontplooit. En ook hier loopt alles uiteraard uit de hand.

Met de vernuftige, cynische en onweerstaanbaar komische verhalen uit *De Tiende Provincie* heeft Luc Boudens (die alweer een nieuwe publikatie aankondigt voor het voorjaar 1989, dit keer een roman) opnieuw in de roos geschoten.

H.-F.J.

— De Tiende Provincie. Luc Boudens. Uitg. Dedalus, Antwerpen. 1988. 144 blz., 590 fr.

Lava van Mireille Cottenjé:

De relatie man-vrouw

Mireille Cottenjé (°1939) verraste in 1973 haar lezers met een sterke roman. Hierin komen de tema's uit haar vroegste werk uitvoerig terug: feminisme, vitalisme en individuele vrijheid.

DE auteur die tot 1960 in Belgisch-Kongo werkte, situeert haar roman in de oude Belgische kolonie tijdens de woelige dagen van de onafhankelijkheidsverklaring. Op de luchthaven staat An voor de keuze tussen het vliegtuig met bestemming het moederland en de helikopter die haar terugbrengt naar de plantage waar haar man koppig achtergebleven is. Aan Jacques, die op haar verliefd is, vertelt zij haar verhaal van geluk en ongeluk, liefde en onverschilligheid, vrijheid en onvrijheid.

Negers

Na Hans in een vluchtig moment in Vlaanderen te hebben ontmoet, onderbreekt ze haar studies en volgt hem naar Kongo. Een vrouw, vijf kinderen, een florissante plantage: Hans was gearriveerd. *,,Zijn persoonlijkheid is een bouwwerk van vaste stelregels, strakke overtuigingen, axioma's waar niet aan te tornen valt, zekerheden die hij nooit op losse schroeven laat komen''* (31). Tegenover hem een ontgoochelde vrouw die menselijke warmte verlangt: *,,Jij mag mij als vrouw niet neerhalen, en evenmin mag je de negers behandelen zoals je doet. De menselijke verhoudingen zijn niet meer te herleiden tot heersen en overheerst worden, gebruiken en gebruikt worden''* (30).

De uitbarsting volgt en als een woesteling, in woord en daad, gaat Hans tegen zijn vrouw te keer. Maandenlang wederkerig zwijgen is voor An onhoudbaar. Zij is rijp voor verzoening maar moet nog optornen tegen een stugge en door zijn opvoeding geremde Hans die zijn gevoelens en gedachten niet kan en niet wil delen. Na een onverwacht moment van tederheid denkt An het te hebben gehaald. Maar als blijkt dat Hans onherroepelijk aan de drank is en dat haar de moed ontbreekt om hem uit die zelfvernieling weg te praten, vlucht zij zelf in de schilderkunst. Daarin drukt ze onbewust haar simbiose met Hans uit. Het was Jacques die haar toen daarop gewezen had.

Urenlang heeft haar verhaal geduurd en toch wil ze nu terug naar Hans. Op de vraag van de ontgoochelde Jacques wat liefde voor haar betekent, antwoordt ze: *,,Kwetsbaar zijn in de ander... we blijven kwetsbaar in elkaar. In de negatieve zin, maar evenzeer in de positieve. Ja, Hans kan me nog steeds blij maken, nu ook nog steeds ontzettend vertederen''* (109). Jacques vliegt haar terug over naar de plantage waar de opstandelingen hun werk hebben gedaan...

Bevrijding

Cottenjé heeft in een aangrijpende roman de eenzame strijd voor bevrijding en het zoeken van de vrouw naar haar identiteit uitgeschreven. Moe van een liefde *,,die ontaard was in simbiose, verantwoordelijkheidsgevoel en schuldbesef''* (87), wacht zij tevergeefs op een bevrijdend woord van haar man. Toch blijkt zij niet autonoom genoeg om haar eigen weg te gaan en externe gebeurtenissen — de verwarring in de eerste dagen van de onafhankelijkheid — zullen in haar plaats het emancipatieproces op een beklemmende wijze bespoedigen: *,,De ramp bevrijdt haar zoals de lava, die St Pierre van Martinique wegveegde, een eenzame gevangene uit zijn onderaardse kerker gered heeft''* (94).

De zoektocht van de vrouw naar zelfontplooiing kadert in een bredere visie op menselijke autonomie. Religieuze gebruiken en instellingen worden op een aantal plaatsen in het werk, in een niet altijd relevante kontekst, afgeschreven.

De analyse van de relatie man-vrouw voert Cottenjé door op een sterk psychologiserende manier, nu eens met een fijne gevoeligheid, dan weer met een vitalistisch realisme. Die zakelijkheid sluit nauw aan bij haar estetica die de auteur belijdt in de figuur van An: *,,Laat een schrijver, een schilder ronduit zeggen wat hij op het hart heeft! Waarom al dat gegoochel met woorden, met abstrakte beelden waarvan je de zin moet zoeken!''* (92).

Struktureel vinden wij die zakelijkheid niet altijd terug. Heden en verleden trekken in golven aan de lezer voorbij. En Jacques, aan wie ze haar verhaal doet, is nu eens aanwezig als aangesprokene, dan weer als derde persoon in het verhaal. Die verwarring tekent wellicht de psichologische gesteltenis van de hoofdfiguur.

Potentiële nieuwe lezers houden er rekening mee dat Lava tot het vroeger werk van Cottenjé behoort.

l:p.

— Lava. Mireille Cottenjé. Roman. Uitg. Houtekiet. 1988 (1973 Nijgh en van Ditmar). 116 blz. 395 fr.

De val van de Stadswaag

No Future

Onder de toepasselijke en dubbelzinnige titel De val van de Stadswaag schreef de 23-jarige Marc Geudens een autobiografie. Of hoe je het van stakingleider op school over Punk tot drugdealer op de Antwerpse Stadswaag brengt.

MARC GEUDENS was eens de stuwende kracht achter de bij het Anti-Fascistisch Front en het Antwerps Jeugdwerkloosheidskomitee aanleunende *Punx in verzet*-beweging die een kortstondige bloei kende en zich onderscheidde door fikse straatrellen. Zijn autobiografie bevat alle levensechte clichés en ingrediënten die de modale burger verwacht: diefstal, abortus, landloperij, homofilie, verklikking, (uitgelokte) relletjes met de flikken, alkohol, druggebruik en -handel. En als bekroning van dit alles, de cel waarin hij dit uiteindelijk banaal verhaal schreef. Een stichtend verhaal, voorwaar.

Marc Geudens, getuigenisliteratuur. **(foto Renaud)**

Schraal

,,De droom is gebroken, de hoop vervlogen'' stelt Geudens vast. Wélke droom en wélke hoop, dat blijft echter, op z'n zachtst uitgedrukt, onduidelijk..

Wie verwacht enig inzicht te verwerven in de psychologie van de No Future-generatie, zal er bekaaid afkomen. Niet zonder enig zelfbehagen rekonstrueert Geudens zijn verleden. Hij doet dat uitvoerig en secuur, bespaart de lezer geen details. Vaak wekt hij de indruk het over iemand anders te hebben. Hier schuilt trouwens de onbetwistbare authenticiteit van dit geschrift, dat alleen als *document humain* kan boeien. Een schrale, smalle en oppervlakkige getuigenis over een dito generatie.

H.F.J.

— De val van de Stadswaag. Memoires van een punx Marc Geudens. Uitg. Nioba, Antwerpen, 1988, 159 blz., 450 fr.

een hart voor boeken

De eigenzinnige keuze van een ,,leesbeest''

Een Vlaamse lijst

Wie wekelijks De Standaard der Letteren doorbladert of op vrijdag grasduint in Le Monde des Livres staat versteld van wat in binnen- en buitenland jaarlijks op de boekenmarkt wordt gegooid. Elk boek zal wel zijn doelgroep bereiken. Maar niemand is in staat de totale boekenproduktie te overzien, zelfs niet binnen zijn eigen vakdomein. En wie probeert zo ruim mogelijk te lezen binnen zijn interessesfeer, moet ook al kiezen.

GEFILTERD door invloeden, musts, toevallige lektuur en bewuste keuzen, probeert men dan een boekjaar te overzien. Geen top tien, want te efemeer dat goede boeken hierin te vangen zijn. Geen buitenlandse publikaties, want te onoverzichtelijk om enig houvast te bieden. Gewoon een lijst van schrijvers van bij ons waarvan de lektuur mij tussen twee boekenbeurzen door heeft verblijd. Een Vlaamse lijst dus, en bovendien een eigenzinnige.

Hoogtepunt

Voor een literair hoogtepunt in de wereld van het Vlaamse proza zorgt Willy Spillebeen met zijn roman *Cortès of De Val* (Hadewijch, 1987). Het verhaal over de Spaanse veroveraar van Mexico en padre Juan de Ortega leest als een epos en funktioneert als een tragedie. Een hoogtepunt ook in het oeuvre van Spillebeen. Onder de auteurs die hun debuut maakten, heeft Patricia De Martelaere zich laten opmerken met haar *Nachtboek van een slapeloze* (De Clauwaert 1988). We stelden het boek voor in Wij van 21 juli j.l.

Poëzie

De poëtische oogst blijft eerder beperkt. Vlaamse uitgevers schuwen nog steeds het risiko. In Nederland verscheen *De binnenplaats* (De Bezige Bij 1987) van Eddy Van Vliet waarvoor de Antwerpenaar dit jaar de Prijs van de Vlaamse Poëziedagen werd toegekend. Daarnaast bekoorde me de lektuur van *Kleine sprong in onsterfelijkheid*, een bundel die Eric Derluyn reeds in 1984 op eigen pers bezorgde en die in 1987 door de Leuvense Schrijversaktie mét een Franse vertaling werd heruitgegeven.

Onder de literaire studies was de monografie van Rudolf Van De Perre over *Anton van Wilderode* (Davidsfonds 1988) een gebeurtenis (Wij van 30 juni j.l.). Een op veel punten vernieuwende studie die breekt met een aantal clichés waarin zelfs een ,,recensie'' in de SdL bleef steken.

Filosofisch

Intens leesgenot bezorgde me ook Jacques Claes met *Onderwijzen: het wonder wijzen* (DNB/Pelckmans 1987). Een entoesiast betoog dat de meest fundamentele bladzijden bevat die in de laatste jaren over het onderwijs werden geschreven (WIJ van 10 maart).

De kultuurfilosoof Max Wildiers heeft ons van beurs tot beurs verrast. Zijn *Afscheid van Los Alamos. Notities uit het nucleaire tijdvak* (DNB/Pelckmans 1987) — Wij van 24 december '87 — en *Het verborgen leven van de cultuur* (Kredietbank/Davidsfonds 1988) zijn parels van syntese en licht- en richtpunten voor al wie

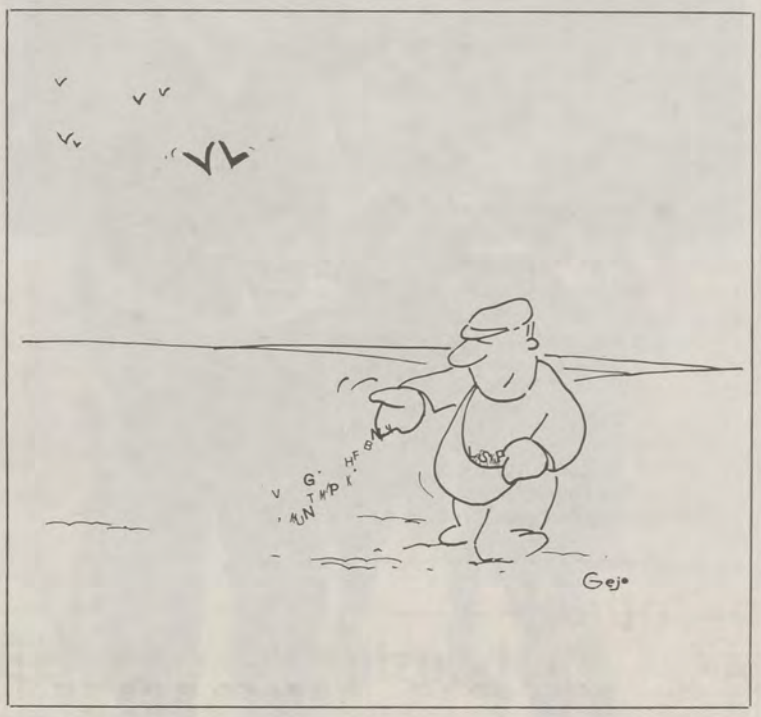

enig inzicht wil krijgen in de grote verschuiving die onze hedendaagse kultuur kenmerkt (WIJ van deze week).

Geloof

Binnen het rijke aanbod aan religieuze boeken is *Het geloof van een kardinaal. Gesprekken met Godfried Danneels* (DNB/Pelckmans 1988) niet direkt vernieuwend. Maar de openhartige en besliste manier waarop een kardinaal zijn geloofsbelijdenis verwoordt, werkt uitnodigend. Guido Van Hoof was zijn gesprekspartner (WIJ van deze week). Herman Servotte heeft met *Voorgangers in het geloof* (Patmos 1988) het geestelijk levensverhaal van vier grote gelovigen geëvoceerd (WIJ van 16 juni). Augustinus, Newman, de Chardin en Bonhoeffer zijn getuigen uit het verleden maar blijven voorgaan in het zoeken naar een persoonlijke geloofsbeleving.

In het domein van de beeldende kunsten is er een grote uitschieter: het reeds bekroonde boek van Geert Bekaert, *Landschap van Kerken* (Standaard/Davidsfonds 1987), een schitterend kijkboek en tegelijk een indringende kultuurhistorische studie over tien eeuwen kerkbouw in Vlaanderen.

Latijns

In deze eigenzinnige galerij is er nog een plaats voor mijn meest recent leesgenot als classicus, en daarmee komen we nog even terug naar de literatuur. Anton van Wilderode vertaalde vijftig gedichten van de Latijnse dichter Horatius onder de mooie titel *Liederen uit mijn Landhuis* (Davidsfonds 1988). Een sublieme ode aan Horatius.

Aan deze elf Vlamingen zou ik er graag nog een paar toevoegen. En dan is er het groeiend aantal vertalingen van buitenlandse literatoren, vooral de Italianen die in het kielzog van Umberto Eco worden ontdekt. En waar blijven ten onzent de wetenschappen, de hobbyboeken, de jeugd- en kinderboeken, de strips, de... ? Van die leesfrustraties geneest (Jeugd)Boekengids me.

l.p.

Advertentie

KB®

Beter met de bank van hier.

Hier leven en werken.
Hier groeien, opgroeien, bouwen aan de toekomst
omdat hier nog toekomst is.
Met een sterke bank die hier haar wortels heeft.
Met een grootbank die hier met u
van elk obstakel een nieuwe overwinning maakt.
Met de Kredietbank, de bank van hier.

Over flandriens

Van Fraeye en minder fraaie dingen...

In een tijdsbestek van enkele dagen verschenen er twee publikaties die zeer zeker de aandacht van wielerminnend Vlaanderen verdienen. Enerzijds is er ,,Een vergeten Belg, Odiel De Fraeye'', het levensverhaal van onze allereerste Tourwinnaar. Anderzijds, ,,Niet van horen zeggen'', het recht op antwoord van tweevoudig wereldkampioen Freddy Maertens.

EEN paar jaar geleden hadden wij de kans om *Het rijke vlaamsche wielerleven* (1943, Snoeck-Ducaju) van Karel Van Wijnendaele op te kopen voor een prikje van 250 fr. Intussen hebben wij reeds heel wat plezier beleefd aan dit standaardwerk van de vooroorlogse wielersport. Zo onder meer hebben wij verschillende keren het hoofstuk ,,Odiel Defraeye en het wonderjaar 1912'' herlezen (bz. 81 e.v., K. Van Wijnendaele). Maar thans is er het boek over *Odiel De Fraeye* (1888-1965): een vergeten Belg.

Flandrien

Het levensverhaal werd keurig uitgekiend en Odiel De Fraeye, — in 1912 onze allereerste Vlaamse Tourwinnaar — , wordt er werkelijk goed geportretteerd. Toch stoort de titel: ,,Een vergeten Belg''. De Fraeye was een Flandrien. ,,Het levensverhaal van België's eerste Tourwinnaar'' (zo luidt de ondertitel alweer heel Belgisch) doet mij trouwens denken aan veel van zijn generatiegenoten die een paar jaar na die eerste historische overwinning in de Ronde van Frankrijk naar het front trokken om er hun bloed te geven alvorens hun recht te krijgen. Ook deze jongens werden herinnerd aan de Slag der Gulden Sporen (cfr. de oproep van Koning Albert), zij weerden zich en wisten vier jaar lang een wereldmacht tegen te houden... en luisterden onderwijl naar Franse bevelen.

Verkeerd geboren

Akkoord, wij willen niets afdoen van het feit dat auteur *Herman Laitem* hier een memorabel werk heeft afgeleverd. Het geheel is stevig gedokumenteerd, rijkelijk geïllustreerd en zeer vlot geschreven. Echt een uiterst genietbaar boek waar weinig tegen in te brengen is. Laitem mag overigens voor ons part de ingeslagen richting verder ingaan want wat hij schrijft getuigt van een hoge joernalistieke waarde en een latente literaire kwaliteit. Evenwel verschaalt het beeld van de flandrien De Fraeye. Anekdotisch is de opmerking van Henri Desgrange: *,,In feite was Defraeye geen echte Belg maar één van de onzen. Hij koos wel de juiste geboortedag: helaas niet de juiste plaats.''* (blz. 9). De Fraeye werd inderdaad geboren op 14 juli, Franse nationale feestdag. Dat hij niet de juiste plaats koos doet mij denken aan de woorden van een Vlaamse vriend die ons te vroeg ontviel: *,,Als Vlaming geboren worden is geen zonde, 't is een ongeluk.''*

Parijs 1912: de flandrien Odiel Defraeye wint de Ronde. Hij won dat jaar 3 ritten.

Al bij al een zeer genietbaar werk, volks en fleurig opgevat en ongetwijfeld zeer waarheidsgetrouw. De auteur kon tenslotte ook zeer eksklusieve bronnen aanboren. Dit boek doet een stuk wielerlegende herleven en het komt zeker op zijn tijd. De (sport)-historische waarde is zeer hoog. Toch vertoont het boek, — zekerlijk ongewild — een schoonheidsfoutje: *,,De schoonvader van Eddy Merckx, Jerome Acou kwam ook geregeld over de ,,zulle''. Indien Jerome ooit had geweten dat hij Eddy als schoonzoon zou krijgen, hij zou zot geworden zijn. Hij was al zo fanatiek voor zijn Lucien...''* (blz. 75). Het is duidelijk dat Jerome Acou niet de schoonvader van Eddy Merckx is dan wel zijn zoon Lucien Acou. Waarschijnlijk wordt dus de vader van Eddy's schoonvader bedoeld.

Dit klein euvel doet evenwel niets af van de intrinsieke waarde van het werk van Herman Laitem. Dit is een boek dat in de biblioteek van ieder rechtgeaarde wielerminnaar thuishoort.

Freddy Maertens

Was Odiel De Fraeye onze eerste Tourwinnaar dan was *Freddy Maertens* in de post-Merckxiaanse dagen onze hoop op een nieuwe Tourwinnaar. Hoe onwaarschijnlijk dit ook moge klinken, het palmares van Freddy Maertens hield een mogelijke Tourzege in (tenslotte hebben ook Janssen, Aimar, Walkowiak en andere Pingeons de Tour gewonnen!). Freddy — tweevoudig wereldkampioen (1976 — 1981) — was in zijn topjaar '76 reeds 8ste geworden in de Tour. In '77 won hij de Vuelta, demonstreerde zijn overwicht met 13 ritzeges, zette ook de Giro op dezelfde wijze naar zijn hand (en zou die Giro wellicht ook gewonnen hebben zonder de fatale val in Mugello), en moest eigenlijk de eerste renner worden die de ,,triple'' vervolledigde.

Bom

Over Freddy Maertens werd veel verteld en nog meer geroddeld. Zijn boek, ,,Niet van horen zeggen'' is dan ook zowat een recht op antwoord. Freddy verdient dit tenvolle. Hij is een der laatste flandriens. Zijn palmares werd de jongste jaren niet meer geëvenaard. Iedereen kent het verhaal. Een jonge, beloftevolle renner die tussen 1974 en 1977 gerust naast pakweg een *Francesco Moser* mocht fietsen, dan plots een spektakulaire terugval kende maar in 1981 een ongeziene come-back bewerkstelligde: vijf ritten plus groene trui in de Tour, wereldtrui er bovenop. Maertens is (net zoals De Fraeye) een volksjongen, een eerlijke vechter die met voor- en tegenstanders had af te rekenen (men is zelden sant in eigen land). Zijn levensverhaal is dan ook een beetje een ,,schelmenroman''. Maar het boek komt ook op zijn tijd en op zijn plaats. De eerlijkheid van Freddy Maertens moet de ogen openen van veel jonge atleten. De tweevoudige wereldkampioen waarschuwt voor de *mafia* waarin men als jonge wielrenner terecht komt. Zijn boek houdt onthullingen in en wordt dan ook in zekere milieus als ,,nestbevuiling'' bestempeld. Toch loont het de moeite dat sportminnend Vlaanderen dit dokument leest. Meer nog dan ooit de verklaringen van oud-Tourwinnaar Bernard Thevenet houdt dit een tijdbom in.

Zo blijkt dat er in nogal wat wedstrijden geld ,,onder de guidon'' wordt geschoven (blz. 45). En dat niet alleen in een doordeweekse kermiskoers maar ook tijdens de wereldkampioenschappen. Zo citeert Maertens het WK 1976, in het Italiaanse *Ostuni*, waar Francesco Moser de titel trachtte te kopen: *,,Toen gooide hij het over een andere boeg en bood me ruim 10 miljoen in Belgische munt aan als ik hem voor eigen volk zou laten winnen. Ik weigerde.''* (blz. 93). Al het explosief materiaal uit dit boek op een rijtje zetten is een onbegonnen zaak: de dopingsproblematiek, *,,de Belgsiche Wielrijdersbond, die achterbaks gedoe nooit geschuwd heeft.''* (blz. 60), de drinkbus op het WK in Montreal, de overeenkomst met Roger De Vlaeminck in 1977, de baxter van Goodwood, de vroegtijdige overlijdens van Marc Demeyer, Ludo Van der Linden, Louis Verreydt, enz... Soms heeft men de indruk dat de auteur zich hier op zeer glad ijs begeeft. Geen wonder dan ook dat er heel wat reakties loskomen en het is de vraag wat dat nog allemaal zal geven als deze ,,schelmenroman'' straks in het Frans en in het Italiaans wordt vertaald.

Eerlijk

,,Niet van horen zeggen'' komt evenwel toch over als een eerlijke biecht van een gewone volksjongen. De critici pinnen zich uiteraard vast op de meest spektakulaire verklaringen van Freddy Maertens, maar toch steken er andere, mooie dingen in het boek. Zo bv. de definitie van een tijdrit: *,,Het is een beetje te vergelijken met de plaats die de poëzie in de literatuur inneemt.''* (blz. 50). *,,Tijdritten: de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste prestatie.''* (blz. 51).

Zeer ontroerend zijn ook de hoofdstukken waarin Freddy Maertens beschrijft hoe hij vernam dat zijn boezemvriend Jempi Monseré was verongelukt. Of meer nog: de dag dat Giovanni Monseré eveneens verongelukte... Elders beschrijft Maertens zijn belastingsperikelen, de vele keren dat hij werd bedrogen door zijn ,,vrienden''. Het mooiste uit dit boek is tenslotte de hoop en de wil die Freddy met zich meedraagt. *,,Ik weet wat we samen hebben meegemaakt en ik droom dat op een dag al onze financiële problemen opgelost zullen zijn. Overmorgen misschien.*

Heet dat dan bijna gelukkig zijn?'' (blz. 201).

,,Niet van horen zeggen'' is een prachtig boek, helaas misschien te overhaast neergeschreven (er werd pas in januari 1988 een begin gemaakt met dit werk), maar toch een eerlijke biecht en bekentenis.

Lieven Demedts

— Odiel De Fraeye, een vergeten Belg. Herman Laitem. Uitg. NV Roularta, Roeselare. 96 blz., geïll., 350 fr.

— Niet van horen zeggen. Freddy Maertens. Standaard Uitgeverij, Antwerpen. 208 blz., geïll., 495 fr.

Advertentie

ODIEL DE FRAEYE

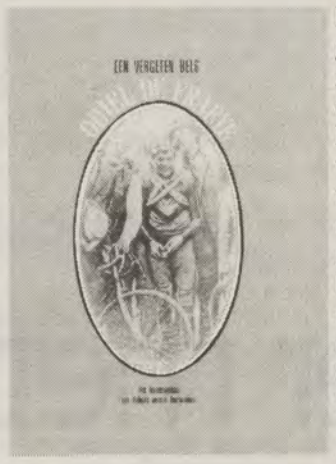

Het levensverhaal van België's eerste Tourwinnaar, die zich als arme volksjongen opwerkte tot een nationale held, het land op de rand van de roes bracht, jaren later de pedalen verloor, en door een andere roes tot een schim van zichzelf werd herleid. Hij stierf vereenzaamd omdat hij geen vrede kon nemen met de betrekkelijkheid der dingen.
96 blz., groot formaat 27,5 × 20 cm, talrijke illustraties, 350 fr.

U kunt dit boek bestellen door onderstaande bon ingevuld terug te sturen naar De Weekbode, Boekenservice, Meiboomlaan 33, 8800 Roeselare.

BESTELBON

Ondergetekende: _____

Straat: _____

Postnr.: _____ Gemeente: _____

Bestelt hierbij het boek „ Odiel De Fraeye "
☐ en stort vandaag 350 fr. op rekeningnr. 385-0010637-30 van De Weekbode, Boekenservice, Meiboomlaan 33, 8800 Roeselare
☐ en stuurt hierbij een gekruiste cheque van 350 fr.
(gewenste vorm van betaling aanduiden aub)

Handtekening:

Er is nog leven na de bom!

Blondekoning

In Het Zesde Zegel, de debuutroman van Henri van Daele (°1946) waarvoor hem in 1983 de Emiel Vlieberghprijs werd toegekend, werden de hallucinante gevolgen van een allesvernietigende nukleaire ramp beschreven. Alleen een handvol mensen overleven, waaronder de Jongen en het Meisje die de hoop op nieuw leven wekken.

WAAR *Het zesde zegel* eindigt, begint *Blondekoning*. Na de dood van het Meisje trekt de Jongen met het Kind en het Paard naar het zuiden. Tijdens een verblijf van drie jaren leert hij er het elementair leven opnieuw aan: broodbakken, zaaien, pottenbakken... Langs troosteloze en verlaten spookdorpen keert hij terug naar zijn vroeger land. Hij ontmoet er een herdersmeisje dat bij hem intrekt en hem een tweede kind zal schenken. Bij de geboorte van Twee heet het Kind voortaan Blond. Samen herwinnen zij de harmonie met de natuur die zich door hun arbeid plaatselijk langzaam herstelt.

De Grote Ramp

Daarin worden ze gesteund door Tan, een priester-figuur, drager van wijsheid en kennis. Achter een wal van onvruchtbare rond groeit hun hoeve uit tot een nieuwe kern van leven waarbij zich andere mensen van vóór de schreeuw komen aansluiten. Maar er is ook de bedreiging van mensen uit *,,het land dat niets had geleerd''*, omdat het van de schreeuw was gespaard gebleven. Als dieven en moordenaars trekken ze door het besmette land maar worden door de mensen die de schreeuw dragen, teruggestuurd ,,om te zeggen wie ze zijn en wat ze willen'' (193). Negentien jaar oud bezoekt Blond zelf het land waar de schreeuw niet overheen was geweest. Daar komt hij tot inzicht en vindt een verklaring voor de schreeuw in *,,de leugen van de leegte, waarin dingen werden ontkend die hij achter de wal had geleerd''* (212). Als een *koning* over een land dat voor hem bestemd is, komt *Blond* met die wijsheid terug. Over het land van de schreeuw luidt hij de klok die de mensen bewust maakt en hoopvol stemt.

Als in de beste epische traditie wordt ,,Blondekoning'' aangeboden als een vereenvoudigde bewerking van ,,Het Boek van Jodocus'' dat zelf het resultaat was van een driehonderd winters lange mondelinge overlevering sinds De Grote Ramp. De bewerking bevat ook de onverkorte versie van De negen Liederen over het Eerste Paard, toegeschreven aan Twijghout de Zanger. Deze wondere gegevens verklaren de even wondere struktuur: gevat tussen de negen poëtische liederen, waarin het Eerste Paard centraal staat, geven de acht hoofdstukken een levenschets van Blondekoning. De evolutie van het Kind tot koning wordt dan in de liederen geduid.

Doorheen de liederen en de verhalende hoofdstukken wordt de tematiek duidelijk ontwikkeld, ook al baadt alles in een zekere vaagheid die m.i. precies de aantrekkelijkheid van het boek uitmaakt en illustratief is voor het aarzelend zoeken naar een nieuw houvast. De mensen die de schreeuw dragen, pogen een verklaring te vinden voor de schreeuw en staan voor de grote uitdaging hun wereld opnieuw bewoonbaar te maken zonder te vervallen in de vroegere fouten van hoogmoedig weten. *,,Vlak voor de schreeuw, waren er te veel antwoorden. Er was nog zo weinig te vragen waarop geen antwoord kwam... Er moeten dingen onzegbaar blijven. En sommige antwoorden moeten niet aan iedereen gegeven worden''* zegt de wijze Tan (101-102). En in zijn voorwoord verklaart de uitgever (de auteur) dat nader: *,,...omdat Antwoorden op de Vragen alleen de Meester toekomt''* (5). Tegenover de hoogmoed door kennis staat de deemoed van hen die erfdragers zijn van de schreeuw en tegelijk koningen over zichzelf. *,,Dat wij dat weten en niet uit het oog verliezen, behoedt ons voor groter onheil en voor het dwaze verlangen te willen zeggen wat onzegbaar is''* (217). Dat is de boodschap voor de Prometheïsche mens van de twintigste eeuw die, in zijn drang om de grenzen van kennis en beheersing steeds te verleggen, uiteindelijk een bedreiging vormt voor zichzelf.

Bijbels

Taal en stijl van het boek onderlijnen op een markante wijze de gedachten. Sterk simbolisch geladen en in een haast bijbelse sfeer roept de eenvoudige en direkte schrijftrant iets op van de prilheid van het jonge leven dat, na de desastreuze kompleksiteit van de oude wereld, langzaam terug op gang komt. Precies dat aspekt maakt het boek ook toegankelijk voor een jong lezerspubliek dat zich bovendien zal aangesproken voelen door de hoopvolle visie van het werk.

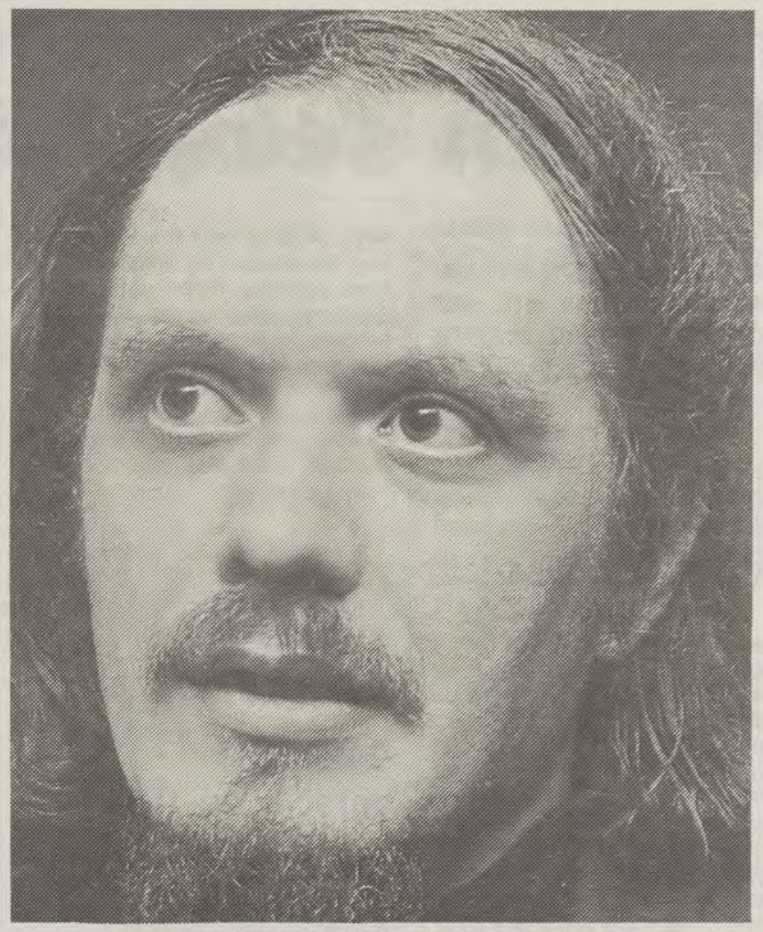

Henri van Daele: Leef niet vlugger dan de rivier...

,,De hoogmoed van de mensen werd vuur.
En zij die het vuur bewaken moesten,
ze waanden zich god,
ze waanden zich wijzer dan de aarde,
die veel ouder is dan de mensen.
Het vuur werd schreeuw
en de schreeuw ging over de aarde,
en velen hadden geen tijd om zelfs maar bang te zijn.'' (137)

Henri van Daele

een hart voor boeken

Want tegenover alle vormen van doemdenken plaatst Henri van Daele de uitnodiging om alles terug op een zuivere manier aan te pakken. *,,Zorg dus voor het molenwerk en trim de paarden. Leef niet vlugger dan de rivier die bedachtzaam naar zee loopt en neem de tijd voor de meidoorn. Wees ademloos als de tarwebries en stook omzichtig het hout, traag gegroeid in vele seizoenen. Deemoed volgt daaruit. En wie daarna nog wil gaan over het land als het geluid van een klok, hij luide. En hij zal erkend worden als de nederigste van alle koningen.''* (4 en 218).

Een lezenswaardig en hoopvol boek!

l.p.

— Blondekoning. Henri van Daele. Roman. Uitg. Davidsfonds, Leuven, 1987. 229 blz., 595 fr.

Een van de duizenden

Een Vlaming in Penkun

Deze roman verhaalt de tragische levensgeschiedenis van een jongen en een meisje uit Vlaanderen, vóór, tijdens en na de tweede wereldoorlog.

BEIDE jonge mensen, jeugdige idealisten, eerst als leden van het AVNJ (Algemeen Vlaams Nationaal Jeugdverbond), later in de NSJV (Nationaal Socialistische Jeugd Vlaanderen), deelden lief en leed.

Tijdens de oorlogsjaren bleef het meisje bij de DMS (Dietse Meisjesscharen), hij verliet Vlaanderen en studeerde verder bij het Langemarck Studium, om later zich te melden als vrijwilliger bij de ,,Sturmbrigade Langemarck''.

Hij sneuvelde eind april 1945 bij Penkun.

Hun families ondergingen in september 1944 de gruwel van de repressie. Het meisje kon op aanraden van familie en vrienden voorlopig de heksenjacht ontspringen door naar Duitsland te vluchten. Na mei 1945 werd ook het meisje in eigen land gekonfronteerd met de mensonwaardige en wederrechtelijke uitlatingen en bestraffingen. En toch kwamde zon af en toe kijken aan het firmament.

Deze roman is de weergave van duizenden gevallen uit deze benarde tijd.

(meegedeeld)

— Penkun — Vlaanderen en het Oostfront — Oorlogsroman. Pol Segers. Uitg. Etnika. 447 blz., geïll. met foto's. Luxe uitgave. Genaaid gebonden. 750 fr.

Advertentie

UITGEVERIJ „ETNIKA" vzw

PRESENTEERT:

Nieuwe opzienbarende vierdelige boekenreeks

NEDERLANDSE VRIJWILLIGERS IN EUROPESE KRIJGSDIENST

1940-1945

door Jan Vincx en Viktor Schotanius

Deel 1 — 34. Grenadier Divisie „LANDSTORM NEDERLAND44
— Prijs: Bfr. 850

Deel 2 — VRIJWILLIGERS LEGIOEN „NEDERLAND"
— Officiële prijs: Bfr. 1.100

Deel 3 — Fr. Pz. Gren. Brigade „Nederland"
— 23e Pz. Grend. Divisie „Nederland
Inhoud: 700 bladzijden druk — 200 foto's en kaarten.
Luxe uitgave — Beperkte oplage — Levering september 1988.
— Officiële prijs: Bfr. 1.400.
— Bij voorintekening tot 31 oktober 1989: Bfr. 1.150

Deel 4 — 5e Pz. Divisie „Wiking" met andere formaties waarin vele Nederlandsers dienden.
In voorbereiding. Verschijnt einde 1989.

Nota: gebruikmakend van officiële binnenlanse en buitenlandse archieven worden UITSLUITENDE militaire aspekten van deze formaties belicht.

EERST STORTEN DAN ONTVANGT U HET BOEK!

Reeds uit voorraad leverbaar: Bfr.

— Ned. Vrijwilligers in Europese krijgsdienst	
Deel 1 „Landstorm Nederland"	850
Deel 2 „Vrijwlligers Legion Nederland"	1.100
— Wee de overwonnenen	650
— Penkun — Oostfrontroman	750
— Huldeboek 1940-1949	750
Verzendkosten buitenland	150

Administratie en beheer:
Koen De Prijcker, Rob. Verbelenstraat 6, 2670 PUURS-B
Tel. 03/889.09.48 of 014/22.17.09

Bankrekening: Nr. 930-0020636-39 — Postrekening (Giro) Nr. 000-0430363-71 voor ETNIKA vzw. Antwerpen — B.
Te verkrijgen in de boekhandel.

Advertentie

Literatuur van wereldformaat: het ideale geschenk!

Felix Timmermans' beste prozawerken in 12 prachtige gebonden delen met jleen 13de deel - *Het wonder van de eenvoud* - van Professor August Keersmaekers **gratis!!** voor ieder die tijdig op deze prachtige en wellicht laatste grote uitgave van Timmermans intekent voor 6.990 BEF.

Reeds verschenen

Pallieter (625 BEF)

Het Kindeken Jezus in Vlaanderen (695 BEF)

Een uitgave van Davidsfonds/Leuven
Distributie bvba Agora - Sint-Niklaas
Verkrijgbaar bij uw boekhandel

Masters en Johnson

Over liefde en seks

Uitgever De Kern uit Baarn voorzag deze turf van haast 500 blz. van de absolute vermelding ,,het standaardwerk''. Een boekwerk dus, dat een duurzame waarde heeft, waaraan blijvend gezag toegekend zal worden.

TWINTIG jaar geleden namen *Masters en Johnson* hun plaats op de Nederlandse boekenmarkt op 'n opmerkelijke wijze in. Hun bijdrage over de seksuele beleving behoorde onmiddellijk tot de verplichte lektuur. Terzake was er in ons landschap geen overdaad aan ernstig materiaal. Het werk kreeg soms een waarschuwende voetnoot mee: seksuele beleving is niet enkel en zelfs niet voornamelijk een kwestie van technieken. Het is ook de stelling van Masters en Johnson. In hun nieuwkomer stellen ze het uitdrukkelijk. ,,*Goede seks begint als je je kleren nog aan hebt*''... ,,*put uit gevoelens, stemmingen, verlangens en opvattingen... die in belangrijke mate bijdragen tot de kwaliteit van de gedeelde ervaring*''.

Hoewel kennis van zaken en mogelijkheden helpt, gaat het vooral om verbale en niet-verbale kommunikatie, die kultuur en spontanëiteit vereist.

Algemeen overzicht

Wat de leek opgediend krijgt, is gelukkig geen standaardwerk in hogervermelde betekenis, wel een vlot en beknopt overzicht van een hoog aantal facetten, kansen en risiko's inzake seksueel gedrag en seksuele beleving doorheen de leeftijdsontwikkeling. De goed gevulde inhoudstafel en het verwijzingsregister tonen hoeveel psychische, fysiologische, medische, sociale en morele gegevens moeiteloos samenvloeien in een aktuele Westerse synthese.

De amerikaanse uitgangssituatie is daarbij duidelijk herkenbaar. Het is geen echt bezwaar. De VSA zijn geen andere planeet. Je leeft mee met de angst van de auteurs bij volgende cijfers: jaarlijks meer dan dertig duizend zwangerschappen bij meisjes die geen vijftien zijn; elke halve minuut één zwangere adolescent; vier op de tien meisjes die nu veertien zijn, in hun tienerjaren nog zwanger... met alle psychische, medische en ekonomische gevolgen.

Het leidt tot de vraag naar vroegtijdige seksuele voorlichting: krampvrij thuis; in alle lessen natuurlijk ingekaderd vanaf de basisschool. In de VSA 'n keuze in een verhit debat tussen modernen en fundamentalisten.

Geslachtsverschillen

Traditioneel werden geslachtsverschillen duidelijk in de verf gezet, waarbij overeenkomstig de moederrol en de mannentaak pasten. Na de fase van de existentiële filosofie, die deze verschillen met de verwijzing naar de persoonlijke verantwoordelijkheid en naar konkrete emancipatiekansen voor vrouwen en mannen sterk relativeerde, zoniet loochende, lijken die verschillen in een milde vorm terug van weggeweest. De auteurs gaan daarbij niet uit van psychoanalytische beschouwingen. Deze worden hier onderschat. In de hoop interpretatiemoeilijkheden uit de weg te gaan (?), houden ze het bij gegevens uit *op de hersens gebaseerd onderzoek*. Vrouwen reageren gevoeliger op het punt van smaak, gehoor en tastzin. Ze beschikken over 'n betere koördinatie en groter manuele vaardigheid. Ook in de sociaal-zorgende gezindheid overtroeven ze de man. De profilering wordt erg voorzichtig aangebracht, wachtend op nieuwe resultaten.

Toekomst van de seksualiteit

Voorbij is het ,,seksuele gedol'' van de jaren zeventig. Het schrijvende trio besluit dit boek met een akte van geloof in de langdurige relatie. Het sociaal klimaat groeit verder in een richting, die echte interpersoonlijke dimensie en intimiteit hoger aanslaat dan eenzame één-nachtervaringen. Niet de AIDS-angst bepaalt die evolutie. Evenmin is de stellingname een pleidooi voor het huwelijk, of een miskenning van de golf van echtscheidingen.

De epiloog eindigt met de benadrukking van de betekenis van de biotechnologie en van het belang van echte seksuele voorlichting.

'n Slotbalans bij de situering van deze gids? De beknoptheid van een aantal deeltjes valt te betreuren. De morele evaluaties missen penatratievermogen. Wie zulk leesvoer meer moet doornemen, zal weinig nieuws lezen. Het staat hier dan wel samen.

De pluspunten wegen zwaarder door. Na de bekende en nog steeds bruikbare Gezinsencyclopedie in acht delen, reeds meer dan tien jaar in de biblioteek, was het wel stil geworden. Jongvolwassenen en ouderen krijgen met dit geaktualiseerde algemeen overzicht 'n leemte opgevuld. Erg leesbaar, vaak voorzichtig geformuleerd, praktisch gericht en rustig haakt het driemanschap de verschillende disciplines aan mekaar. Daarbij is de tendens humanitair, verdraagzaam en emancipatiegezind. Bij al dit leuks toch één prikje: 'n uitgever die de pretentie heeft prijzige ,,standaardwerken'' uit te geven zou voor 'n minder saaie bladspiegel kunnen zorgen. Het oog verdient ook wat. 'n Mannelijke oprisping?

M.J.L. Cels

— Over Liefde en Seks. Masters en Johnson. Uitg. De Kern, Baarn, 1988. 483 blz., 1.395 fr.

Over seksualiteit, samenlevingsvormen en rolpatronen

Vaak met veel lef hebben kreatieve theoretici de voorbije decennia hun gedachten over seksualiteit en gezinsvorm uitgegeven. Tot in de eerste helft van de jaren tachtig vond een sociaal bevrijdingsdenken de weg naar het publiek. Het stond min of meer haaks op de brede maatschappij en haar instituten: het open huwelijk, de woonkoöperatieven en dergelijke.

WAAR niet te wild gedacht werd, lag er 'n stevige brug naar meetbare mogelijkheden en levende alternatieven. Ook de dialoog met de pioniersgeneratie van psychoanalyse, marxisme, konstruktief anarchisme en kommunautair personalisme zinderde nog sterk na (1).

Feminisme

Vandaag lijkt die stroming wel even verstild. De feministische beweging heeft het pleit op het waarheidsniveau gewonnen. Ze blijft in het hoogtechnologische Westen potentieel de enige beweging die beelden van maatschappelijke bevrijding — niet van maatschappelijke macht — , verder draagt en gestalte geven kan. Ze kan daarbij gebruik maken van het verworven waarheidsstatuut. De andere sociale bewegingen leveren inmiddels vaak achterhoedegevechten (sindikalisme) of verglijden gaandeweg meer in de argumentenoorlog (de groene pleitbezorgers). Het is geen uitspraak over de mogelijke inbreng.

In dit sociaal klimaat verwondert het niet, dat vooral twee soorten publikaties op de leestafel belanden: enerzijds overzichtswerken omtrent seksualiteit, gezin en maatschappij; anderzijds in-vraagstellingen binnen het feminisme, of erdoor veroorzaakt. Hieruit blijkt de verantwoordelijkheid ten opzichte van de niet meer van buitenuit gekontesteerde ideeën, en de ontwikkeling ervan. We voegen er de gebruikelijke boeken over relatiestoornis en relatieontbinding aan toe, samen met enkele bijdragen over seksualiteit en samenleving bij bejaarde mensen. Het is onze werkelijkheid.

Tot de feministische echo's behoren recente werken als ,,*Huisvrouw: een beroep met risiko's*'' (uitg. Acco, 1988), naar aanleiding van de stress en de depressies bij thuiswerkende vrouwen, die door veel feministen met 'n scheef oog bekeken worden, ,,*We lijken wel gek!*'' (M. Fitoussi, 1988), over de herschikking van de rolpatronen, 'n adieu aan de supervrouw die overal schitteren moest, ,,*De nieuwe jaloezie*'' (E. Borneman, 1987) van mannen die moeite krijgen met vrouwen die ook sensueel geëmancipeerd zijn. Met heimwee denken we echter aan de psycho-analytische verkenning van ,,*Vrouw en beroep in de westerse samenleving*'' (I. Goldman, 1986), 'n kritisch-opbouwend stuk voor een realistische bevrijding en voor een realistische argumentatie ten voordele van konkrete vrouwen (en hun partners).

Bij de overzichtswerken treffen twee titels ons. R. Lesthaeghe en W. Dumon (red.) bezorgen ons in ,,*Generaties en Gezinnen*'' (1987), 'n balans van de Vlaamse situatie inzake een kwarteeuw verschuivingen van generatieverhoudingen, gezinsvorming (zowel begin als einde), en onderzoeksmetodiek. Het verhaal van Masters en Johnson ,,*Over liefde en seks*'' wordt opnieuw onder de loep genomen.

(1) M. Cels, Gezin en maatschappij in Romdom Gezin, 1987, blz. 65-77.

Advertentie

DEZE WEEK IN
knack
50 BLADZIJDEN EXTRA
BOEKENBIJLAGE

- Exclusieve enquête: hoeveel boeken lezen de Vlamingen?
- Gerard Walschap: een kritische herlezing van een integer œuvre.
- Leonard Nolens: gesprek met een gewaardeerd dichter.
- Waarom schreef Richard Minne zo weinig?
- Ellis Peters: portret van een bescheiden detective-schrijfster.
- Guido van Heulendonk, Tom Lanoye, V.S. Naipaul, Marcel van Maele, Anthony Trollope en nog meer over schrijvers, boeken en lezen.

MIS DIT NUMMER NIET
Haal vlug Knack bij uw dagbladhandelaar

een hart voor boeken

Twee merkwaardige uitgaven

Voeren, minder apart dan gedacht

Iedere televisiekijkende Vlaming weet stilaan dat Voeren bestaat, min of meer waar het ligt en dat er daar iets aan de hand is tussen Vlamingen en Walen.

VOOR hen maar ook voor die welke er veel meer over weten heeft de VTB een boekje uitgegeven. Het is een topprestatie. Dat eenzelfde persoon er in slaagt, inzicht te verschaffen in bodemgesteldheid, plantengroei, bestaansmiddelen, volksleven, geschiedenis en politiek, is een bravourestukje. Het geringe aantal bladzijden waarop dit tot stand komt maakt de prestatie des te merkwaardiger.

Bovendien is alles in een zeer vlotte bevattelijke stijl gesteld. En dan hebben we het nog niet gehad over de fotografische pareltjes die in een verrukkelijke opmaak de tekst nog beter doen uitkomen.

Voor de toerist is dit een zeer bruikbare handleiding, voor de gewone lezer een verleidelijke kennismaking. Dit is blijkbaar mogelijk zonder het hete hangijzer te ontwijken dat de Voerkwestie sedert 1962 geworden is.

Waarin Overmaas apart is

De hoofdindruk die de lezing van dit mooie boekje nalaat is wel dat de Voer een heel aparte streek is, zeer verschillend van het nederlandstalige België, dat wij tegenwoordig Vlaanderen noemen.

Aardrijkskundig heeft de Voerstreek niets gemeens met Haspengouw of Kempen, laat staan met Waasland of Westhoek. Het is gewoon een deeltje van het Zuidlimburgse heuvelland dat wat verder overloopt in de hoogvlakte van Herve.

Geschiedkundig heeft het sedert 1648 nog weinig voeling meer met het Dietse gedeelte van de Spaanse, later de Oostenrijkse Nederlanden. Het prinsbisdom Luik scheidt het dan al van de limburgssprekenden ten westen van de Maas. Met België wordt het niet beter. De Voer wordt een vergeten uithoek van de Waalse provincie Luik en maakt niets mee van de politiek-kulturele ommezwaai die de Vlaamse beweging België zal doen nemen. Het weinige dat ze daar weten van de Blauwvoeterie, het aktivisme, de frontbeweging en het VNV, komt hen ter ore langs de vijandige monden van Luikenaars en franskiljons.

Taalkundig bevindt het hele land van Overmaas zich in een extreme toestand. Nergens in België bestaat zo'n verwarrende grenssituatie. Op de Romaans-Germaanse taalgrens, die met een zuidoostelijke boog van Wezet naar Malmédy loopt, vertrekt precies daar de grens tussen Nederduits en (Midden-)Hoogduits, in een noordoostelijke boog, van Eupen naar Aken en verder. Daar komt nog bij dat deze taalgrens veel minder scherp is dan de Romaans-Germaanse. De Overmaasdialekten zijn eerder overgangsvarianten tussen Hoog- en Nederduits. Op hen past als kultuurtaal even goed het Duits als het Nederlands. Deze ingewikkelde toestand, met al zijn psychologische gevolgen (alles wat op Duits gelijkt is nazi of ten minste inciviek...) is eigen aan Overmaas.

De Voerdorpen, het westelijke stukje van Overmaas, vormen dus wel een heel apart stukje ,,Vlaanderen''.

Waarin Overmaas niet apart is

Het heeft allemaal zijn gevolgen voor het onduidelijk en onderontwikkelde volksbewustzijn van zijn bewoners. Toch mag het ons niet doen vergeten dat *de grond van de hele Voerbetwisting teruggaat op een toestand die de Voerstreek in wezen met heel ,,Vlaanderen'' gemeen heeft;* weliswaar met een Vlaanderen dat wij alleen nog kennen uit geschriften en uit de getuigenissen van wie de pensioenleeftijd bereikt hebben.

Door zijn afzondering is Voeren op sociaal-kultureel gebied in de twintiger jaren blijven steken. En dan plots in een stroomversnelling van het Belgische nationaliteitenvraagstuk geworpen. Het volstaat echter, in kranten, tijdschriften en plaatselijke weekbladen uit het Vlaanderen van de twintiger jaren te grasduinen om te beseffen hoe algemeen en hoe fel vaak de tegenstelling was tussen een kleine, nonkonformistische minderheid (,,volks'' in de sociale en nationale zin) flaminganten en de grote meerderheid van konformisten, aangevoerd door vaak fanatieke verdedigers van het establishment, waarop zij al hun kaarten gezet hadden en die dus ,,patriotten'', ,,goede Belgen'' enz. waren. De meeste mensen wilden toen niet ,,Vlaming'' maar wel ,,Belg'' genoemd worden. Al wat officieel was en gezag hed, ook kerkelijk, steunde hen. Andersom konden al die gezagsgetrouwen op bescherming en steun rekenen. Aangezien het België van die dagen uitgesproken verfransend was, waren de konformisten dat evenzeer. Het behoud van eigen aard, taal en kultuur interesseerde deze mensen niet.

Wie machtigen naar de ogen kijkt is niet trots, tot de groep van de machtelozen te behoren.

Had men de Vlamingen van de twintiger jaren voor de keuze gesteld: goede Belgen zijn en (dus) verfransen ofwel als Vlamingen te kijk staan, tegen al wat in hun dorpen macht en gezag had, er zouden vele Voerstreken geweest zijn. En als ze langs de taalgrens lagen, zouden ze naar Wallonië overgeheld of -geheveld zijn. Trouwens, herinneren wij ons niet meer wat met het land van Edingen gebeurd is?

,,Zwarte'' schuld?

De kollaboratie van de Vlaamse radikale beweging met de Duitse bezetters *heeft deze tegenstelling alleen maar versterkt, niet veroorzaakt.*

Hier raken wij aan de fundamentele vergissing die de Amsterdammer Hans van Laar maakt in een overigens zeer lezenswaardig en goed afgewogen studie.

Ook hij merkt op dat aan de huidige scheuring de verdeling in een belgicistisch-waalsgezind en een eerder vaag Vlaamsgezind kamp voorafgaat. Hij kent daaraan echter niet het verdiende gewicht toe. Voor hem is dat slechts een eerder bijkomstige splijtzwam, minder doorslaggevend nog dan de oude, typische dorpsvete van gemeentepolitieke en persoonlijke aard.

Dat antropoloog van Laar zich zo sterk vergist door de tegenstelling tijdens de jongste wereldoorlog zo centraal te stellen, is begrijpelijk. Hij is nog vrij jong en dus opgegroeid met het door de media versterkte oorlogssyndroom. Bovendien was hij als Nederlander vóór deze studie onbekend met de Vlaamse beweging. Koele afstandelijkheid tegenover een onderwerp als de Voerense verscheurdheid is weliswaar zeer gewenst. In dit geval belet zij echter, te begrijpen (of aan te voelen?) welke geestesshouding achter bepaalde gedragingen schuilt. Wat niet belet dat hij de tegenstellingen zeer objektief beschrijft.

Waarom zou de ,,weerzin tegen de Vlaamse beweging'' te 's Gravenvoeren zo biezonder ,,begrijpelijk'' zijn? Van Meensel-Kiezegem zouden wij het nog begrijpen!

,,De terreur van het Nazisme en de kollaboratie was o.m. het VNV'' zijn te 's Gravenvoeren, bij ontstentenis van een VNV-afdeling, zeker niet erg voelbaar geweest. Dat het hele kollaboratiegebeuren het zwaartepunt van de Voerense tegenstelling zou bepalen wordt door de schrijver zelf ontkracht, waar hij schrijft: *,,Hoewel de Vlaamsgezinden in het dorp geen enkele relatie onderhielden met de kollaboratie noch zelf kollaboreerden, werden zij, zoals vrijwel alle Vlaamsgezinden elders in België, door de Belgisch-gezinden geassocieerd met de pro-Duitse stellingname van het VNV''.*

Niet de kollaboratie telde dus, wel het kollaboratie-etiket. En dit werd uitgedeeld door de Belgischgezinden — meer dan ooit konform met establishment en tijdsgeest — om de Vlaamsgezinden te doodverven. De ware tegenstelling was (en is) dus Frans-Belgisch tegen Vlaams. De overheveling naar Limburg heeft deze tegenstelling in alle scherpte blootgelegd.

Zout op een paar slakken

Ergens vermeldt de schrijver ,,de niet-Vlaamse identiteit van de inwoners''. Dit is onjuist. Misschien bedoelt hij *het niet-beseffen van hun Vlaamse identiteit* of *de weigering, hun Vlaamse identiteit te erkennen.* Het is het hele verschil tussen de objektieve en de subjektieve nationaliteit. Dit is de sleutel tot het Voerens raadsel. Het was de allereerste opgave van de Vlaamse beweging, de Vlamingen opnieuw te doen beseffen dat zij Vlamingen zijn. Dit stadium is al lang achter de rug (al is het nooit afgewerkt), zó lang dat de Vlaamse openbare mening er moeite mee heeft, te begrijpen dat in het verre Overmaas zulk verouderd aandoend probleem nog zo sterk kan aanslaan.

Wij willen niet op alle slakken zout leggen. Toch op één. Zonder de goede trouw van Hans van Laar in twijfel te trekken, betreuren wij dat de herhaalde terreurakties van Waalsgezinden, reeds vóór Happart, niet uit de verf komen. Hij doet het voorkomen alsof er gewoon maar incidenten van weerszijden geweest zijn. In een algemeen anti-Vlaams klimaat en na de overheveling naar Limburg is het ondenkbaar dat de terreur van Vlaamsgezinde zijde zou gekomen zijn.

Weliswaar wijzigt dit niets aan zijn eindbesluit. Dit betoogt dat wij hier te maken hebben met konflikten die *,,a) allen in een permanente tegenstelling uitmondden, b) waarbij de aan weerszijden van de scheidingslijn betrokken groepen via diverse vormen van sociale relaties met elkaar verbonden waren en waarbij c) het aantal inwoners dat zich in oppositie met elkaar bevond bij elk konflikt toenam''.*

Dit mag dan een interessante antropologische sociologische bevinding zijn, voor vlaamsgezinden is daarmee de kous niet af.

Ook voor hen zijn van Laars bevindingen interessant, meer in het biezonder om te beseffen welk delikaat en ingewikkeld menselijk vlechtwerk onder de brutale Happartkwestie schuil gaat.

Een moeilijke weg terug

Het schijnt wel vast te staan dat de Voerenaars in 1963, toen zij bij Limburg terecht kwamen, daarop mentaal geenszins voorbereid waren. Integendeel, een definitieve toewijzing aan Luik zou waarschijnlijk slechts een flauw protest hebben uitgelokt. Zo ver was de verfransing der geesten al gevorderd. *Op een operatief ingrijpen als de overheveling heeft het zieke Voerense lichaam koortsig gereageerd.*

Dat vele Vlaminen tegen de Vlaamse beweging hatelijk en fel te keer gaan, is een verschijnsel dat men Fransen, Italianen of Polen niet kan bijbrengen. In Voeren is het extreem maar het komt ook nu nog overal in ons binnenland voor. Zij die het felst voor hun eigen volk opkomen worden er het felst door tegengewerkt.

Toch hebben extreme houdingen zoals in Voeren elders langs de taalgrens geen plaats gevonden. Alleen in Voeren voelde men zich zo weinig verbonden met de andere nederlandstaligen, ten westen van de Maas, ten noorden van de staatsgrens.

Op het historische ogenblik waarop Diets Zuid-Nederland zijn zuidergrens kon vastleggen, was het land van Overmaas geestelijk en kultureel vervreemd geraakt. Het had de weg naar de verfransing ingeslagen, het had de band met zijn etnische hoofdgroep vrijwel verloren. Alleen de objektieve kenmerken van zijn ware aard waren daar nog: de volksgewoonten, de taal. Hart en geest waren bij de meesten al elders.

Het ware heilzamer geweest, had dit gebid de overgang naar Limburg geleidelijker, als een bezegeling, kunnen maken. Misschien is het nog niet te laat om oplossingen te vinden die het in een groter geheel inpassen. Zodat het de tijd krijgt om minder krampachtig de weg terug te vinden naar zichzelf en naar de volksgemeenschap waarin het thuis hoort.

Karel Jansegers

— Voeren anders bekeken. Rik Palmans. Uitg. De Nederlandse Boekhandel & VTB, Antwerpen. 64 blz., 100 foto's. 225 fr.

— Voeren, een politiek-kultureel-antropologische studie van de tweespalt in 's Gravenvoeren. Hans van Laar. Aktueel nr. 22. Uitg. Grammens, Brussel. 1988. 127 blz., 550 fr.

een hart voor boeken

Gesprekken met Godfried Danneels

Een kardinale getuige

,,Om het sterk te zeggen — voor mij is de Kerk alles... Van haar heb ik het geloof gekregen, door haar wordt het onderhouden. Ik ben erin opgegroeid, ik heb er mijn gebedskultuur aan te danken en alle sakramenten; en mijn wezen van priester kan niets anders zijn dan dienaar van de Kerk.''

VAN haar komt alles wat ik heb en houd; zij is ook mijn hoop. En ik geloof dat uit haar voor de hele wereld geluk en verlossing komt. Ziedaar.''

Credo

Aan het woord is Godfried Danneels, Westvlaming en kardinaal. Guido Van Hoof, verantwoordelijke van De Standaard der Letteren, heeft dit pareltje van een zelfportret, van even eenvoudige als hartstochtelijke kerkliefde, tussen vele andere genoteerd in de loop van tien gesprekken, waarin hij de kerkleider zichzelf laat zijn. Hier, wanneer geloof, gebed, viering en gemeenschap mekaar vinden, is de kardinaal in één adem aanwezig. Je diskussieert niet met hem. Je luistert naar de getuige.

,,Ja = het geloof is aantrekkelijk. Als je er echt instapt, maakt het blij... Iets als het Burgerlijk Wetboek kun je niet zingen, maar het Credo wel...''

Daar straalt vreugde om de schepping uit, om de God die ons bemint, die Jezus — Zoon en Redder — zendt en uit de dood opwekt.

,,Dat is schoonheid'' roept de aartsbisschop uit. Daarom hebben ontelbare kunstenaars dit geloven uitgeschilderd en verklankt.

Over de kunst, meer bepaald de letterkunde, een behartenswaardige uitspraak voor deze boekenweek: ,,Grote literatuur gaat direkt over in het bloed en het zenuwstelsel. Zij is altijd uitdaging omdat zij ergens de spanning tussen kultuur en evangelie scherp profileert.'' Priesters moraliseren te gemakkelijk. Vele teksten zijn vandaag ontzettend vlak, gedevalueerd tot een beeldloze komputertaal. Beelden en spanning vindt de kardinaal bij de grote literatoren van de Griekse tragedies, bij musici als Bach, die hij elke paasweek terug hoort, bij dichters als Helderenberg en Van Wilderode. Onze woorden zouden best wat overwinteren, om met de lente opnieuw uit de komen (Leo Vroman).

Brug

De brug tussen kultuur en evangelie herstellen werd zijn grote zorg. Als student maakte hij zijn eindverhandeling bij A. De Waelhens. Tema was de projektietheorie in het moderne atheïsme. De godloochening bleef vroeger beperkt tot 'n oefening van wijsgerige klubjes. Vandaag wordt God praktisch uit het hoogtechnologisch tijdsbeeld verdrongen. Dat is de nieuwe uitdaging. Vandaar het beroep op ,,'n tweede evangelisatie'' = ook onze wereld aanvaardt Jezus niet.

Het mensenhart is hetzelfde gebleven. De schepping is goed.

Kardinaal Danneels: ,,Het Burgerlijk Wetboek kun je niet zingen...''
(foto P. Van den Abeele)

Met de schaalvergroting werd het goede beter, het kwade feller. Dat kwaad is zo subtiel, dat je het niet louter een ,,het'' kan noemen. Kristendom en Kerkgemeenschap moeten de vonk zijn die, op weg tussen waarden en onwaarden, de waarheid belijdt ,,die leven is''. Deze onvrede met de tijd — die wijzelf zijn — , minder entoesiast dan 'n kwarteeuw terug, beoogt in wezen geen restauratie. De hoop blijft ongeschokt, ook ten opzichte van het vergrijzende Europa.

Job en Jezus

Je moet de boodschap van de kardinaal maar eens lezen. Ze raakt aan zoveel diepe en aktuele kerkkanten, steeds zonder wrokkigheid, de enige muur waar deze verkondiging op afschampt. Je volgt de pragmatische kerkpoliticus, die het niet heeft voor polariserende toestanden. Vanaf zijn liturgische roeping ontdek je een mens die ja zegt aan geruisloos aankomende taken. Het vorige dient het volgende alsof het zo voorzien was. Je hoort de herder aan het werk tussen priesters en leken, zoals je dat al enkele jaren ervaren kunt. Vooral laat de bescheiden gelovige niet onberoerd, de man die vanuit eigen referentiekaders antwoordt in een ontwapenende taal, die in Gistel neerknielt in een tijdsbeleving die hem met de waarheid, Job en Jezus verbindt.

Guido Van Hoof heeft zich zo te zien erg goed gekweten van een taak, die hem duidelijk goed lag. De uitgever heeft met dit werk na het eerder in WIJ besproken ,,Het meerstemmige leven'' van Antoon Vergote, twee pijlen in de roos. Uitzonderlijk in een matig boekjaar, waarvan we enkel nog even J. Fitzmyer vermelden, voor wie als leek op zoek is naar de historische Jezus doorheen de vele kunstversies.

M.J.L. Cels

— Het geloof van een kardinaal. Gesprekken met Godfried Danneels. G. Van Hoof. Uitg. DNB/Pelckmans, Kapellen, 1988, 202 blz., 495 fr.

De vos tot de kleine prins

Aandacht voor Riten

Riten? Daarmee ontkom je aan de sleur van het bestaan. Dat zei de vos aan de kleine prins (A. de Saint-Exupéry). Leven zonder riten is sleur. Riten zonder aansluiting bij het leven, opgelegde riten, bevrijden niet uit het ,,metro-boulot-dodo'' systeem.

KERKEN en niet-gelovige organisaties hebben de aandacht voor rituelen steeds gekultiveerd, meer dan eens met dat ietsje magie, dat de faam van betere kringen hooghoudt. Vandaag keert de belangstelling voor rituelen terug. Er is terug vraag naar, vanuit menselijk behoeven. Sommigen gaan het alvast in de Islam zoeken, in traditionalistische vormen van kerk-zijn, in sekten. Anderen zoeken naar rituele duidingen van hun ervaring als mens, als gezinslid en groepslid. Hiervoor ontwerpen ze ,,'n woord-gebaar'' van kommunikatie. De mediamanipulatie, de TV-verslaving, wordt hier doorbroken.

In ,,Met Rituelen het leven spelen'' pikt een KSJ (Katholieke Studerende Jeugd)-verwante groep zulke tendenzen erg suggestief op. Het doe-boek neemt ons mee in een kristelijk geïnspireerd aanbod van riten die initiatie en overgang, welkom, dank, verzoening en feest uitdrukken.

Hoe moet je dit aanbod in een maatschappelijk gebeuren situeren? 'n Citaat zorgt voor een voorbeeldig antwoord.

Bierfeesten

,,Toen ik twaalf was, sprak men over de bierfeesten te Wieze als over een onverwachte uitbarsting van vooroorlogs plezier, dorpse solidariteit en volkse spontaneïteit. Het gebeurde toen allemaal in een grote tent. Daarrond had het hele dorp zich opgemaakt, met geïmproviseerde cafés in schuren en garages, pannekoeken die aan het raam werden verkocht en zelfs een stand van de plaatselijke missionnaris voor wiens zwartjes iedereen zich toegewijd te pletter wou drinken. Er werd massaal gezongen, gedanst, gehotsebotst, een schilderij van Bruegel waardig. Een ingehuurde Beierse blaaskapel onderhield gestadig de hoempahoempa dreun en gelegenheidsdirigenten die boven op een tafel stonden te molenwieken, kregen een reuzegrote bierpot als aandenken voor hun moed en zelfopoffering.

Toen bouwde de brouwerij een enorme bierhalle, met twee podiums, waarvan één draaiend. Buitenlandse reisagentschappen voerden autocars vol gepensioneerde Engelse dames en Franse oudstrijders aan. Er kwamen TV-animatoren en méértalige spelletjes, grootschalige braadkeukens, optochten, een komplete kermis, de ,,dag van de haarkappers'', de ,,dag van de ouden van dagen'', de ,,dag van de bakkers'' enz. De geïmproviseerde biertentjes in het dorp werden dancings en discoteken met eksotische en Engelse namen. Reuzegrote parkings zoomden het dorp af, het bier en het entreegeld werden schandalig duur, de deuntjes van de diverse blaaskapellen behoorden tot een geprogrammeerd repertoire waarbij er om de drie liedjes een ,,Ein prosit'' moest worden gezongen en de bierpotten geledigd. Wieze werd ingenomen door vreemde weekendtoeristen en hooligans. De dorpelingen zelf en de inwoners van de omliggende gemeenten namen géén deel meer aan de feesten. Zij waren er allemaal tewerkgesteld als kelner, sjouwer, bordenwasser, tapper, schoonmaker, WC-madam, parkingbewaker, enz.

Er kwam een tweede bierhalle en de kommercialisering werd ten top gedreven. Maar in het dorp is het feest verdwenen. De straten liggen er donker en stil bij. Alleen op het terrein van de brouwerij wordt de doodstrijd van de Oktoberfeesten nog wat gerekt. Enkel nog in het weekend. En ieder jaar zegt men: 't zal de laatste keer zijn. Bij gebrek aan belangstelling...'' (m.v.)

De samenstellers verzoenen zich kennelijk niet met dit spiegelbeeld van een brede werkelijkheid. Integendeel. Ze zorgen voor een deelantwoord op huidige vormen van vervallen bestaan. De taal sluit aan bij groeiwaarden in elkeen. Het is uitgedrukte tederheid, die voltooiing verwachten mag in een maatschappelijke doordenking die erg radikaal klinkt. Politieke tederheid kiest immers voor doorleefde menselijkheid en gemeenschap, aan de overzijde van alles wat bevoogdt.

M. Cels

— Met rituelen het leven spelen. Uitg. Patmos, Kapellen. 495 fr.

Advertentie

Een boontje voor boeken.
Een hart voor lezers.

ASLK
officiële sponsor
van de Boekenweek '88

Philipe, Modiano, Host:

Franse literatuur in vertaling

Uit de onstelpbare Franse literaire vloed een greep vertalingen: de bij ons veel vertaalde en graag gelezen Anne Philipe, de modieuze Patrick Modiano en de uit Veurne afkomstige Michel Host.

DE in 1917 te Brussel geboren schrijfster Anne Philipe woont sinds 1939 in Frankrijk. Ze huwde er de beroemde akteur Gérard Philipe die vroegtijdig stierf.

Verloren paradijzen...

De manier waarop zij dat grote verdriet verwerkte, schreef ze uit in *Le temps d'un soupir* (1963) waarmee ze op slag beroemd werd. Nadien volgden nog een negental werken waarvan een belangrijk deel bij Bruna in vertaling verscheen. *Onmoetingen op de heuvel* en *Een zomer aan zee* zijn telkens hoogtepunten van subtiele lyriek.

Van haar meest recent werk *Le regard de Vincent* (1987) verscheen nu ook een vertaling. Doorheen de observaties en de kontakten van de verhalende ik-figuur, de weduwe Agnès, volgen wij de huwelijksrelatie van de arts Isa en haar werkloze man Pétia. Hij werkt o.m. aan een vertaling van het oeuvre van Poesjkin. Wanneer zij rechtover de teruggetrokken Agnès een flat komen betrekken, waarin Agnès' moeder had gewoond, betekent dat voor de ik-figuur een aanzet tot nieuwe kontakten en hoopt Isa op een vernieuwde relatie met Pétia. Maar Agnès voelt bij hem *,,een wazige blik in een verstard gezicht''* (32). Kort nadien blijkt dat hij in zijn ontmoetingen met de jonge pianiste Clémence weer echt gaat leven. Isa vertrekt met hun zoon Vincent voor een lange vakantie in het zuiden. Pétia blijft in Parijs waar Clémence nu openlijk haar leven met hem deelt en hem terug zelfvertrouwen geeft. Na hun scheiding wordt Pétia getroffen door een eerste hersenbloeding en verzorgt Isa hem. Dan blijkt hoe plots alles wat vroeger niet bespreekbaar was, nu in volle harmonie valt uit te praten. Clémence maakt nog steeds deel uit van zijn wereld maar wanneer Agnès hem een vertaling van gedichten van Borges voorleest, komt Pétia tot inzicht: *,,Er bestaan geen andere paradijzen dan de verloren paradijzen''* (126). Een tweede bloeding wordt hem fataal en na zijn dood vinden Clémence en Isa Borges' vers een handschrift van Pétia.

,,Voor de ogen van Vincent'' is een fijne ode aan het leven en de liefde. Doorheen het verhaal van verwijdering en toenadering weet Anne Philipe op een tere wijze de broze levensdraden te evoceren. Misschien komt de figuur uit de titel iets te weinig duidelijk naar voor. De opgroeiende Vincent is inderdaad de toeschouwer van een zich wijzigende verhouding. Maar de observator bij uitstek is de vereenzaamde Agnès die lange tijd de enige band blijft tussen twee werelden: *,,Zo hadden Isa en Pétia me in flarden van hun leven verteld. Maar nooit als ze samen waren, altijd wanneer ik alleen met een van hen was''* (101). Zij is het ook die Pétia via de poëzie van Borges het antwoord geeft op al zijn vragen. En haar observaties en mijmeringen genezen ook haarzelf van een knagende eenzaamheid na het verlies van haar man. In de scherven van de spiegel van anderen komt ook zij tot een nieuwe heelheid.

Zo weet Philipe het verhaal van verschillende figuren in een netwerk samen te brengen: de jonge Vincent, de ontgoochelde Isa, de zoekende Pétia, de bevrijdende Clémence en de helende Agnès. In deze laatste voelen wij tevens het persoonlijke verhaal van Anne Philipe die in deze roman weer aanknoopt bij het autobiografische ,,Niet meer dan een ademtocht''. Ook hier wordt de lezer weer opgenomen in de diep menselijke sfeer en de fijnzinnige verwoording die haar proza kenmerken.

Het duister voorbeeld...

Veel jonger dan Philipe heeft Patrick Modiano (1947) sinds enkele jaren een eigen en benijdenswaardige plaats ingenomen in de Franse letteren. Van zijn ruim tien romans werden er reeds twee bekroond met de Romanprijs van de Académie Française (Les Boulevard de ceinture, 1972) en met de Prix Goncourt (Rue des boutiques obscures, 1978). Zijn *Dimanches d'août* (1986) verscheen zopas in een Nederlandse vertaling.

Zondagen in augustus is een typische Modiano. In het druilerig Nice ontmoet de ex-fotograaf Jean een vroegere kennis, Fréderic Villecourt. Zonder dat die ontmoeting op nieuwe gegevens uitloopt, is zij de aanleiding voor een geleidelijke rekonstruktie van het verleden. Als een spook loopt Jean door de stad waar hij jaren terug aangeland was in de hoop *,,dat mijn leven een nieuwe wending zou nemen en dat ik maar een tijdje in Nice hoefde te blijven om al het voorafgaande uit te wissen''* (31). Toen Sylvia hem met het Zuiderkruis, een kostbare edelsteen, om de hals in Nice was komen vervoegen, maakten ze er kennis met de Neals, een Amerikaans-Engels koppel, dat belangstelling heeft voor de kostbare steen die Jean en Sylvia willen te gelde maken. Wanneer Sylvia na een etentje met de Neals verdwijnt, ondervindt Jean dat de Neals eigenlijk niet bestaan. Op een van de foto's die Jean vroeger aan de oevers van de Marne heeft genomen, ontdekt hij de ware identiteit van meneer Neal. Daar komt ook Fréderic Villecourt terug in hett verhaal, of beter: treedt Villecourt het verhaal van Jean binnen. En met hem ook de intussen verongelukte (?) Sylvia.

Wie het detektive-element in de roman graag zelf beleeft, besparen we verdere details. De lezer moet zich evenwel realiseren dat het Modiano niet te doen is om een detektiveroman. Belangrijker voor hem is het web van relaties en sferen waarin mensen zich bewegen en dat simbool staat voor het leven zelf.

Een fotodokument. Anne Philipe gooit een bloem in het open graf van haar echtgenoot, de akteur Gérard Philipe. **(foto VUM)**

In alle romans toont Modiano zich een meester in het scheppen van geheimzinnige samenhangen die in een vage noodlotsdreiging baden. Veel gebeurt er in *Zondagen in augustus* niet. *,,Trouwens, er zijn geen gebeurtenissen geweest. Nooit. Dat woord klopt hier niet. Het suggereert iets onverhoeds en spektakulairs. Maar dat was niet zo. Alles verliep heel rustig, op een nauwelijks waarneembare manier... zoals de passanten op het trottoir van de Promenade des Anglais aan ons voorbijtrekken''* (40).

Bij Modiano is alles sfeer, achtergrond, en daarover valt niets uit te leggen, want de auteur blijft zelf bewust enigmatisch. Het heden van het verhaal bestaat alleen bij de gratie van het verleden waarin de hoofdfiguur steeds verder teruggaat. Wat begon *,,in de troebele omgeving van de Marne-oevers, waar uit het roerloze water nu en dan een moddergeur opstijgt''* (61), loopt uit in het nu van Nice waarvan *''ik nog niet wist dat deze stad een moeras was''* (38). En daar begint het boek in een even geheimzinnig donker als de foto's die Jean vroeger nam toen moeder Villecourt hem aan de Marne zei: *,,Maar ik weet zeker dat u nu de juiste sfeer te pakken heeft... Maakt u heel donkere foto's... Duistere''* (141).

De ,,opnamen'' van Modiano zijn even sfeervol. Kunstig verweeft hij er woorden, plaatsen en tijd[illegible] een fijn netwerk waarin m[illegible]scherp worden getekend in h[illegible]spel dat ze spelen. Het ver[illegible] mag men vergeten maar de sfeer houdt de lezer gevangen.

De onbekende demoon...

Het is nooit te laat om een goede roman voor te stellen. Bovendien betreft het een auteur van Pikardische en Vlaamse oorsprong: Michel Horst (1942) is in Veurne geboren, liep onderwijs in Wallonië en deed nadien hogere studies aan de Sorbonne. Zijn tweede roman *Valet de nuit* (1986) werd bekroond met de Prix Goncourt 1986. Vorig jaar verscheen bij Den Gulden Engel een uitstekende vertaling van de hand van Gerda van Erkel onder de titel *Zondebok van de duivel*.

Philippe Archer, 40 jaar en vrijgezel , bewoont met zijn moeder een appartement langs de Seine. Het bedrijf van zijn vader wordt nu geleid door de minnaar van zijn moeder. Philippe zelf voelt daar weinig voor want hij is nooit uit de greep van zijn dominerende moeder gegroeid. *,,Nooit is het ons gelukt om zaken tot de bodem uit te praten. Zwijgen, ja, dàt is altijd de eerste regel in ons klooster geweest''* (21). Zijn vader, ,,de Held'', verdween spoorloos na de oorlog. Paula Rotzen, een joodse, is de vriendin van Philippe.

Het eerste deel van de roman verhaalt de jeugd van Philippe die door zijn moeder beschermd wordt tegen al wat vrouw is. Tijdens een lang nachtelijk gesprek vertelt de moeder haar levensverhaal aan Philippe. Geen genegenheid of tederheid had het gesprek uitgelokt maar ,,de spookachtige waarheid'' (65). Hier duikt ook voor het eerst uitdrukkelijk de vraag naar de verdwenen vader op. In een derde deel staat de figuur van Paula Rotzen centraal, de enige vrouw die door de moeder in het leven van haar zoon geduld wordt. Op een feest ten huize Rotzen geeft Paula's vader het laatste gekende adres van Charles Evariste, de vader van Philippe. Het laatste deel verhaalt hoe Philippe de zoektocht naar zijn vader afrondt. Hij vindt hem, zonder hem te kunnen spreken, in het hol van de Parijse achterbuurten waar deftige gezelschappen zich ophouden rond een ziekelijk invalide die zich bezighoudt met het organiseren van pornografische opvoeringen. De zondebok heeft zijn demonische vader gevonden.

Zeldzame eenheid

Dit werk van Host past volledig in de traditie van de grote Franse vertelkunst. Breed uitdeinende maar steeds funktionele verhalende gedeelten wisselen af met vaak wrange dialogen waarin de psyche van de figuren raak wordt getekend. Het trage ritme van de eerste delen bereikt een spannende klimaks in het laatste deel dat de innerlijke spanning volledig oplost. Tematisch is het boek bijzonder rijk. Daar is het tema van de moeder-zoon binding en de (tijdelijk) bevrijdende liefde voor een vrouw die hem op het spoor brengt van zijn echte wezen. Vooral de queeste van de opgroeiende zoon naar zijn vader die, blijkens het navrante slotgedeelte, zijn leven meer heeft beïnvloed dan hij zelf vermoeden kan. *,,Zijn mislukking en de jouwe, dat is voortaan klaar en duidelijk, zijn niet anders dan de twee kanten van een toverspiegel, de ene concaaf, de andere convex''* (297). Meer dan men aanvankelijk beseft, speelt het tema van de stad een grote rol. Prachtig zijn de talrijke beschrijvingen van Parijs en de stroom die meegolven op de gemoedsgesteltenis van Philippe en hem meer dan wie ook liefhebben. *,,Ik hou van de stad, als van een lange tijd miskende moeder''* (59) en *,,Als altijd verheugt het me de stad terug te vinden, in haar bolster van muren, grenzen, poorten, omwallingen en grote boulevards. Haar beeld is wellicht het meest menselijk. Ze incarneert als het ware het menselijke. Lichaam, ziel, aangezicht''* (246).

Een grote roman waarin alle facetten van de schrijfkunst — inhoud, struktuur, psychologische analyse, stijl — in een zeldzame eenheid samenvloeien.

I.p.

— Voor de ogen van Vincent. Anne Philipe. Roman. Uitg. Bruna, Utrecht/Aartselaar. 1988. 138 blz. 398 fr.

— Zondagen in augustus. Patrick Modiano. Roman. Uitg. De Arbeiderspers. Amsterdam. 1988. 152 blz. 590 fr.

— Zondebok van de duivel. Michel Host. Roman. Uitg. Den Gulden Engel, Wommelgem. 1987. 300 blz., 695 fr.

een hart voor boeken

De nieuwe Andries

Een blik achter de façade

Van Marc Andries verscheen zopas de roman Het Project. De twaalfde sedert hij in 1960 ophefmakend debuteerde met Schaduw op de huid. Vanaf het eerste moment had zijn werk een nadrukkelijke maatschappijkritische inslag.

IN 1971 verscheen *De dulle Grieten*, een roman met een aparte kijk op het in die jaren sterk opzettende feminisme. In 1974 verscheen *Canto Flamenco*, wellicht de eerste repressieroman van de nieuwe generatie. Een repressie die Andries, geboren in 1939 als zoon van een zogenaamd inciviek, aan den lijve had ondervonden. En nu is er *Het Project*, een verhaal omtrent het kulturele leven in ons land (of het ontbreken daarvan?). Een sleutelroman? Men zou het kunnen denken. Sommige personages schijnen naar een reëel equivalent te verwijzen.

Een kultureel credo ook. Waarmee Andries met brio zijn overtuiging verkondigt, dat de vorm van een literair werk net zo belangrijk is als de inhoud. Een boeiend werk dus. Een hoogtepunt in het literaire aanbod van dit najaar. Het tegengif voor Brusselmansen en Lanoyaten.

De nalatenschap van Liboton

Wanneer je per se de roman *Het Project* zou willen vergelijken met klassiek Vlaams werk, dan zou je kunnen stellen dat het een samenvoeging is van b.v. **Marnix Gijsen** en **Felix Timmermans**, en dat dan geplaatst in de hedendaagse scène en het milieu van de haute finance, de wereld van de ekonomie en het mecenaat, de politieke en de kulturele verloedering.

De rode draad door Andries' nieuwe roman is de problematiek rond de nalatenschap van de beroemde architekt Liboton — die wel veel trekjes vertoont van *Le Corbusier*, die een fonds heeft voorzien voor de realisatie van zijn laatste, en zeer ambitieuze bouwprojekt. De jonge architekt André Mariks (een anagram van Marc Andries) heeft de opdracht aanvaard om dit projekt te voltooien. Eenvoudig is dat niet, het is immers niet eens meer zeker welke bestemming Liboton eigenlijk voor zijn bouwsel voorzag. Misschien moet het wel een kultuurhuis worden?

GOEDE JEUGD- EN KINDERBOEKEN ZIJN BELANGRIJK
FACET nv HEEFT ZE

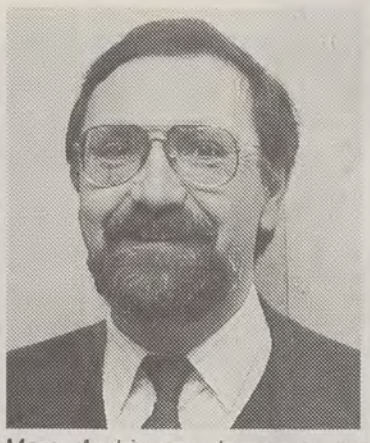

Marc Andries: rede, vorm en emotie...

Deze gedachte is voor de auteur de gedroomde aanleiding om een aantal gedachten te spuien omtrent kultuurbeleving en kultuurbeleid in onze hedendaagse maatschappij. Hij voert daartoe o.a. een zeer oude minister van Kultuur ten tonele, die er wonderlijk genoeg zeer jonge ideeën op na schijnt te houden.

De maskers

Schijn en maskerade komen vaker aan bod in het werk van Andries, denken we maar aan de titel van een van zijn verhalenbundels *Kijk, Mijn maskers* (waarvan er later enkele werden opgenomen in de verhalenbundel *De glimlach van de beroemde filmster was hoopgevend*). Misschien moet de lezer proberen achter de façade te kijken. De werkelijkheid achter de bovenste beschermingslaag is immers de enige echte.

Het is deze zoektocht naar de waarheid, die de auteur er toe aanzet ook persoonlijk op te treden in zijn boek. Nu eens direkt, dan weer in de vorm van een personage. Zo is hij bij voorbeeld de boven de menselijke bedrijvigheid verheven vogel, die in de nok van het betonnen bouwwerk huist en die door een wandaad op verschrikkelijke manier om het leven wordt gebracht. Maar ook via andere personages is hij terug te vinden. In een recent interview verklaarde hij overigens: *,,Ik geloof in een macro- en microcosmisch systeem, waarin alles deel uitmaakt van het geheel en het geheel ook in elk deel ervan aanwezig is.''*

Waarmee is aangetoond dat *Het Project* zonder enige twijfel een intellektualistische roman is, waarbij evenwel tegelijkertijd evenveel belang wordt gehecht aan de vorm. Bovendien krijgt ook de emotie de aandacht die zij verdient.

Rede, vorm en emotie, het lijkt de drie-eenheid waarop **Marc Andries** zijn literaire credo baseert. Het resultaat is boeiend en zal nog voor heel veel kultureel gepalaver zorgen.

— Het project. Marc Andries. Uitg. Facet. Paperback. 477 fr.

Max Wildiers schetst

Een nieuwe kultuur

In zijn nieuwste publikatie noemt Max Wildiers de heropstanding van het Vlaamse volk historisch gezien een merkwaardig fenomeen dat door jongeren moeilijk volledig in te schatten is. De verheerlijking van het verleden was in dat proces van heroverde identiteit een beslissende stap. Maar tegelijk nodigt hij uit om terug aansluiting te vinden bij het Europees geestesleven en mee te werken aan de innerlijke verrijking ervan.

DE Europese kultuur kent duidelijk een overgangskrisis. Sinds *Malinowski* wordt het hele maatschappelijk leven als een kultuurproces beschouwd. Ruimer dan het traditioneel deelbegrip *kunst*, kan men de kultuur opvatten als *de konkretisering van de ononderbroken dialoog die wij voeren met de natuur* (20).

Etiek

Dat gesprek ontwikkelt zich in een drietal aspekten: de mens probeert zich een wereldbeeld te vormen dat op zijn beurt een bepaalde levenswijze oproept (etos). Binnen dat wereldbeeld en etos groeien instellingen, gewoonten, enz. uit tot een simboliek. Dat gesprek met de natuur is nooit ten einde. En dus kan ook het drieledig referentiekader en de ermee verbonden kultuur veranderen. Binnen deze ruimere visie op kultuur is er wel een bevoorrecht domein van de kultuur: de platonische trits van het ware (wijsbegeerte en wetenschap), het goede (de morele waarden) en het schone (kunst) openbaart steeds het diepste wezen van een volk.

Het Westers kultuurprojekt wordt historisch bepaald door twee stromingen. Oudheid en middeleeuwen lieten zich leiden door etisch-estetische overwegingen in het streven naar menselijk geluk. De moderne tijden daarentegen zijn gericht op het beheersen van de natuur en willen via wetenschap en techniek de autonomie en het geluk van de mens bevorderen. Het keerpunt tussen beide wordt gevormd door de 16de en 17de eeuw. *Descartes* heeft dat aangevoeld: spekulatief denken maakt plaats voor een praktisch en experimentele wetenschap, de sakrale natuur van vroeger moet door de mensen onderworpen worden en daardoor zal het menselijk geluk worden bevorderd. Wij zijn de erfgenamen van Descartes. Maar precies door de hoge vlucht van wetenschap en techniek dringen zich twee verschijnselen op: de groeiende onzekerheid en bezorgdheid over het technologisch avontuur dat zowel konstruktief als destruktief kan werken en anderzijds de groei van een nieuwe houding t.o.v. de natuur. Eerbied, bewondering en ontzag wijzen op een soort resakralisatie van het Universum. Dat veranderend wereldbeeld eist een nieuwe etos waarin er ook plaats moet zijn voor nieuwe vormen van harmonie en schoonheid.

Bevrijdend

In het ,,autonoom technologisch Universum'' (het woord is van *Jacques Ellul*) dat de menselijke geest heeft uitgebouwd, is alles eenzijdig. Filosofie en kunst schijnen onbestaande: *,,Het kenmerk van de technologische wereld is haar geestelijke armoede, haar ontologische leegte, haar louter materialistische instelling''* (46). De menselijke kreativiteit heeft zich steeds op een viertal domeinen gemanifesteerd: taal, kunst, ordening van de gemeenschap en natuurverkennende techniek. Omdat precies op dit laatste domein een onoverzienbare inventiviteit mogelijk is, moet men de innerlijke finaliteit, de verborgen bedoeling van het technologisch projekt proberen te vinden en voor ogen houden: *,,de verwezenlijking van een zichzelf besturend en zichzelf handhavend sisteem, dat ons bevrijdt van materiële zorgen en ons in staat stelt ons streven te richten op andere doeleinden, die meer tot het domein van het geestesleven behoren''* (51). De moderne Prometeus moet zijn streven naar macht en beheersing laten opgaan in een *,,hoger kultuurprojekt dat door de etiek en de estetiek wordt beheerst.''*(54).

Deze nieuwe Wildiers is zoals steeds fundamenteel en helder. Lektuur vol perspektief voor moderne lezers. En aangezien toch alles ergens in het onderwijs begint: leerkrachten moesten het boekje even doornemen met de laatstejaars van het middelbaar, de lektuurervan maakt humanoir!

Dat dit geschrift tegelijk wordt uitgegeven door een financieel-ekonomische instelliing (Kredietbank) en een kulturele vereniging (Davidsfonds) mag méér als een gelukkige simboliek worden beschouwd.

I.p.

— Het verborgen leven van de cultuur. Max Wildiers. Uitg. Kredietbank, Brussel/Davidsfonds, Leuven, 60 blz.

Advertentie

NUMMER 1
van de kopie
tot 0,50/copy
copy en print shops
— Antwerpen, Mechelsestwg. 221. Tel.: 03/218.78.08
— Antwerpen, Koningstraat 13. Tel.: 03/233.22.11
— Brussel-Elsene, Kroonlaan 386. Tel.: 02/640.79.80
— Gent, Sint-Pietersplein 53. Tel.: 091/25.71.04
— Sint-Niklaas, Stationsgebouw. Tel.: 03/776.66.88
— Geel, Lebonstraat 86. Tel.: 014/58.85.95

Anton van Wilderode:

Een sublieme ode aan Horatius

Nadat Anton van Wilderode ons een volledige vertaling van zijn geestelijke vriend Vergilius heeft bezorgd, vertaalde hij nu ook een belangrijke keuze uit het werk van Vergilius' vriend Horatius. De mooie titel ,,Liederen uit mijn landhuis'' ademt Horatius uit zoals hij was: lyricus én buitenmens.

MET Vergilius behoort *Horatius* (65-8 v.K.) tot de belangrijkste dichters onder keizer Augustus. Opgenomen in de selekte kring van Maecenas schrijven ze beiden een oeuvre bijeen dat het hoogtepunt van de Latijnse poëzie vormt.

Beperkingen

In tegenstelling tot Vergilius (en tot de meeste auteurs uit de oudheid) geeft Horatius in zijn werk veel informatie over zichzelf als dichter en als mens. Met grote omzichtigheid en nuancering distilleert Van Wilderode daaruit een beeld van mens en werk in een uitvoerige inleiding. Ingevuld met talrijke citaten uit Horatius' werk loopt het biografisch en bibliografisch overzicht van de dichter uit in een viertal syntetische antitesen: epicurist of stoïcijn? doodsgedachte of genieten van het heden? liefde of vriendschap? stad of mens? Met deze tematische krachtlijnen weet Van Wilderode een geestelijk portret te tekenen dat de eenzijdige voorstelling van Horatius als bon-vivant ver overstijgt. Daarbij aarzelt de vertaler niet te wijzen op de ,,beperkingen'' van Horatius: *,,Over de belangrijkste problemen van het leven heeft hij niet geschreven: niet over de verhouding van de mens tot de goden, het doel en de bestemming van het bestaan, de zin van liefde en lijden''* (28). Die diepgang van Vergilius mist men bij Horatius. Maar in de kombinatie van woord- én levenskunst, gekruid met humor en speelse ironie, had Horatius zijns gelijke niet.

Met de vertaling van 36 oden en het Eeuwdicht, 6 epoden, 3 satiren en 4 brieven, geeft Van Wilderode ons bijna een derde van Horatius' oeuvre in vertaling. De keuze is bepaald door de tematische rijkdom én beïnvloed door de kanon van teksten uit de klaslektuur van Horatius. Voor de poësis-leraar, die de vertaler jarenlang is geweest, vallen beide elementen uiteraard samen en daarmee krijgen we hier zonder meer het beste van Horatius. Elk gedicht wordt voorafgesitueerd (meestal met betrekking tot de persoon aan wie het is opgedragen of geadresseerd), inhoudelijk samengevat en, voor een beter tekstbegrip, voorzien van een reeks verklarende nota's bij de talrijke eigennamen. De vertaling zelf wordt geflankeerd door de Latijnse tekst, een grote zeldzaamheid bij vertalingen van auteurs uit de oudheid!

Gebeiteld

De vertaling wordt gekenmerkt door de rijke schat aan woorden die Van Wilderode als dichter en vertaler heeft opgeslagen en door een grote leesbaarheid. Het grote probleem van een Horatiusvertaling is altijd de veelheid aan metra die Horatius hanteerde en de gevarieerde strofische bouw van veel van zijn oden. Samen met de kompakte zeging van het Latijn en het gebeitelde karakter van Horatius' poëzie moet elke vertaalpoging in een telkens gelijklopend metrum, haast onvermijdelijk lijden tot een houterig en archaïsch klinkend Nederlands. Van Wilderode heeft resoluut gekozen voor het vijfvoetig jambisch vers waarin hij een grote technische vaardigheid heeft verworven door zijn Vergiliusvertaling. De eenheid in metrum waarmee hij Horatius op die manier bewust wel tekort doet, wordt gekompenseerd door een grote leesbaarheid. In alle gevallen komt de vertaler tot een groter aantal verzen of tot langere verzen dan het Latijns origineel. Vertalen wordt op die manier ook verklaren en dat is todch een belangrijk kriterium voor wie een antiek auteur voor moderne lezers wil ontsluiten. Overigens slaagt de vertaler erin een aantal keren de strofische bouw te bewaren. Eenmaal wordt daarbij het jambisch ritme vervangen door een zes- of drievoetig trocheïsch vers: dit plechtiger klinkend ritme past volkomen bij het statige Eeuwdicht dat Horatius maakte in opdracht van keizer Augustus voor het eeuwfeest van Rome in 17 v.K.

Een andere geslaagde manier om de leesbaarheid te maksimaliseren bereikt Van Wilderode door het struktureren van zijn vertaling. Waar hij de strofische bouw laat vallen, ordent hij de tekst in grote gehelen die korresponderen met de inhoudelijke struktuur die hij in de inleiding op elk gedicht heeft geschetst. Op die manier verliest de lezer zich niet in de vaak lange gedichten van Horatius.

Herontdekken

De uitgave wordt verlucht door een reeks subtiele tekeningen van *Hugo Heyens*, vermoedelijk het laatste werk van de betreurde kunstenaar. De tekeningen geven op een suggestieve wijze de sfeer van het Horatiaans (geestelijk) landschap weer.

Het samengaan van gefundeerde introduktie op leven en werk, zakelijke inleiding op elk gedicht, Latijnse tekst, doorvoelde en hoogst leesbare vertaling en weemoedvolle tekeningen, maakt van deze verzorgde uitgave een hoogtepunt in de Horatiusvertaling. Meer nog dan teoretische geschriften over de waarde van de klassieken, draagt zo'n uitgave bij tot de verspreiding van ons klassiek erfgoed.

Wie Horatius ooit op de schoolbanken las, zal hem hier opnieuw ontdekken in alle nuances van zijn rijke persoonlijkheid. Wie hem nooit las, zal onvermoede sprankels van leven ontdekken in oude teksten die vaak dicht bij het moderne levensgevoel staan. Wil men iemand met een geschenk verrassen bij het nakende jaareinde, men zoeke dan niet verder. Hier lééft Horatius, zoals hijzelf in zijn Ode III, 30 verwachtte: *,,Ik sterf niet heel. Een deel van mij, het beste,/zal aan de houdgreep van de dood ontkomen''* (140).

I.p.

— Liederen uit mijn landhuis. Vijftig gedichten van Horatius. Vertaald door Anton van Wilderode. Uitg. Davidsfonds, Leuven. 1988. 270 blz., 695 fr.

De hulde aan Anton van Wilderode gebracht is uitgegroeid tot een nationale manifestatie van erkentelijkheid en dank voor een leven in dienst van de Vlaamse gemeenschap. De 1000 zaterdag j.l. te Gent aanwezig, waren er namens het ganse Vlaamse volk want op een of andere manier ontmoet(te) van Wilderode hen. Als priester, als leraar, als schrijver voor massa-manifestaties, maar vooral als de meestgelezen en bestgekende Vlaamse dichter.

Bij de viering waren naast de inrichtende organisaties (IJzerbedevaartkomitee, DF, VTB-VAB en ANZ) tal van politici aanwezig, waaronder staatssekretaris Valkeniers, VU-voorzitter Gabriëls en de Vlaamse eerste minister als bewijs dat ook de politieke wereld het werk van van Wilderode weet te waarderen. **(foto Van den Abeele)**

Advertentie

ANTON VAN WILDERODE 1918-1988

Uitgegeven ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag door het Algemeen Nederlands Zangverbond.

Goud: 18 kt (5,54 g) Oplage: 1000 8.500 Fr.
Zilver: 925/1000 (7 g) Oplage: 2000 1.500 Fr.
Verpakking: in schrijntje met certificaat getekend door de dichter
Levertijd: + 4 weken
Bestelling: Algemene Spaar- en Lijfrentekas - Bank Brussel Lambert - Gemeentekrediet van België - Cera - Generale Bankmaatschappij - Kredietbank
Inlichtingen: 02/343.51.73
Herdenkingsmedaille: ware grootte 25 mm
Tekst achterzijde: Lied van mijn land, 'k zal u altijd horen

(St)

De pers unaniem lovend

Onmiddellijk na het verschijnen van het boek ,,Zestig keer op bedevaart naar de IJzer — Volk word staat'' drukte de verzamelde Vlaamse pers haar positieve kommentaar over de publikatie uit.

HIERBIJ een greep uit de perkommentaren. Wie nog niet overtuigd mocht zijn wordt het nu beslist wel!

Objektief

,,...Een objektief relaas... een vlotte, populaire tekst met een overvloed aan interessante foto's...''

,,Diksmuide is waardevol. Het mag niet worden gemanipuleerd. Dit boek kan mogelijke ontsporingen helpen voorkomen.''

Manu Ruys (De Standaard)

,,...met een opvallende vlotte pen... bovendien geïllustreerd met fotomateriaal dat tot vandaag zeker niet werd samengebracht in een overzichtsboek.''

Mark Platel (Belang van Limburg)

,,Een eerlijk relaas van feiten en achtergronden waarbij ook ,,moeilijke'' aspekten niet uit de weg werden gegaan... ook de ,,zwarte'' periode wordt belicht in zijn juiste kontekst.''

Guido Tastenoy (Gazet van Antwerpen)

Atlas

,,Wij zouden mogen spreken van een Atlas van de IJzerbedevaarten... Warm aanbevolen, ook aan degenen die sceptisch staan tegenover de bedevaarten...''

,,Een boeiend geheel dat sterk kan bijdragen om een aantal wanbegrippen rond de IJzerbedevaarten weg te nemen.''

,,Een bron die latere historici niet zullen kunnen negeren.''

Leo Marynissen (Het Volk)

,,Het pleit voor de samenstellers dat ze zich niet tot een emotionele hoera-stijl hebben laten verleiden, maar integendeel kozen voor een zakelijke en toch boeiende stijl. Ook de ,,vervelende'' kantjes worden niet uit de weg gegaan. Voorts zullen de overvloedige illustraties niet alleen bij nostalgici van de exploratietocht door het boek een boeiende onderneming maken.''

Hedwig Dacquin (Brugsch Handelsblad)

Advertentie

Een overzicht van alle IJzerbedevaarten, in confrontatie met de binnenlandse en internationale gebeurtenissen, vlot geschreven door Pol Van Den Driessche en Rik Verlinde. Meer dan 200 foto's uit het archief van het IJzerbedevaartkomitee en 144 bladzijden informatie over de Vlaamse Beweging en de rol van de IJzerbedevaarten.

Te versturen naar IJzerbedevaart, IJzerdijk 49, 8160 Diksmuide.
Ondergetekende,
naam: .....
adres: .....
.....
bestelt . . . ex. van het boek ,,Zestig keer op bedevaart naar de IJzer — Volk word staat'' en stort bij ontvangst 720 fr. op rek. nr. 474-3100521-50, IJzerbedevaart.

EEN ZONDAGSKOSTUUM VOOR EEN DOORDEWEEKSE PRIJS

SKM

Dagelijks geopend van 9-18 uur, ook zaterdag.
Zon- en feestdagen gesloten.
Vrijdag: feest- en koopavond tot 21 u.
m.m.v. VTB-VAB

het modehart van België

Boomsesteenweg 35 Aartselaar

EXTRA BON: das 1/2 prijs
bij aankoop van een herenkostuum
Naam:
Adres :
Gemeente:
geldig tot 1-12-'88

Nieuw bij Casterman

Grieken, Indianen en Zigeuners...

De dagen worden korter, regen en wind durven al eens brutraal om het huis gieren. Voor de schoollopers liggen een aantal vakantiedagen in 't verschiet. Tijd zat dus om een paar uurtjes weg te dromen met een boekje in een hoekje. En ja, waarom eens niet met een stripverhaal? De tijd dat onverbiddelijke strenge ouders de ,,Suskes en Wiskes'' en de ,,Jommekes'' aan flarden scheurden en in de vuilbak keilden is voorbij. Het aanbod op de stripmarkt is groot genoeg om er een aantal kwalitatief zéér goede albums uit te lichten (die voor vele ouders ook niet te versmaden zijn).

Niet zo alledaags deze ,,Alex'' in het Oudgrieks... eens een andere manier om de niet altijd even gezellige studie van een oude taal aan te pakken.

WE kregen op de redaktie een aantal mooie uitgaven van de uitgeverij Casterman toegezonden.

Zo is er ,,Alex'', een strip van uitzonderlijk hoge kwaliteit van de hand van Jaques Martin, die wel eens de talentvolle ,,compagnon'' van Hergé en E.P. Jacobs wordt genoemd. Alex is een adelijke jonge man van Gallische afkomst. De verhalen zijn gesitueerd in het nauwkeurig beschreven historisch kader van het Romeinse Rijk. We zeggen wel nauwkeurig, want de zin voor detail lijkt soms wel een obsessie te worden. De zorg om de historische rekonstruktie komt vaak even belangrijk over als het verhaal zelf. Toch zijn de Alex-verhalen over het algemeen spannend. Voor de jongere lezer misschien iets te rijkelijk voorzien van tekst, voor de oudere lezer is de held Alex allicht iets te doorzichtig (van het type zoals ze nu niet meer gemaakt worden), maar het vakmanschap dat van deze boeken afdruipt maakt dat geen enkele stripliefhebber het zich kan veroorloven deze reeks niet op z'n boekenplank te hebben.

Troje en Athene

Eerder dt jaar verscheen in de Alex-reeks ,,Het paard van Troje'', geen herwerking van de oude legende met Alex als spilfiguur, maar wel het verhaal van de oude afstammelingen van de Trojanen die gezworen hebben wraak te nemen op de Grieken door het paard te vernietigen.

Zopas kwam er een nogal merkwaardige Alex-uitgave op de markt : ,,Kind van Athene'' maar dan wel vertaald in het Oudgrieks! De tijd dat ,,prentjesboeken'' taboe waren in scholen en biblioteken lijkt nu wel voorgoed voorbij te zijn, daar waar stripverhalen vroeger als ,,pedagogisch totaal onverantwoord'' werden afgedaan, worden ze nu als edukatief middel gebruikt in bijvoorbeeld de lessen Grieks.

,,Kind van Athene'' is een verhaal dat vroeger reeds is verschenen in de gewone reeks, maar dat nu in het Oudgrieks is vertaald door zeven leerlingen van de derde klas van een klein kollege in de Elzas. ,,Wij hebben dit boek vertaald om andere leerlingen te laten zien dat het bestuderen van de Griekse wereld wel degelijk zijn prettige kanten kan hebben'' aldus de leerlingen. Volgens de pedagogen biedt deze uitgave de mogelijkheid de niet altijd even populaire studie van het Grieks eens van een andere kant te benaderen. Achteraan in het boek staat nog een lijst met veelvuldig voorkomende Griekse termen en een aantal pedagogische opgaven.

,,Een schitterend idee dat navolging verdient, een positieve uitdaging voor de leerlingen en leerkrachten, overal waar taalonderricht gegeven wordt...'', zoals in het nawoord van het boek staat geschreven.

De 4 helden

We blijven nog even in Griekenland, echter in minder ernstig gezelschap. De ,,4 helden'' zijn een groepje van vier ,,weinig konventionele detektives'' (althans volgens de aankondiging van de uitgeverij), die spannende avonturen beleven. Het viertal lost de meest misterieuze zaken op en dit op een schalkse manier.

,,De 4 helden''.

,,De 4 helden en de godin van de zeeën'' van Chaulet en Craenhals speelt zich af in Griekenland. ,,De Vier''maken er een fotoreportage als onderdeel van een wedstrijd, hetgeen uiteraard niet van een leien dakje loopt: een rivaliserend viertal (,,de 4 vlerken'') neemt eveneens deel aan deze wedstrijd. De 4 vlerken, zowat de antipoden van de 4 helden (hoe kan het ook anders) strooien asbakken vol roet in het eten. Wel dient gezegd dat de 4 vlerken een nogal onnozel persiflage zijn op de zogezegde ,,verwaarloosde jeugd''(bij ons weten eten ,,punkers'' b.v. nog altijd geen muizekeutels en rattekadavers).

,,Yakari''

De verhalen van ,,De 4 helden'' zijn welliswaar rond een nogal klassiek gegeven opgebouwd (vier bengels en een hond, een jong meisje dat bang is voor muizen, een ,,handige harry'', een geniale bolleboos en een vreetzak die het samen allemaal klaren is niets nieuws onder de zon), maar dat neemt niet weg dat lezertjes tot en met 12 jaar er veel plezier kunen aan beleven. ,,De 4 helden'' beleven avonturen die iedereen op die jeugdige leeftijd wel eens zou willen meemaken.

Raven

Een aanrader is ook het veertiende verhaal in de reeks ,,Yakari'' van Derib en Job. In ,,Yakari en de raven'' redt Yakari, een klein indiaantje, zijn stamgenoot ,,Trage Eland'' uit de greep van een met toverkracht begiftigde raaf. Yakari spreekt dankzij de totem ,,Nanabozo'' de taal der dieren.

Het verhaal is leuk, een beetje bizar soms. De strip is humoristisch, maar niet op de flauwplezante wijze die soms wel eens eigen is aan kinderstrips (de doelgroep is kinderen van 5 tot 9 jaar). De tekenstijl is vlot en sprankelend, de inkleuring fris, hetgeen het album in z'n geheel overzichtelijk maakt.

,,Yakari en de raven'', plezierig voor de kleintjes, en wanneer deze slapen gaan kunnen de ouders er ook een half uurtje zoet mee zijn.

Zigeuners

Van de indianen naar de zigeuners. ,,Modou de zigeunerin redt de prins'' is een strip van Nadine Brass en Regine Pascale. Een mooi verhaal dat handelt over Modou, een zigeunermeisje. Haar familie hoort bij een groep die als slaven meetrekt met de Turkse soldaten die Konstantinopel hebben veroverd en nu Hongarije en Bulgarije binnenvallen. Wanneer de Turken het koninkrijk Uli willen aanvallen, volgt Modou ,,de stem van het hart'' en schiet haar vriendje, de kleine prins Angora ter hulp. Modou brengt Angora op de hoogte van de plannen van de Turken, de prins neemt de leiding op zich van de verdediging van de stad (de nietsvermoedende, lichtzinnige koning is juist op jacht) en verslaat de Turken.

Het verhaal van Modou speelt zich af in de middeleeuwen, met de nodige romantiek (slechte raadsmannen, vadsige Turken en een happy end). Het is een mooi verzorgde uitgave, doch de tekenstijl komt soms een ietsje stroef en de kleuren wat hard over, maar dat evolueert waarschijnlijk wel in volgende albums (wij vermoeden dat dit een debuut is) die in het verschiet liggen.

Ook vermeldenswaardig is de edukatieve toelichting bij het verhaal. Zigeuners dragen welliswaar ,,vreemde kleren, wonen in woonwagens, slapen onder de blote hemel of in tentjes en eten egelvlees. De vrouwen roken en beoefenen de kunst van het handlezen...'', maar in een duidelijke tekst achteraan in het boek, wordt het verhaal kort en duidelijk gesitueerd in de tijd, en de lezer krijgt bondig te horen vanwaar de zigeuners nu precies komen, een overzichtelijk kaartje is hierbij een prima hulp.

,,Modou de zigeunerin redt de prins'' is eens een andere strip voor een jeugdig publiek.

(t.s.)

Bij uitgeverij Casterman (Doornik/Dronten) verschenen:

- Alex, het paard van Troje. J. Martin. 64 blz., 130 fr.

- Alex, een kind van Athene (Oudgriekse versie). J. Martin. 56 blz., 375 fr.

- De 4 helden van de godin van de zeeën. F. Craenhals. 48 blz., 130 fr.

- Yakari en de raven. Derib/Job. 48 blz. 130 fr.

- Modou de zigeunerin redt de prins. N. Brass/R. Pascale. 130 fr.

De jongste jaren zijn de stripverhalen één van dé trekpleisters op de boekenbeurs, en dit voor jong én oud.

een hart voor boeken

Wij

Proza, dagboeken, poëzie

Nieuw op de Beurs

Herdrukken lijken wel troef op de Antwerpse Boekenbeurs. Aster Berkhof bij Hadewijch, Herman Teirlinck, Paul van Ostaijen en Felix Timmermans bij het Davidsfonds, Gerard Walschap, Emmanuel de Bom, Libera Carlier, Raymond Herreman, Richard Minne, Ward Ruyslinck, Clem Schouwenaars, Willy Spillebeen, Stijn Streuvels, Jos Vandeloo, Paul de Wispelaere, Jef Geeraerts en Hubert Lampo bij Manteau. De druk besproken doch oneindig ontgoochelende sellers van Michael Chabon (Geheimen van Pittsburgh, Spectrum, 550 fr.) en Alain Finkielkraut (De ondergang van het denken, Contact, 455 fr.) zullen het wel doen. Ze illustreren beide wat Leo Geerts zo terecht de ,,MacDonaldisering'' van de literatuur heeft genoemd.

HIER volgt een greep uit nieuw, voornamelijk Vlaams werk. Proza, dagboeken en poëzie. Andere genres komen volgende week aan bod.

Proza

De dichter Nic van Bruggen debuteert als romancier met *Hannovers ontwaken* (Manteau, 595 fr.), een eigenaardig boek dat op precieuze dan weer realistische wijze de vierdaagse dooltocht beschrijft van een suksesvolle reklamejongen. In feite gaat het om een klassieke Bildungsroman in close up, waarbij de leegheid van een plots als artificieel en absurd ervaren bestaan kontrasteert met een barokke en soms al te gladde verwoording. Ook in de kritische receptie van deze roman laat zich de generatiekloof voelen die zich thans binnen de Vlaamse letteren profileert. *Hannovers ontwaken* werd uitvoerig geprezen door een door de wol geverfde kritikus als Leo Geerts, terwijl Herman Brusselmans en Leo de Haes het boek vierkant afwezen. Lezen dus.

Het project van Marc Andries (Facet, 477 fr.) speelt in de wereld van de ,,haute finance'' en die van de politiek, het milieu dat het verhaal van de Generale Maatschappij van België schreef en het nieuwe, gesponsorde kultuurbeleid uitstippelt. Marc Andries, die in het begin van de jaren zestig in de geest van *beat* debuteerde, weet waar hij het over heeft: de wandelgangen van de macht zijn hem immers niet onbekend. De verleiding is derhalve groot *Het project* als een sleutelroman te lezen, wat het niet is. Andries' verbeelding wortelt weliswaar in de realitiet, maar blijkt te grimmig om genoegen te kunnen nemen met louter beschrijving.

Onder de titel *Averechts verloop* (Houtekiet, 498 fr.) schreef Frans van Isacker wel een sleutelroman over zijn vader, de Mechelse historicus en politicus Philip van Isacker. Het loont de moeite deze roman naast Ph. van Isackers posthuum verschenen memoires te leggen, *Tussen staat en volk* (1953).

Drie Vlaamse gelukzoekers zijn in Zuid-Afrika *Aangespoeld* (Manteau, 595 fr.). Dit boeiend gegeven wordt door Jacques Hoste tot een ongelijke roman uitgebouwd, die echter geslaagde hoofdstukken bevat waarin de kontroversiële Zuidafrikaanse problematiek naturalistisch aan bod komt.

Nieuwsgierige lezers zullen wellicht ook om extra-literaire redenen grijpen naar Mark Eyskens' *Het storende levensverhaal van professor J.K. Mortal* (Lannoo, 450 fr.). Het konflikt tussen anonieme raderwerken en menselijke persoon werpt alleszins een curieus licht op de blijkbaar door het heideggeriaanse ,,Men'' geobsedeerde politicus.

Het langverwachte romandebuut van Tom Lanoy, *Alles moet weg* (Bert Bakker, 595 fr.) blijkt een hybried maar vakkundig werkstuk. Realistisch observatievermogen en lyrische ontboezemingen worden feilloos aangewend en versmelten tot een allesaantastende kritiek op een enge, door kommercie beheerste wereld. De beklijvende kritiek van Tom Lanoy op de zelfgenoegzaamheid van de Vlaamse samenleving reikt verder dan Claus' *Het verdriet van België*. Herman Brusselmans blijft verder breien aan de eigen image- en mythevorming. In de novelle *Iedere zondag sterven en doodgaan in de week* gaat het nu over de lijdensweg van een literair joernalist die besloten heeft een interview af te nemen van, uiteraard, wat dacht u wel... Herman Brusselmans. Enige vorm van vernieuwing zou het werk van de jonge oppergod niet ontsieren. Met twee merkwaardige verhalenbundels, *Vrijdag visdag* (Nioba, 450 fr.) en *De Tiende Provincie* (Dedalus, 590 fr.) ontpopt Luc Boudens zich als de belangrijkste debutant van het jaar. Ook het debuut van Antoine Wiertz, *Een vonk van genie* (Facet, 495 fr.), eveneens verhalen, verdient aandacht, net als Suzanne Binnemans' pretentieloze roman *De woorden van Elisabeth* (Nioba, 450 fr.)

Dagboeken

Advokaat en prozaschrijver George K.L. Bergmann was burgemeester van Lier, en staat in de schaduw van zijn beroemde zoon, Tony Bergmann, auteur van *Ernest Staas*. Dr Michel Oukhow schreef een boeiend nawoord bij K.L. Bergmanns jeugdherinneringen. Deze *Gedenkschriften* (Manteau, 498 fr.) vormen een boeiende getuigenis over de negentiende-eeuwse mentaliteit.

Luc Pay editeerde het *Dagboek* van Gaston Burssens, dat de periode 1940-1950 beslaat.De mistroostige, cynische, wispelturige en eenzelvige Gaston Burssens komt soms verrassend uit de hoek met vlijmscherpe notities die niets en niemand ontzien. Vrienden en tijdgenoten defileren in een bonte stoet, o.m. Paul van Ostaijen, Floris Jespers, Victor Brunclair, Marnix Gijsen en Hubert Lampo. De bewonderaars van Burssens' onvergetelijke *Elegie* zullen ook hier de menselijke Burssens ontmoeten, zwaar getroffen door de dood van zijn eerste vrouw. De mengeling van revelerende anekdotiek en existentiële ontroering, van intellektueel inzicht en gevoelsmatig cynisme maken van dit *Dagboek* (Hadewijch, 690 fr.) een boeiend dokument waarin de zo eigen stem van de dichter in elke bladzijde hoorbaar naklinkt.

Georges Adé's *Uit het schrijfboek van een japneus* (Manteau, 795 fr. — zéér duur voor 124 blz.) kan gelezen worden als een intellektueel dagboek, waarbij vaak meer over Adé zelf kan vernomen worden dan over de door hem behandelde literaire, politieke, maatschappelijke en levensbeschouwelijke thema's en toestanden. Het boek werd bijzonder slecht onthaald door een aantal opper- en mini-goden van de jongste Vlaamse lichting. Inderdaad, Adé argumenteert, behandelt onderwerpen die ,,ernstig'' heten te zijn en derhalve overjaars, en durft het aan egotripperij, waar hij zelf gelukkig maar, niet van gespeend blijkt, te toetsen aan intellektueel inzicht. Gewogen en te zwaar bevonden door de pretmakende jonge cynici.

Het *Dagboek* van Jules Renard beslaat de periode 1887-1910 en treft door de heldere, klassiek-realistische en nuchtere stijl. Het wemelt van curieuze informaties over schrijvers en wrede dan weer plezierige bedenkingen (Arbeiderspers, twee delen, 1590 fr.)

In het tweede *Parijs dagboek* (Arbeiderspers, 990 fr.) blijft Ernst Jünger stilistisch en inhoudelijk zichzelf gelijk: een haast monsterachtige mengeling van afstandelijkheid en betrokkenheid. De blik die hij op de Parijse kollaboratie werpt is ontnuchterend, zijn aristokratisch misprijzen voor de nazi's grenzeloos. In die periode (1943-1944) situeert zich ook de mislukte manslag van graaf Claus Schenck von Stauffenberg op Hitler, die eveneens uitvoerig belicht wordt in het uiterst boeiende *Berlijns dagboek 1940-1945* van de russische vorstin Marie Wassiltchikoff die in die jaren werkzaam was bij de afdeling Voorlichting van het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken. Zij laat uitvoerig de Duitse aristokratie de revue passeren, noteert al dan niet juiste geruchten en roept feilloos, tegelijk wereldvreemd en scherp observerend, de haast surrealistische sfeer van de Berlijnse highlife op (Arbeiderspers, 1300 fr.)

Poëzie

Als voltooiing van het meer dan veertig jaar geleden verschenen *Spiegel der zee*, een hoogtepunt in zijn oeuvre, publiceert Karel Jonckheere thans de nieuwe bundel *Recht op da capo* (Houtekiet, 398 fr.). Eens te meer moet vastgesteld worden dat de nuchtere en intelligente lyriek van de nestor van de Vlaamse poëzie dringend aan een kritische herwaardering toe is vanwege de jongere generatie critici. Met *Kort dag* (Lannoo, 480 fr.) bewijst Hubert van Herreweghen dat gebaldheid en kernachtigheid diepgang allerminst uitsluiten. Inderdaad, bestond het eenlettergrepige woord nog niet, Van Herreweghen had het uitgevonden. Voor hem is de monosyllabe het peillood van de taal. Ward Ruyslinck is in de eerste plaats een prozaïst. Dat blijkt overduidelijk uit *Hunkerend gevangen* (de Prom, 298 fr.)

Hedwig Speliers liet zich inspireren door de abdijruïnes van *Villers-la-Ville* (Manteau, 595 fr.). De vernuftige konstruktie van deze bundel illustreert Speliers' eigenzinnige en intellektualistische poëtica. Maris Bayar, die reeds een hele resem bundels op haar palmares heeft, debuteert thans in Nederland bij de Amsterdamse feministische uitgeverij An Dekker met *Een ijzeren hand in een fluwelen handschoen*, het woedende dan weer humoristische verhaal van een liefde en een scheiding, waaruit haar Grote Gelijk krachtig moet blijken.

Uitgeverij Facet gaat blijkbaar erg eklektisch te werk, zoals uit haar poëzie-aanbod blijkt: Maurits van Liedekerke (*Huis van gras*, 295 fr.), Ivo van Strijtem (*Hoeveel is zo weinig*, 295 fr.) Miel Vanstreels (*Fragmenten*, 295 fr.) en Anton van Wilderode (*Zachtjes, mijn zoon ligt hier*, 295 fr.)

Onder de benijdenswaardige titel *Dicta Dura* (Hadewijch, 450 fr.) sleutelt Wilfried Adams verder aan een levensnoodzakelijke strategie van het verdriet. Wrange bitterheid en opgekropte woede wisselen af met gekwetste tederheid en nauwelijks verholen romantiek. Vormelijke trefzekerheid en inhoudelijke diepgang ontmoeten elkaar op een grensgebied tussen nieuwe leesbaarheid en hermetische kunstzinnigheid. Claude van de Berge bundelde een aantal toverachtige gezangen waarin een magisch wereldbeeld bezwerend tot leven wordt gebracht (*De zang van de maskers*, Manteau, 495 fr.). Ondanks de ogenschijnlijke eenvoud geeft deze holistische poëzie haar geheimen niet meteen prijs. De bewonderaars van Claude van de Berges proza zullen er ongetwijfeld een kluif aan hebben.

In *Eerste klas retour* (Nioba, 450 fr.) demonstreert Drs P. nogmaals zijn prosodische kreativiteit en inventiviteit: vijftig nieuwe en amusante gedichten die met het beginwoord eindigen en een strak rijmschema (ab abc bcac) vertonen. De onnavolgbare humor van de inderdaad onschatbare Drs P. ontbreken hier allerminst... Tom Lanoye verdient veel meer dan het gemediatiseerde en oppervlakkige etiket van ,,performer''. In de sterke en ontroerende bundel *Hanestaart* (Bert Bakker, 395 fr.) laat hij zijn poëtisch ook sterke persoonlijkheid de vrije teugel. De meedogenloze hekelaar blijkt dan romantischer dan hem wellicht lief is.

Tot slot, een debuut. In *Aanmaaktwijgen van een vuur* (Lannoo, 480 fr.) bundelde Koen Stassijns rijpe, beheerste en bezonnen gedichten die een rustige dichterlijke persoonlijkheid onthullen die zich niet laat beïnvloeden door modieuze trends.

H-F J

Karel Jonckheere

Paul van Ostaijen

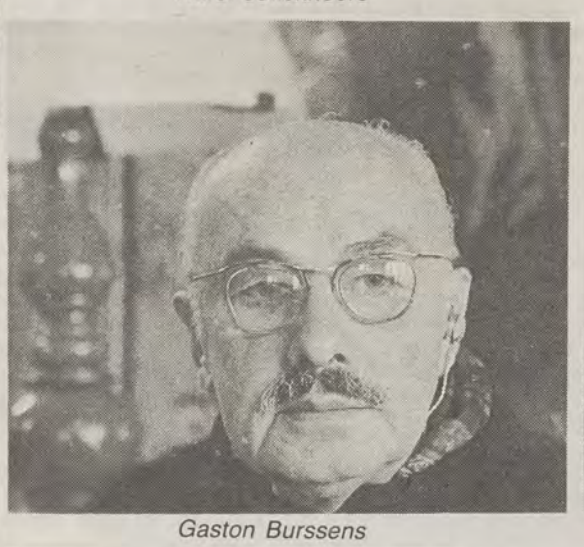

Gaston Burssens

Tom Lanoye

een hart voor boeken